ՍՈԿՐԱՏ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
ԱՐԱՄ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ
ՍՈՒՐԵՆ ԻՍԿԱՆԴԱՐՅԱՆ

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ

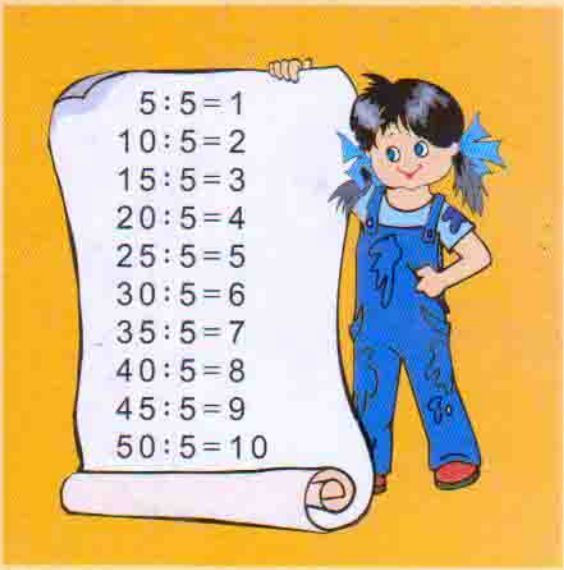

«Ցանգակ-97» հրատարակչություն

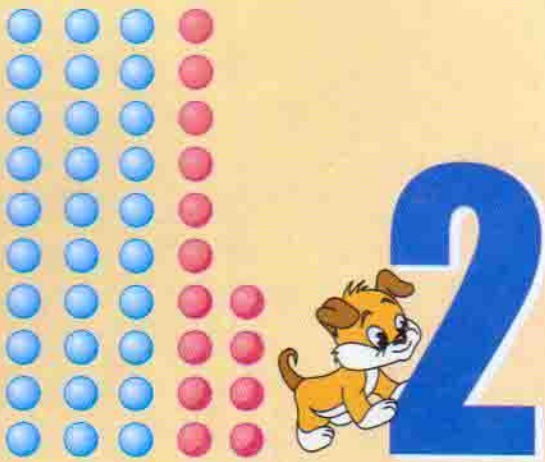

2

ՍՈԿՐԱՏ ՍԿՐՏՉՅԱՆ
ԱՐԱՄ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ
ՍՈՒՐԵՆ ԻՍԿԱՆԴԱՐՅԱՆ

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ

2

Դասագիրք **12**-ամյա
հանրակրթական դպրոցի
երկրորդ դասարանի համար

«Զանգակ-97» հրատարակչություն

Բարև,
ես Այգն եմ

Ամբողջ տարվա ընթացքում մենք միասին ենք լինելու:

Մեզ հետ են լինելու նաև Անին, Աննան ու Սոնան:

Իսկ ես
Անին եմ

Մեզ հետ դու կմտնես մաթեմատիկայի զարմանահրաշ աշխարհը:

Մենք մաթեմատիկա շատ ենք՝ սիրում:

Ես էլ
Աննան եմ

Իսկ ես՝
Սոնան

Եթե ուշադիր հետևես մեր խորհուրդներին, ապա մաթեմատիկայի խորհրդավոր աշխարհը կդառնա նաև քոնը:

1-ԻՑ 20 ԹՎԵՐԸ

1 Կարդա՛ թվերը նախ փոքրից մեծ, ապա մեծից փոքր:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

2 Հաշվի՛ր, թե քանի տասնյակ կա խմբերից յուրաքանչյուրում:

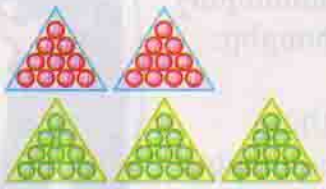

3 Կատարի՛ր գործողություններ տասնյակների հետ:

ա)	բ)	գ)	դ)
7 տ. + 2 տ.	9 տ. – 6 տ.	20 + 10	90 – 60
7 տ. – 2 տ.	5 տ. + 2 տ.	70 + 20	80 – 20

4 Ո՞ր թվերը չեն գրել Այգն ու Անին:

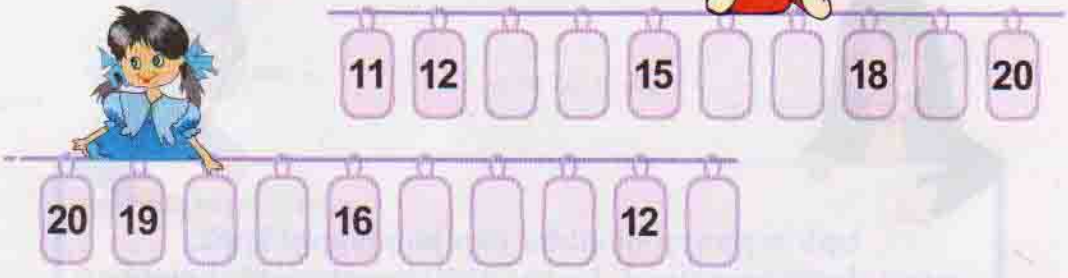

5 Անվանի՛ր երկրաչափական պատկերները:

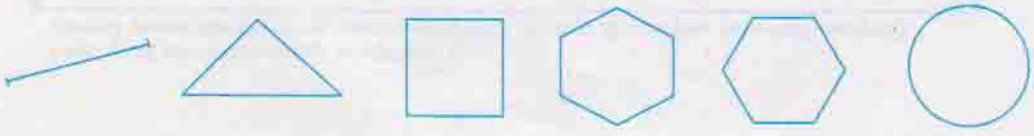

6 Բացատրիր լուծման նշված եղանակները:

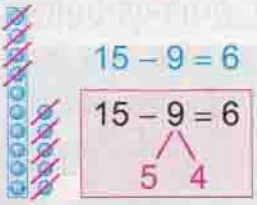

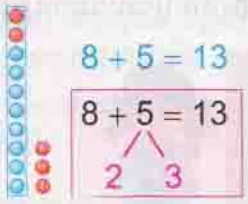

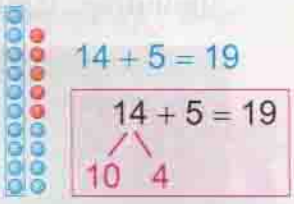

7 Համեմատիր և աստղանիշի փոխարեն դիր >, < կամ = նշանը:

4 * 6
14 * 16

7 * 5
17 * 15

8 * 8
18 * 18

3 * 6
13 * 16

4 * 2
14 * 12

8 Գտիր օրինաչափությունը և լրացրու թվերի հաջորդականությունը:

ա) 1, 4, 7, ..., ..., ..., 19

բ) 20, 16, 12, ..., ..., 0

գ) 1, 3, 5, ..., ..., ..., ..., ..., 15

դ) 4, 6, 8, ..., ..., ..., ..., ..., 20

9 Անվանիր սլաքներին համապատասխանող թվերը:

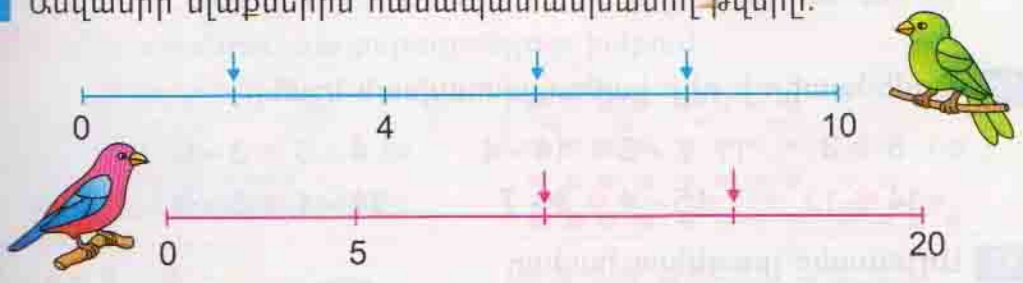

10 Ո՞ր առարկան է խանգարում, որպեսզի կարողանաս խմբին անվանում տալ: Ծածկիր այդ առարկան և անվանիր խումբը:

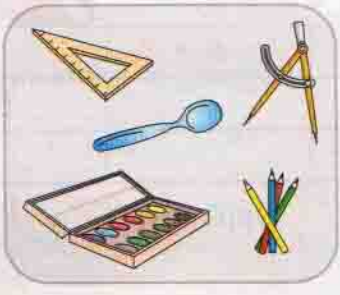

11 Քեզ ստուգելու նպատակով Անին ու Սոնան թույլ են տվել որոշ սխալներ: Արտագրիր հավասարությունները՝ ուղղելով սխալները:

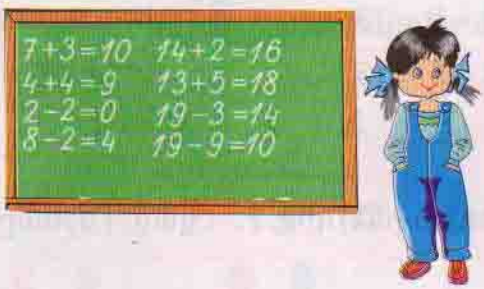

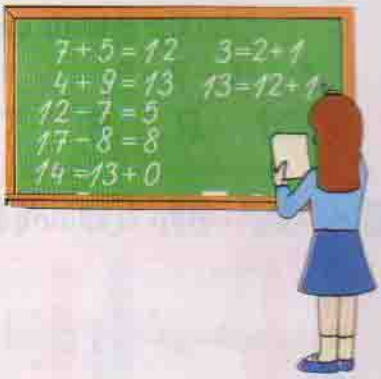

12 Խնդիրներ.

ա) *Այգը հանձնարարված 14 առաջադրանքներից կատարել է 5–ը: Քանի՞ առաջադրանք նա դեռ ունի կատարելու:*

բ) *Անին հանձնարարված 8 առաջադրանքի փոխարեն կատարել է 14–ը: Քանի՞ ավել առաջադրանք է նա կատարել:*

13 Թվերը գրիր կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

Օրինակ՝

$16 = 10 + 6$

ա) 10, 18, 15, 14, 1, 19

բ) 12, 13, 11, 17, 8, 20

14 Համեմատիր և դիր համապատասխան նշանը. $>$, $<$, $=$

ա) $5 \bullet 3$ $14 \bullet 13$

բ) $2 + 8 \bullet 14 - 4$ $15 - 4 \bullet 3 + 7$

գ) $4 + 5 \bullet 3 + 6$ $14 - 1 \bullet 3 + 8$

15 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր արտահայտություններ և հաշվիր դրանց արժեքները:

♥	★	♥ + ★	♥ + ★ + ★	♥ − ★	♥ + ♥ − ★
9	4			5	
7	5				

Օրինակ՝ $9 - 4 = 5$

16 Խնդիրներ.

ա) *Այգն իր 14 մատիտներից արդեն սրել և օգտագործել է 8-ը: Դեռ քանի՞ չսրած մատիտ ունի նա:*

բ) *Անին ունի 12 սրած և 6-ով պակաս չսրած մատիտ: Քանի՞ մատիտ ունի Անին:*

17 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $18 + \square = 20$
$15 + \square = 15$
$5 + \square = 19$

բ) $\square + 5 = 17$
$\square + 6 = 16$
$\square + 6 = 18$

$\square + 9 = 14$
$14 - 9 = 5$
$5 + 9 = 14$

18 Անվանիր խումբը՝ հեռացնելով միայն մեկ պատկեր:

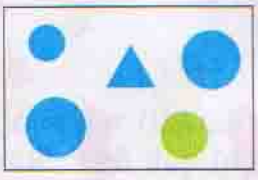

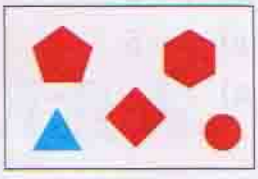

19 Գործողությունները կատարիր բանավոր:

20 Քանի՞ տասնյակ կա յուրաքանչյուր խմբում:

21 Տետրում գծիր աղյուսակը և լրացրու:

ա)

+	0	3	7	8
4				
11		14		

բ)

−	6	13	9	10
13				
16				6

22 Համեմատիր և դիր համապատասխան նշանը. (>, <, =)

ա) $13+2 \bullet 13+4$ $15+4 \bullet 15+3$

բ) $10+2 \bullet 10-2$ $10-4 \bullet 10+4$

գ) $8+2 \bullet 7+3$ $6+4 \bullet 5+5$

23 Վերականգնիր հավասարությունները:

ա) $8 \square \square = 10$ $18 \square \square = 10$

բ) $17 \square \square = 20$ $16 \square \square = 6$

գ) $7 \square \square = 20$ $16 \square \square = 7$

24 Տրված արտահայտությանը և նկարին համապատասխան կազմիր խնդիր և լուծիր:

ա) $7+5$

բ) $7-5$

գ) $\square - \square = \square$

25 Գտիր անհայտ գումարելին:

ա) $12 + \square = 20$ $16 + \square = 19$ $\square + 16 = 20$ $\square + 15 = 19$

բ) $18 = \square + 12$ $18 = \square + 1$ $15 = 7 + \square$ $10 = 6 + \square$

Օրինակ՝

$12 + \square = 20$

$20 - 12 = 8$

Ստուգում

$8 + 12 = 20$

26 Լրացրու դատարկ վանդակները և պարզիր, թե արդյոք ճիշտ տեղերում են կանգնել ռոբոտները:

ա)

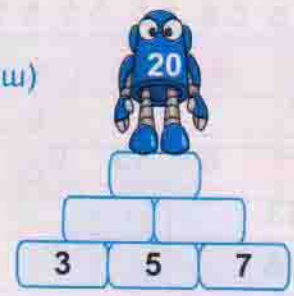

բ)

27 Ստուգիր՝ արդյոք ճիշտ է լրացված աղյուսակը, և պատասխանիր Այգի հարցերին:

Նվազելի	8	18	17	14	9	20	10
Հանելի	1	2	4	8	0	14	9
Տարբերություն	7	16	13	6	9	6	1

- Ինչքա՞ն է 8 և 1 թվերի տարբերությունը:
- Քանիսո՞վ է 18–ը մեծ 2–ից:
- Քանիսո՞վ է 4-ը փոքր 17–ից:
- Ինչքա՞ն է 6 և 8 թվերի գումարը:

28 Խնդիրներ.

ա) *Գաթա պատրաստելու համար Աննան պետք է գներ 8 ձու: Սակայն նա գնեց 1 տուփ, որի մեջ կար 12 ձու: Քանի՞ ավել ձու գնեց Աննան:*

բ) *Խմորեղենի համար Անիին անհրաժեշտ է 15 ձու: Սառնարանում կար 12 ձու: Քանի՞ ձու պետք է գնի Անին:*

29 Գծիր հետաքրքրաշարժ աղյուսակը և լրացրու:

ա)

7	3		15
			15
5			15
15	15	15	

բ)

10			15
	2		15
		3	15
15	15	15	

30 Ջույգով փոխարինեք Այգին ու Անիին:

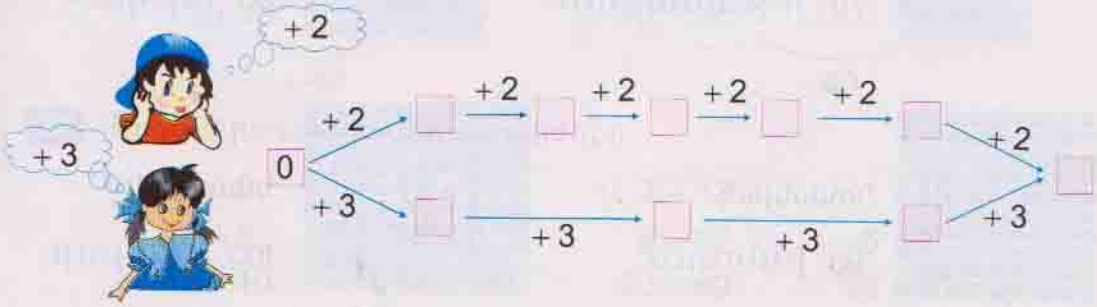

21–ից 100 ԹՎԵՐԸ: ԿԼՈՐ ՏԱՍՆՅԱԿՆԵՐ

31 Կարդա՛ հետևյալ թվերը:

1
տասնյակ (տ.)
10 **տասը**

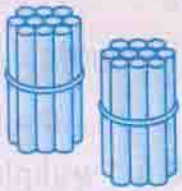

2
տասնյակ (տ.)
20 **քսան**

32 Կարդա՛ թվերը և ասա՛, թե քանի տասնյակ է պարունակում դրանցից յուրաքանչյուրը:

տասնյակ
30 **երեսուն**

տասնյակ
40 **քառասուն**

տասնյակ
50 **հիսուն**

տասնյակ
60 **վաթսուն**

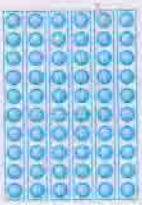

տասնյակ
70 **յոթանասուն**

տասնյակ
80 **ութսուն**

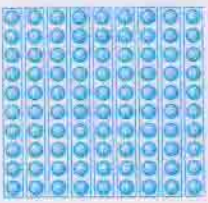

տասնյակ
90 **իննսուն**

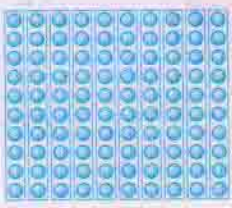

տասնյակ
100 **հարյուր**

33 Գծի՛ր թվային ուղղի նշված հատվածը և լրացրո՛ւ սլաքներին համապատասխանող թվերը:

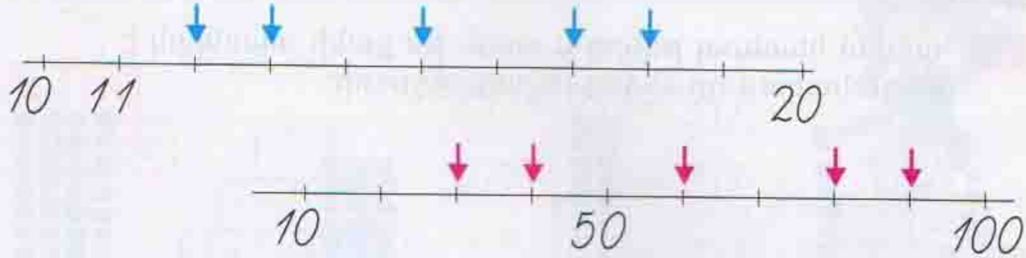

34 Կանաչ պարկում տրված թվերից 10-ով մեծ թվեր են, իսկ կարմիր պարկում՝ 10-ով փոքր թվեր: Ի՞նչ թվեր են պահված պարկերում:

35 Կատարի՛ր գործողություններ տասնյակների հետ:

ա) 5 տ. + 1 տ.	բ) 7 տ. − 4 տ.	գ) 4 տ. + 4 տ.
50 + 10	70 − 40	40 + 40

36 Կատարի՛ր գործողություններ տասնյակների հետ:

ա) 5 տ. → (+ 1 տ.) → □ → (− 1 տ.) → 5 տ.

բ) 50 → (+ 30) → □ → (− 30) → 50

գ) 90 → (− 40) → □ → (+ 40) → 90

դ) 40 → (+ 40) → □ → (− 40) → 40

37 Գտի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա) 19 − 9	բ) 15 − 7	գ) 2 + 12	դ) 1 + 19
15 − 8	15 − 0	8 + 12	5 + 7
40 − 10	60 − 30	20 + 80	30 + 50

ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄՆԵՐԸ

38 Կարդա՛ հետևյալ թվերը և ասա՛, թե քանի տասնյակ է պարունակում դրանցից յուրաքանչյուրը:

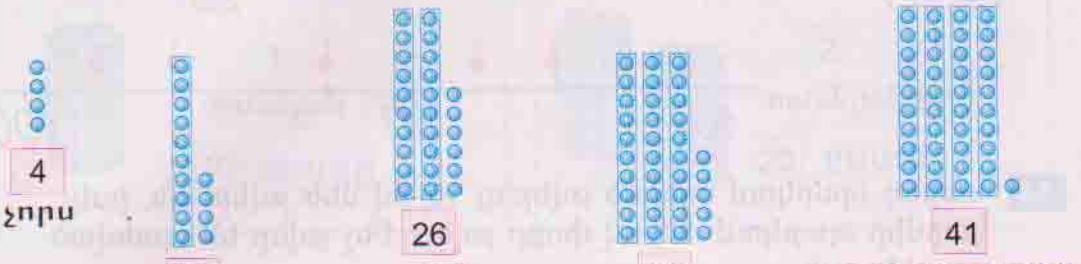

4 չորս

14 տասնչորս

26 քսանվեց

35 երեսունհինգ

41 քառասունմեկ

39 Կարդա՛ հետևյալ թվերը և ասա՛, թե ինչ է ցույց տալիս թվանշաններից յուրաքանչյուրը:

52 հիսուներկու

67 վաթսունյոթ

73 յոթանասուներեք

83 ութսուներեք

91 իննսունմեկ

40 Անվանի՛ր նկարներին համապատասխանող թվերը:

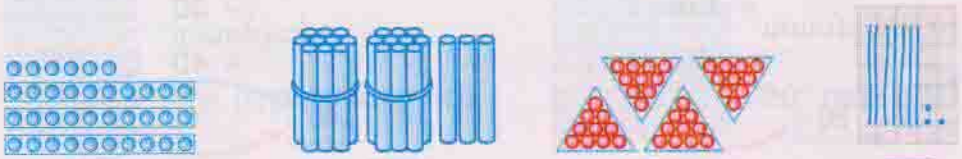

41 Կարդա՛ հետևյալ թվերը:

ա) 2, 12, 22, 32, 42, 52, 62, 72, 82, 92

բ) 1, 10, 21, 32, 43, 54, 65, 76, 87, 99

42 Հետևելով Անիի օրինակին՝ կազմիր արտահայտություններ և լրացրու դատարկ վանդակները:

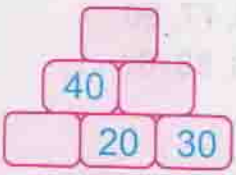

ա)

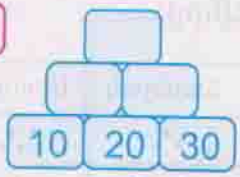

բ)

10 + 20 = 30
40 − 20 = 20
30 + 40 = 70

43 Կատարիր գործողությունները:

ա) 9 + 3 — 9 + 8

բ) 16 − 7 — 15 − 8

գ) 18 − 10 — 18 − 14

դ) 18 + 2 − 6 — 13 − 6 + 2

44 Գտիր օրինաչափությունը և շարունակիր թվերի հաջորդականությունը:

ա) 0, 10, 20, ..., ..., ..., ...

բ) 5, 15, 25, ..., ..., ..., ...

գ) 1, 11, 21, ..., ..., ..., ...

դ) 4, 14, 24, ..., ..., ..., ...

45 Հետևելով օրինակին՝ պատկերիր և գրիր այն թվերը, որոնք պարունակում են՝

5 տասնյակ և 4 միավոր
3 տասնյակ և 6 միավոր

- 3 տասնյակ և 5 միավոր,
- 7 տասնյակ և 0 միավոր,
- 4 տասնյակ և 9 միավոր,
- 7 տասնյակ և 3 միավոր:

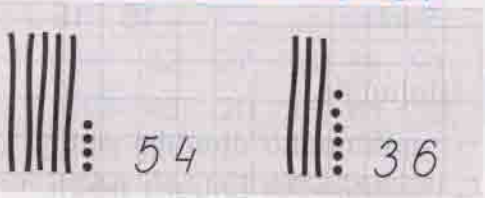

46 Տրված թվերը ներկայացրու տասնյակների և միավորների գումարի տեսքով:

Օրինակ՝
29 = 2 տ. + 9 մ.

ա) 2, 29, 35, 66, 95, 80

բ) 5, 12, 68, 30, 44, 88

47 Գումարը ներկայացրու երկնիշ թվի տեսքով:

Օրինակ՝
2 տ. + 7 մ. = 27

ա) 4 տ. + 7 մ. — 8 տ. + 6 մ.

բ) 1 տ. + 8 մ. — 8 տ. + 1 մ.

գ) 7 տ. + 7 մ. — 9 տ. + 5 մ.

48 Հետևելով օրինակին՝ տրված թվերը ներկայացրու կլոր տասնյակների և միավորների գումարի տեսքով:

Օրինակ՝ 45 = 40 + 5

ա) 15, 22, 38, 55, 77, 90
բ) 14, 28, 33, 48, 88, 60

49 Անվանիր աղյուսակի չլրացված թվերը:

ա)

Տասնյակ	Միավոր	Թիվը
• • • • •	• • •	53
• • • • •	• •	
• • •	• • • •	
• • • • • •	•	

բ)

Տասնյակ	Միավոր	Թիվը
• • • • • • •	• • • •	74
• • • • •	• • • • •	
• • • • • •	•	
• • • • •	• •	

50 Խնդիրներ.

ա) *Դույլի մեջ կար 12 լիտր ջուր: Մայրիկն այդ ջրից օգտագործեց 5 լ: Քանի՞ լիտր ջուր մնաց դույլի մեջ:*

բ) *12 լիտրանոց դույլի մեջ կար 8 լիտր ջուր: Քանի՞ լիտր ջուր է անհրաժեշտ դույլն ամբողջությամբ լցնելու համար:*

51 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Գումարելի	2	14	6	
Գումարելի	12	4		10
Գումար			16	15

բ)

Նվազելի	17		12	
Հանելի	2	11		7
Տարբերություն		2	10	0

52 Անվանիր՝

- ամենամեծ միանիշ թիվը,
- ամենամեծ երկնիշ թիվը,
- ամենափոքր միանիշ թիվը,
- ամենափոքր երկնիշ թիվը:

53 Հետևելով օրինակին՝ կազմիր հավասարություններ:

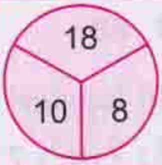

10 + 8 = 18
8 + 10 = 18
18 − 8 = 10
18 − 10 = 8

+, −

ա)

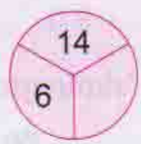

բ)

գ)

ՏԱՍՆԱՎՈՐ ԵՎ ՄԻԱՎՈՐ

54 Գծիր աղյուսակը և լրացրու:

ա)

Տասնավոր	Միավոր	Թիվը
1	4	14
3	2	
8	6	
4	4	

բ)

Տասնավոր	Միավոր	Թիվը
3	4	34
5		56
	6	76
		89

55 Գրիր՝

ա) բոլոր երկնիշ թվերը, որոնց տասնավորը 3 է,

բ) բոլոր երկնիշ թվերը, որոնց միավորը 3 է:

56 Թվերը ներկայացրու կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

Օրինակ՝ $78 = 7 \text{ տ.} + 8 \text{ մ.}$

$78 = 70 + 8$

ա) 32, 27, 33, 89, 91, 80

բ) 45, 20, 37, 51, 99, 96

57 Տրված շարքերը արտագրիր տետրիդ մեջ՝ միաժամանակ լրացնելով բաց թողած թվերը:

Օրինակ՝

18, 19, 20, 21, 22

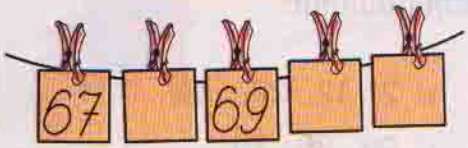

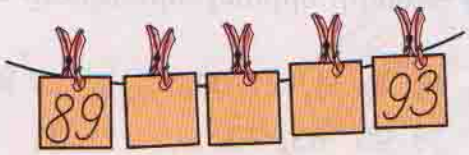

58 **Խաղ–մրցույթ:** Հաղթում է այն շարքը, որը շուտ կավարտի աշխատանքը:

Ըստ շարքերի կարդացե՛ք արտահայտությունները և մտապահե՛ք դրանք:

I $3+3,\quad 8+8,\quad 3+8+3,\quad 8+3-3,\quad 3+8-3$

II $5+5,\quad 4-4,\quad 5+4+5,\quad 5+4-4,\quad 5+4-5$

III $7-7,\quad 2+2,\quad 7+2+7,\quad 7+2-2,\quad 7+2-7$

Փակե՛ք գրքերը: Հիշե՛ք և գրատախտակին գրե՛ք արտահայտություններն ու հաշվե՛ք դրանց արժեքները:

59 Կատարի՛ր գործողությունները:

ա) $17-3+4$, $18-8+6$, $80-40+60$

բ) $16-10+4$, $15+3-8$, $50+30-80$

գ) $18-10+5$, $19-19+6$, $90-30+20$

դ) $10-10+4$, $20-10-6$, $20-10+10$

60 Գծի՛ր թվային ուղղի նշված հատվածը և լրացրո՛ւ բաց թողած թվերը:

ա) 20 21 27 30

բ) 70 71 80

61 Թվերն արտագրի՛ր՝ գրելով դրանց նախորդ և հաջորդ թվերը:

66, 67, 68

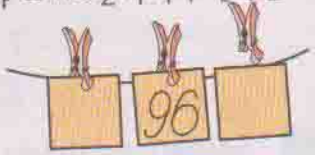

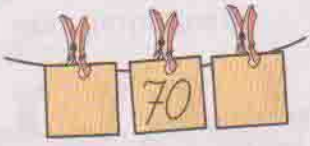

62 Կռահի՛ր օրինաչափությունը և շարունակի՛ր:

ա) 1, 11, 21, 31, ..., ..., ..., 91

բ) 93, 83, 73, ..., ..., ..., 3

գ) 2, 12, 22, ..., ..., ..., ..., ..., 92

դ) 99, 89, 79, ..., ..., ..., ..., ..., 9

63 Կարդա՛ սլաքներին համապատասխանող թվերը:

ա)

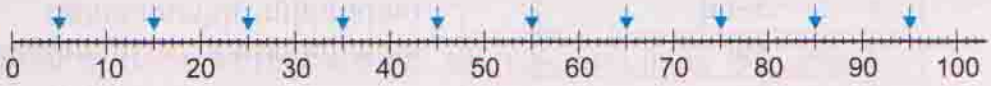

բ)

64 Գտիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)
13 + 1 – 3	15 + 5 – 5	18 – 5 + 1	16 – 6 + 6
12 + 2 – 4	15 + 0 + 1	17 – 2 + 2	18 – 4 – 4

65 Հետևելով Սոնայի օրինակին՝ գրիր և պատկերիր թվերը:

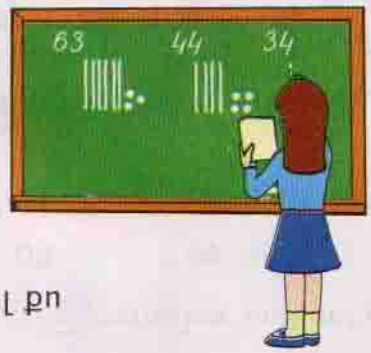

ա) 7, 18, 44, 52, 99

բ) 9, 33, 75, 10, 11

66 Դու կարող ես ստուգել և գնահատել քո գիտելիքները:

Ինքնուրույն աշխատանք

Պատասխանիր այս հարցերին:

1. Քանիսո՞վ է 15–ը մեծ 12–ից:
2. Ո՞րն է 12 և 7 թվերի գումարը:
3. Ո՞րն է 37 թվի տասնավորը:
4. Ո՞րն է 85–ի անմիջապես նախորդ թիվը:
5. Ո՞ր թիվն է 14 + 5 – 7 արտահայտության արժեքը:

Իսկ հիմա հաջորդ էջում տրված աղյուսակով ստուգիր պատասխանները և հաշվիր վաստակած միավորներդ:

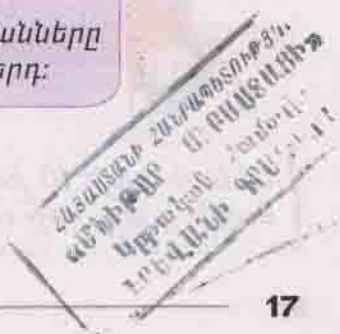

Հարց	Պատասխան	Միավորը
1	3–ով	2
2	19	2
3	3	1
4	84	2
5	12	3

Եթե ճիշտ պատասխանես բոլոր հարցերին, կվաստակես առավելագույն 10 միավորը.

$2 + 2 + 1 + 2 + 3 = 10$

67 Անվանիր սլաքներին համապատասխանող թվերը և ասա, թե ո՞ր կլոր տասնյակների միջև է դրանցից յուրաքանչյուրը:

68 Գրի՛ր այն թվերը, որոնք տրված կլոր տասնյակների միջև են:

ա) 10 և 20
30 և 40

բ) 50 և 70
80 և 90

գ) 60 և 70
40 և 50

69 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Տասնավոր	Միավոր	Թիվը
8	4	84
7	2	
		18
4	5	
		77

բ)

Տասնավոր	Միավոր	Թիվը
6	4	64
5	3	
		36
9	9	
		30

70 Խնդիրներ.

Աննան ունի 11 խաղալիք, իսկ Սոնան՝ 8: Քանի՞ խաղալիք ունեն նրանք միասին:

Ես փոխեցի խնդրի պայմանը:

Իսկ դու փոխի՛ր խնդրի պահանջը:

Աննան ունի 10 խաղալիք, իսկ Սոնան՝ 8: Քանի՞ խաղալիք ունեն նրանք միասին:

ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒՄԸ

71 Այգն ու Անին հիշեցնում են, թե ինչպես պետք է կարդալ համեմատությունը:

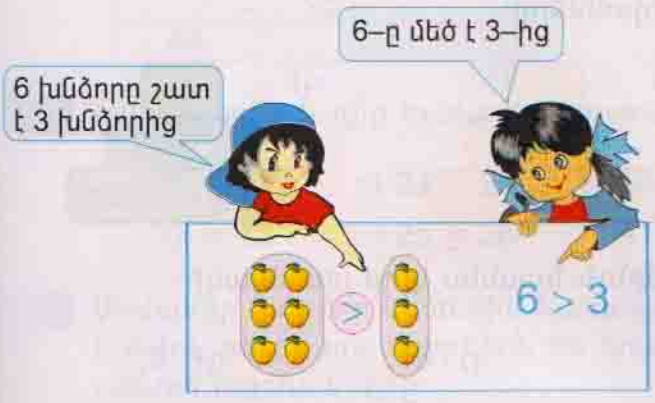

ա)

12 > 8

բ)

5 < 7

72 Համեմատիր և աստղանիշի փոխարեն դիր >, < կամ = նշանը:

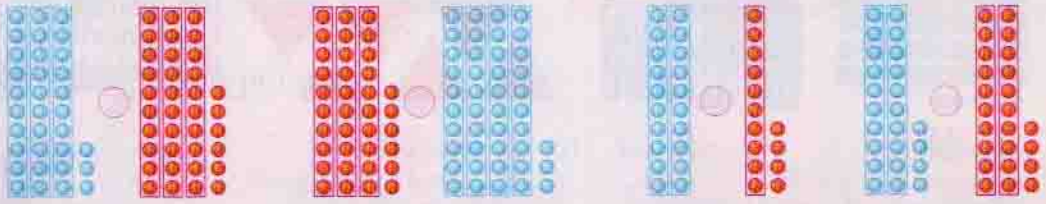

33 * 36 36 * 43 20 * 14 24 * 24

73 Օգտվելով քանոնից՝ կատարիր համեմատում և դիր համապատասխան նշանը. (>, <, =)

ա) 20 սմ * 23 սմ
17 սմ * 24 սմ
23 սմ * 30 սմ

բ) 15 սմ * 25 սմ
24 սմ * 22 սմ
21 սմ * 18 սմ

Օրինակ՝ 12 սմ * 14 սմ

12 սմ < 14 սմ

74 Արտագրիր՝ լրացնելով բաց թողած թվերը:

ա) 40, ..., 42, 43, ..., ..., 46
բ) 84, ..., 86, 87, ..., ..., 90
գ) 55, ..., 57, ..., ..., 60
դ) 90, ..., 92, ..., ..., 95, ...,97

75 Խնդիրներ.

ա) *Արամը կատարեց 9 ձգում, իսկ Այգը՝ 3–ով ավելի: Քանի՞ ձգում կատարեց Այգը:*

բ) *Աշոտը կատարեց 16 ձգում, իսկ Արան՝ 3–ով պակաս: Քանի՞ ձգում կատարեց Արան:*

76 Լրացրու դատարկ վանդակները:

ա)

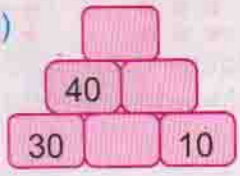

բ)

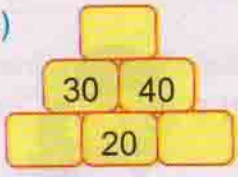

գ)

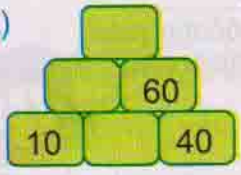

77 Շարունակիր այնքան, մինչև հասնես կլոր տասնյակի:

ա) 60, ... բ) 79, ... գ) 87,... դ) 3,...

78 Գծիր աղյուսակը և լրացրու ըստ նկարների:

45

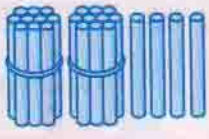

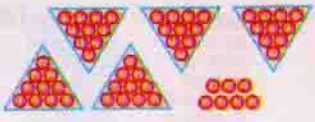

Այդ թվերից ո՞րն է ամենամեծը, և ո՞րը՝ ամենափոքրը:

Տասնյակ	Միավոր	Թիվը
4	5	45

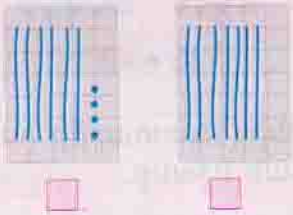

79 Գրիր կարմիր կետերին համապատասխանող թվերի անմիջապես նախորդ և հաջորդ թվերը:

Օրինակ՝ 22, 23, 24

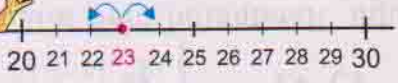

80 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Նախորդը	Թիվը	Հաջորդը
3	4	5
	12	
	25	
44		

բ)

Նախորդը	Թիվը	Հաջորդը
40	41	42
	22	
36		
		70

81 Համեմատիր և դիր համապատասխան նշանը. $>$, $<$, $=$

ա) 11 ● 12 — 12 ● 13

բ) 24 ● 25 — 25 ● 26

գ) 40 ● 41 — 41 ● 42

դ) 21 ● 22 — 22 ● 23

82 Անվանիր կարմիր կետերին համապատասխանող պատկերները և ասա, թե ո՞ր պատկերներն են դրանցից յուրաքանչյուրի անմիջական հարևանները:

83 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Նախորդ կլոր տասնյակը	Թիվը	Հաջորդ կլոր տասնյակը
30	36	40
	12	
	78	

բ)

Նախորդ կլոր տասնյակը	Թիվը	Հաջորդ կլոր տասնյակը
40	43	50
	28	
	26	

84 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 30 ● 36 — 36 ● 40 — 88 ● 80

բ) 70 ● 78 — 78 ● 80 — 55 ● 50

գ) 40 ● 43 — 43 ● 50 — 35 ● 40

դ) 20 ● 28 — 28 ● 30 — 64 ● 70

85 Խնդիրներ.

ա) *Երկու թվերի գումարը 17 է: Թվերից մեկը 7-ն է: Ո՞րն է մյուս թիվը:*

բ) *Երկու թվերի տարբերությունը 12 է: Թվերից մեկը 7-ն է: Ո՞րն է մյուս թիվը:*

86 Ինչ է բացատրում Անին:

87 Անվանիր այն թվերը, որոնք՝

ա) մեծ են 54–ից և փոքր են 60–ից,

բ) փոքր են 77–ից և մեծ են 70–ից:

88 Անվանիր այն թվերը, որոնք՝

ա) 54 և 60 թվերի միջև են,

բ) 70 և 77 թվերի միջև են:

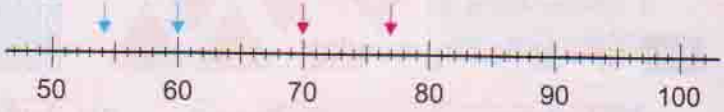

89 Համեմատում թվային ուղիղով.

>, <, =

ա) 5 ● 10
23 ● 35
64 ● 47
90 ● 83

բ) 30 ● 23
47 ● 50
35 ● 83
40 ● 64

90 Գրիր միևնույն թվանշանով գրվող բոլոր երկնիշ թվերը և ասա, թե դրանցից յուրաքանչյուրը քանի՛ տասնյակ և քանի՛ միավոր է պարունակում:

11, 22, ..., ..., ..., ...

91 Խնդիրներ.

ա) *Այգն ունի երկու 20 դրամանոց: Կարո՞ղ է արդյոք նա գնել 35 դրամ արժողության գրիչ:*

բ) *Անին ունի երեք 20 դրամանոց: Կարո՞ղ է արդյոք նա գնել 70 դրամ արժողության գրիչ:*

գ) *Այգն ունի 40 դրամ: Պատկերված առարկաներից ո՞րը կարող է գնել նա:*

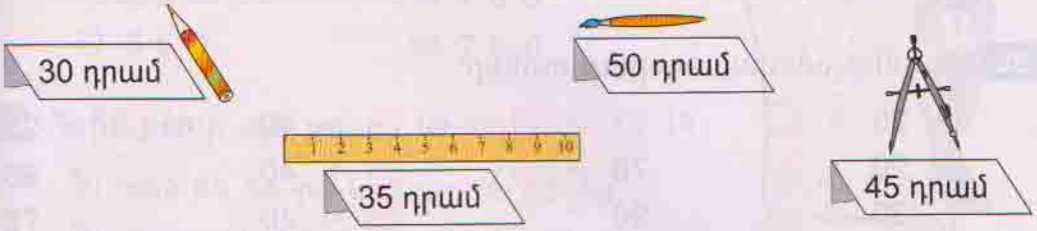

92 Բանավոր վարժություն հիշողությունը մարզելու համար:

93 Տես, թե ինչպես են Այգն ու Անին արագ համեմատում երկնիշ թվերը: Դու՛ էլ համեմատիր նույն քայլաշարով. $>$, $<$, $=$

Նախ համեմատում ենք տասնավորները:

Եթե տասնավորները հավասար են, ապա համեմատում ենք միավորները:

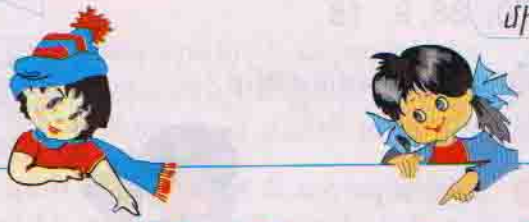

$65 > 37$

Մեծ է այն թիվը, որի տասնավորը մեծ է:

$47 > 43$

Մեծ է այն թիվը, որի միավորը մեծ է:

ա)		բ)		գ)		դ)	
37 ●	28	58 ●	83	53 ●	57	67 ●	69
57 ●	65	45 ●	33	14 ●	12	36 ●	36
42 ●	82	75 ●	75	78 ●	77	56 ●	5

94 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Տասնավոր	Միավոր	Թիվը
		30
		5
		98
		74

բ)

Տասնավոր	Միավոր	Թիվը
7	1	
8	0	
0	3	
5	5	

95 Կազմիր անհավասարություններ:

ա) $20 > \square$, $20 > \square$, $20 < \square$, $20 < \square$

բ) $27 > \square$, $78 > \square$, $96 < \square$, $87 < \square$

գ) $\square > 40$, $\square > 40$, $\square < 40$, $\square < 40$

դ) $\square > 25$, $\square > 96$, $\square < 78$, $\square < 28$

96 Խնդիրներ.

ա) *Այգը հավաքել է 7 բաժակ ելակ, իսկ Անին՝ 2 բաժակով ավելի: Այգն ու Անին միասին քանի՞ բաժակ ելակ են հավաքել:*

բ) *Աննան հավաքել է 7 բաժակ ելակ, իսկ Սոնան՝ 2 բաժակով պակաս: Աննան ու Սոնան միասին քանի՞ բաժակ ելակ են հավաքել:*

97 Թվերը գրիր կարգային գումարելիների գումարի տեսքով.

ա) 22, 16, 34, 80, 7, 99

բ) 42, 66, 70, 88, 9, 18

98 Օգտվելով նկարից՝ պատասխանիր Անիի հարցերին:

երկուշաբթի	ուրբաթ
երեքշաբթի	շաբաթ
չորեքշաբթի	կիրակի
հինգշաբթի	

Շաբաթվա որ օրը կլինի.

- *5 օր հետո*
- *8 օր հետո*
- *4 օր առաջ*

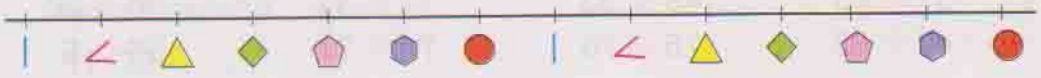

99 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) 8 □ ☐ = 13　　բ) 17 □ ☐ = 12　　գ) 9 □ ☐ = 20

17 □ ☐ = 10　　20 □ ☐ = 18　　16 □ ☐ = 17

100 Հետևելով Այգին՝ տրված թվանշաններով գրիր բոլոր երկնիշ թվերը և դասավորիր նվազման կարգով:

ա) 2 և 4　　գ) 4 և 8

բ) 5 և 0　　դ) 7 և 0

101 Գրիր բոլոր այն թվերը, որոնք՝

ա) մեծ են 58–ից և փոքր են 65–ից,

բ) փոքր են 100–ից և մեծ են 89–ից,

գ) մեծ են 44–ից և փոքր են 55–ից:

102 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

+	7		0	10	4
11					
10		15			

բ)

−	1	0	8	5	10
18					
		10			

103 Խնդիրներ.

ա) *Բակում կան ճագարներ և աղավնիներ, որոնք ունեն ընդամենը 3 գլուխ և 10 ոտք: Բակում քանի՞ ճագար և քանի՞ աղավնի կա:*

բ) *Բակում կան ճագարներ և աղավնիներ, որոնք ունեն ընդամենը 3 գլուխ և 8 ոտք: Բակում քանի՞ ճագար և քանի՞ աղավնի կա:*

104 Հաշվելիս ո՞ր թիվն է ավելի շուտ հանդիպում:

- 45–ը, թե 48–ը
-
-

- 67–ը, թե 57–ը
-
-

105 Սովորիր տարվա եղանակների ու ամիսների անվանումները:

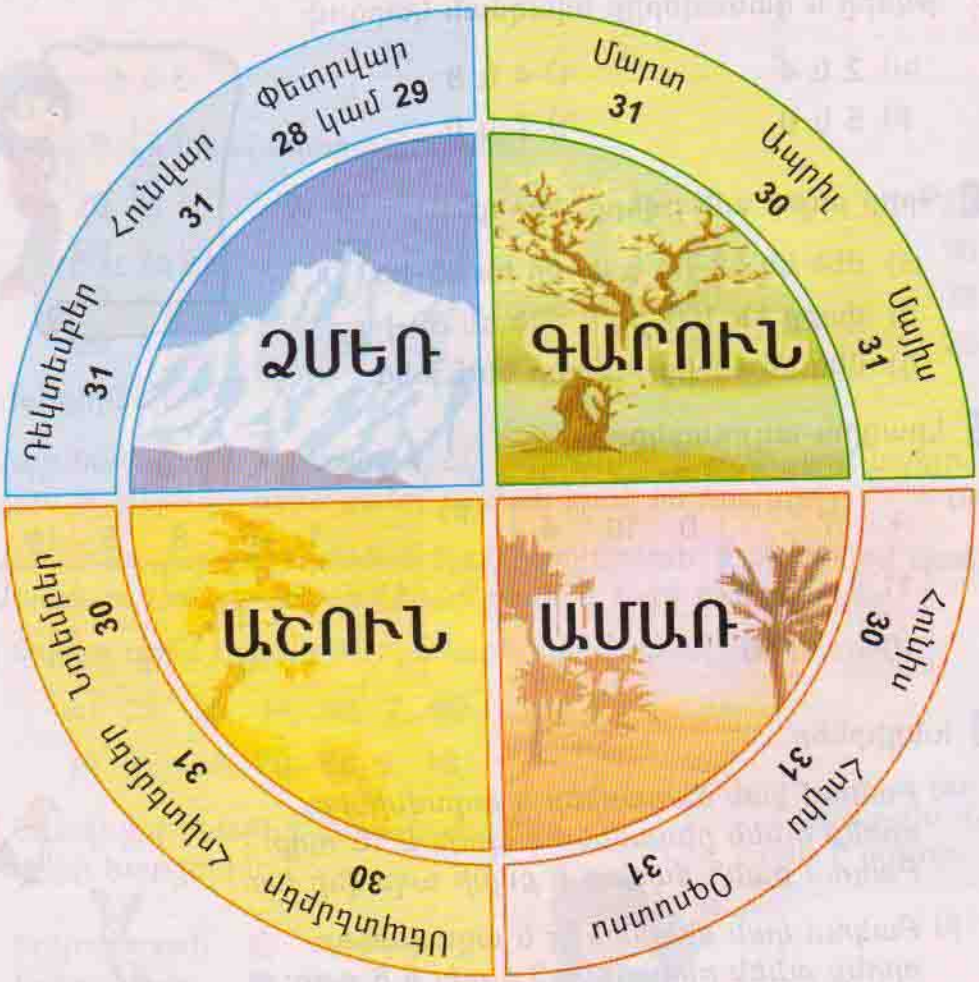

Տարին ունի 4 եղանակ՝ գարուն, ամառ, աշուն, ձմեռ:
Տարին ունի 12 ամիս՝ հունվար, փետրվար, մարտ, ապրիլ, մայիս, հունիս, հուլիս, օգոստոս, սեպտեմբեր, հոկտեմբեր, նոյեմբեր, դեկտեմբեր:

125 Պատասխանիր Այգի հարցերին: Կարող ես օգտվել նախորդ էջի նկարից:

- Քանի՞ եղանակ ունի տարին:
- Ո՞րն է ամառվա ամենակարճ ամիսը:
- Երբ է քո ծննդյան տարեդարձը:
- Ո՞րն է տարվա ամենակարճ ամիսը:
- Ո՞րն է քո ամենասիրած ամիսը:

126 Արտագրիր՝ ավելացնելով նշված օրվան անմիջապես նախորդող և հաջորդող օրերը:

ա) ..., մայիսի 12, ...

բ) ..., հունվարի 1, ...

գ) ..., մարտի 12, ...

դ) ..., հունիսի 30, ...

Օրինակ՝

հուլիսի 30, հուլիսի 31, օգոստոսի 1

127 Կատարիր գործողությունները:

ա)	բ)	գ)	դ)
5 + 3 – 4	12 – 5 – 3	9 + 7 – 4	19 – 7 – 4
4 + 6 – 5	9 – 2 – 4	9 + 5 – 8	14 + 5 – 8
8 + 3 – 6	5 + 5 – 2	6 + 4 – 9	16 + 4 – 9

128 Համեմատիր. (>, <, =)

ա)	բ)	գ)	դ)
29 ● 39	20 ● 35	45 ● 36	88 ● 87
24 ● 30	44 ● 37	44 ● 23	57 ● 75

129 Չափիր հատվածները և համեմատիր:

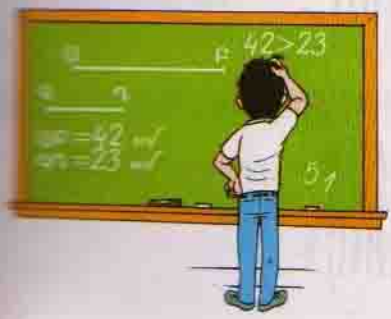

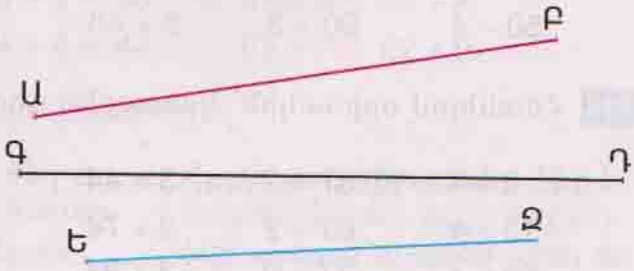

ԵՐԿՆԻՑ ԵՎ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ

111 Բացատրիր, թե ինչպես են Այգն ու Անին կատարել գումարումը:

$4 + 5 = 9$ $14 + 5 = 19$ $24 + 5 = 29$ $54 + 5 = 59$ $74 + 5 = 79$

112 Նկարներին համապատասխան կազմիր արտահայտություններ և հաշվիր դրանցից յուրաքանչյուրի արժեքը:

$24 + 3 = 27$

113 Հետևելով օրինակին՝ կատարիր գործողությունը:

ա) $50 + 2$ $50 + 3$ $50 + 4$

բ) $40 + 3$ $70 + 3$ $90 + 3$

գ) $7 + 40$ $4 + 40$ $5 + 40$

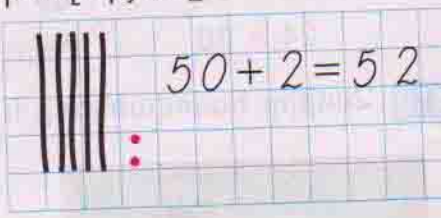

114 Հետևելով օրինակին՝ կատարիր գործողությունը:

ա) $3 + 4$ $13 + 4$ $63 + 4$

բ) $87 + 2$ $67 + 2$ $37 + 2$

գ) $3 + 44$ $3 + 74$ $3 + 94$

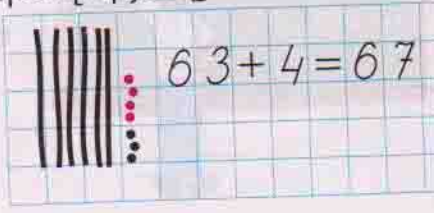

1 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

90	10	50		60	
	80		0		70

բ)

17	10			11	7
	7	4	8		

2 Գումարում թվային ուղիղի միջոցով:

Կարմիր գույնով նշված կետերին համապատասխանող յուրաքանչյուր թվին գումարիր 3 և կազմիր հավասարություն:

Օրինակ՝

25 + 3 = 28

3 Վարժություններ գումարը հաշվելու վերաբերյալ:

ա) 33 + 4 + 4
81 + 0 + 8
3 + 44 + 2
0 + 72 + 4

բ) 82 + 2 + 2
64 + 2 + 5
2 + 71 + 0
4 + 53 + 2

Օրինակ՝ 31 + 4 + 2

31 + 4 + 2 = 37
31 + 4 = 35
35 + 2 = 37

4 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) 86 = 82 □ □
37 = 31 □ □

բ) 48 = □ □ 44
79 = □ □ 75

գ) 7 □ □ = 68
3 □ □ = 99

5 Համեմատիր. (>, <, =)

ա) 22 ● 22 + 4
34 ● 34 + 2

բ) 35 + 3 ● 35
44 + 4 ● 44

գ) 45 + 3 ● 45 + 4
62 + 7 ● 62 + 0

6 Խնդիրներ տարողության վերաբերյալ.

ա) *Բաքի տարողությունը 45 լ է: Բաքում կա 41 լ ջուր: Կարո՞ղ ենք արդյոք ավելացնել ևս 7 լ ջուր:*

բ) *Բաքի տարողությունը 38 լ է: Բաքում կա 5 լ ջուր: Կարո՞ղ ենք արդյոք այնտեղ լցնել ևս 31 լ ջուր:*

ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԻՑ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԻ ՀԱՆՈՒՄ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ

121 Բացատրիր, թե ինչպես են Այգն ու Անին կատարել հանումը:

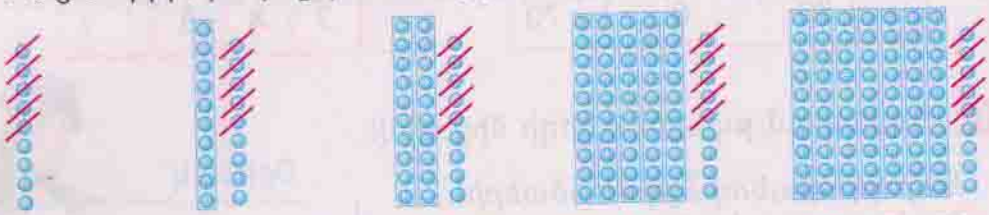

$9 - 5 = 4$ $19 - 5 = 14$ $29 - 5 = 24$ $59 - 5 = 54$ $79 - 5 = 74$

Թվերը հանելիս հանելիի միավորը հանվում է նվազելիի միավորից:

122 Նկարներին համապատասխան կազմիր արտահայտություններ և հաշվիր դրանց արժեքը:

27 – 3 = 24

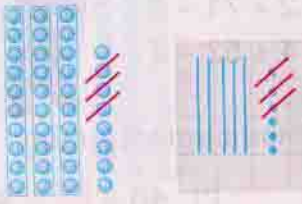

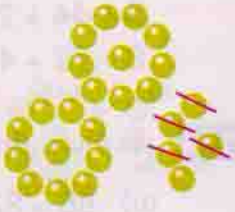

123 Հետևելով օրինակին՝ հաշվիր տարբերությունը:

ա)	բ)	գ)
64 – 3	89 – 5	37 – 4
74 – 3	67 – 6	44 – 2
66 – 2	93 – 2	95 – 1

64 – 3 = 61

124 Գտիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)
32 + 3 + 4	30 + 3 – 3	2 + 54 – 4	20 + 50 – 40
47 – 4 + 5	56 – 5 + 5	1 + 38 – 5	40 + 30 – 50
31 + 7 – 5	64 + 3 + 2	3 + 26 – 9	30 + 60 – 90

125 Խնդիրներ.

ա) *Աշոտը և Արմենը սովորում են երկրորդ դասարանում: Աշոտը ծնվել է օգոստոսի 10–ին, իսկ Արմենը՝ օգոստոսի 18–ին: Տղաներից ո՞վ է մեծը և քանի՞ օրով:*

բ) *Կարենն ու Արթուրը ծնվել են նույն թվականին: Կարենը ծնվել է նոյեմբերի 23–ին, Արմենը՝ 5 օր հետո: Ե՞րբ է Արմենի ծննդյան օրը:*

126 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $28 \square \square = 23$ $47 \square \square = 49$

բ) $91 \square \square = 99$ $76 \square \square = 71$

գ) $63 \square \square = 63$ $63 \square \square = 63$

127 Հանում թվային ուղիղի միջոցով:

Կարմիր կետերին համապատասխանող յուրաքանչյուր թվից հանիր 3 և կազմիր հավասարություն:

Օրինակ՝

29 – 3 = 26

128 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

+	7		0	5	4
72					
31		34			

բ)

−	1	0		5	4
48			45		
77					

129 Գրիր տրված թիվը և նրան անմիջապես նախորդող և հաջորդող թվերը:

..., 5, ..., 15, ..., 21, ..., 39, ..., 40, ...

130 Գրիր տրված թվից 1–ով մեծ և 1–ով փոքր թվերը:

ա) 5, 15, 21, 39, 50

բ) 7, 17, 71, 49, 30

131 Ո՞վ է հաղթել մրցույթում:

ա) *Աննան, Անին ու Սոնան մասնակցեցին շաշկու մրցույթին:*
Աննան վաստակեց 24 միավոր,
Անին՝ Աննայից 3 միավորով պակաս,
Սոնան՝ Աննայից 2 միավորով ավելի:

բ) *Աշոտը, Արամն ու Արան մասնակցեցին շախմատի մրցույթին:*
Աշոտը վաստակեց 36 միավոր,
Արամը՝ Աշոտից 3 միավորով ավելի,
Արան՝ Աշոտից 2 միավորով պակաս:

Հեշտ կլինի, եթե օգտվես աղյուսակից:

Անուն	Միավորը
Աննա	24
Անի	
Սոնա	

Անուն	Միավորը
Աշոտ	36
Արամ	
Արա	

132 Առաջադրանքներ անհայտ բաղադրիչը գտնելու վերաբերյալ:

Այսպես գտնում ենք անհայտ նվազելին:

□ − 5 = 42

42 + 5 = 47

Ստուգում

47 − 5 = 42

Նվազելիի գտնելը

ա) □ − 5 = 53 □ − 7 = 62

բ) □ − 6 = 41 □ − 2 = 85

Իսկ այսպես գտնում ենք անհայտ հանելին:

70 − □ = 50

70 − 50 = 20

Ստուգում

70 − 20 = 50

Հանելիի գտնելը

ա) 50 − □ = 30 15 − □ = 8

բ) 19 − □ = 7 18 − □ = 12

133 Աղյուսակը լրացնելու համար բանալիին համապատասխան կազմիր հավասարություններ:

ա)

●	21	32	50	73
▲	4	2	5	3
■	28			

■ = ● + ▲ + 3

բ)

●	35	48	66	92
▲	3	4	2	0
■	37			

■ = ● − ▲ + 5

Օրինակ՝

21 + 4 + 3 = 28

134 Կատարիր գործողությունները:

ա) 43 → (+5) → □ → (−5) → 43

բ) 25 → (+3) → □ → (−3) → 25

գ) 64 → (−4) → □ → (+4) → 64

դ) 56 → (+3) → □ → (−3) → 56

135 Խնդիրներ տարողության վերաբերյալ.

ա) *Տատիկն ունի 2 դույլ: Մեկի տարողությունը 8 լ է, իսկ մյուսինը՝ 3-ով պակաս: Ընդամենը քանի՞ լիտր ջուր կարող է տատիկը պահել այդ երկու դույլերում:*

բ) *Տատիկն ունի 2 դույլ: Դրանցից մեկի տարողությունը 8 լ է, իսկ մյուսինը՝ 3 լ: Ինչպե՞ս կարող է տատիկը ծորակից հավաքել 5 լ ջուր:*

136 5, 32, 87, 99, 42, 30, 65, 29, 50 թվերից ընտրիր միայն այն թվերը, որոնք բավարարում են տրված անհավասարությանը:

ա) 31 < □
20 > □
77 > □
77 > □

բ) □ < 55
□ > 47
□ < 63
□ > 63

Օրինակ՝ 37 < □

87, 99, 42, 65, 50

137 Գտիր արտահայտության արժեքը:

ա) $30 + 30 + 40$
$40 - 40 + 80$
$30 + 70 - 50$

բ) $30 - 30 + 3$
$50 - 50 + 5$
$60 + 30 + 3$

գ) $20 + 50 + 4$
$10 + 30 + 5$
$30 - 20 + 9$

138 Գծիր պատկերը տետրիդ մեջ և մեկ հատվածով բաժանիր 2 մասի այնպես, որ դրանցից մեկը լինի քառակուսի:

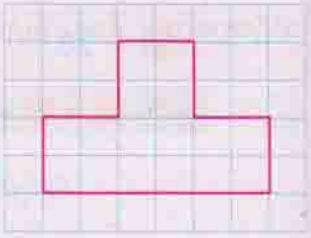

139 Օգտվելով նկարից՝ գտիր արտահայտության արժեքը:

ա) ♥ + 10 + 20, ♥ − 10 − 10, ♥ + 20 − 10

բ) ★ + 20 + 30, ★ − 20 − 20, ★ + 20 − 30

140 Դու կարող ես ստուգել և գնահատել քո գիտելիքները:

Ինքնուրույն աշխատանք

1. Ամսի քանի՞սն է այսօր:
2. Շաբաթվա ո՞ր օրն է այսօր:
3. Քանի՞ օր է անցել նախորդ կիրակի օրվանից:
4. 5 օր հետո ամսի քանի՞սը կլինի:
5. Ո՞րն է 43 և 6 թվերի գումարը:

Պատասխանիր հարցերին և լրացրու աղյուսակը:

Իսկ հիմա պատասխանները ստուգիր ընկերոջդ հետ և հաշվիր միավորները:

Առավելագույնը կարող ես վաստակել 12 միավոր.
$2 + 2 + 3 + 3 + 2 = 12$

Հարց	Միավորը	Պատասխան	Քո միավորը
1	2		
2	2		
3	3		
4	3		
5	2		

141 Կարդա՛ չափումների արդյունքները:

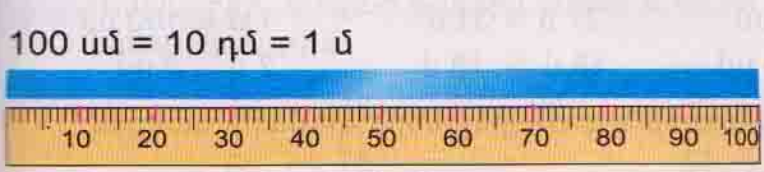

Հիշիր

10 սմ = 1 դմ
100 սմ = 1 մ
10 դմ = 1 մ

142 Տղաներից ո՞վ է ամենաբարձրահասակը:

Արա

Այգ

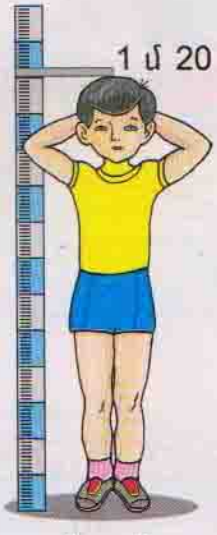

Արամ

143 Սկավառակի նետման արդյունքները գրված են աղյուսակում: Ո՞վ ո՛ր տեղն է գրավել մրցույթում:

ա)

Անունը	Հեռավորությունը	Տեղը
Աշոտ	24 մ	
Մասիս	18 մ	
Կարեն	25 մ	
Սուրեն	21 մ	

բ)

Անունը	Հեռավորությունը	Տեղը
Աննա	20 մ	
Լալա	21 մ	
Անի	17 մ	
Սուսաննա	19 մ	

144 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 70 սմ ● 30 սմ
63 սմ ● 63 սմ
99 սմ ● 100 սմ

բ) 5 մ ● 10 մ
21 մ ● 31 մ
18 մ ● 18 մ

գ) 7 մ ● 71 սմ
1 մ ● 100 սմ
2 մ ● 2 սմ

145 Ներկայացրու կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

ա) 18, 38, 69, 73, 81, 40

բ) 11, 44, 62, 20, 59, 47

146 Զույգով փոխարինեք Այգին ու Անիին և հերթով պատասխանեք միմյանց հարցերին:

- 45
- 52

Քանի՞ տասնյակ և քանի՞ միավոր է պարունակում թիվը.

- 67
- 73

147 Գումարում և հանում քանոնով.

41 սմ + 5 սմ = 46 սմ

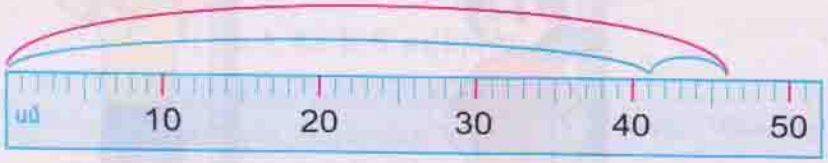

ա) 42 սմ + 6 սմ
24 սմ + 5 սմ
12 սմ + 7 սմ
8 սմ + 31 սմ

39 սմ – 5 սմ = 34 սմ

բ) 48 սմ – 6 սմ
37 սմ – 5 սմ
26 սմ + 3 սմ
12 սմ + 4 սմ

148 Կատարիր գործողությունը:

ա) 25 սմ + 3 սմ
52 սմ + 7 սմ
88 սմ – 4 սմ

բ) 12 դմ + 8 դմ
14 դմ + 6 դմ
28 դմ – 6 դմ

գ) 63 մ + 3 մ
65 մ + 4 մ
98 մ – 7 մ

149 Պատկերները փոխարինիր թվերով այնպես, որ ստանաս ճիշտ հավասարություն:

ա) ▦ + ▦ = 20
● + ● = 40

բ) ★ + ★ = 80
✿ + ✿ = 60

գ) ▲ + ▲ = 100
● + ● = 0

դ) ■ – ■ = 0
● – ● = 0

150 Արտագրիր՝ տրված թվերից առաջ և հետո ավելացնելով ևս երկուական թիվ:

ա) ..., ..., 46, 47, 48, ..., ...
..., ..., 65, 70, 75, ..., ...
..., ..., 60, 70, 80, ..., ...

բ) ..., ..., 59, 60, 61, ..., ...
..., ..., 55, 60, 65, ..., ...
..., ..., 31, 32, 33 ..., ...

151 Խնդիր.

Շնիկը ծառից հեռու է 12 մ, իսկ Անին՝ 5 մ–ով պակաս: Ինչքա՞ն ճանապարհ պետք է անցնի շնիկը՝ գնդակը Անիին հասցնելու համար:

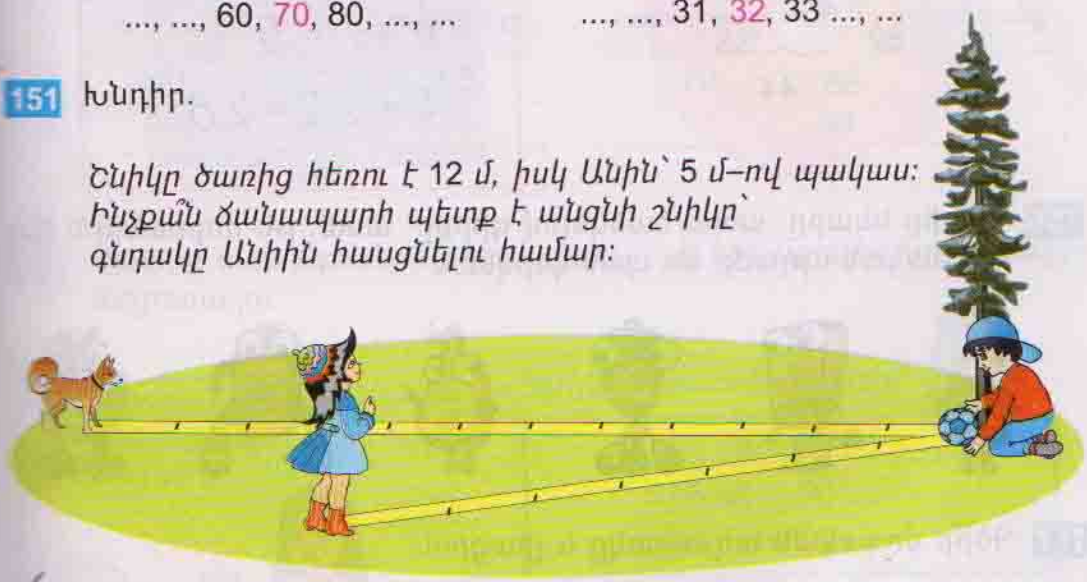

152 Արտահայտիր սանտիմետրերով:

ա) 2 դմ
5 դմ 1 սմ
2 դմ 3 սմ
5 դմ 5 սմ

բ) 8 դմ
4 դմ 6 սմ
2 դմ 8 սմ
7 դմ 7 սմ

Օրինակ՝ 7 դմ 8 սմ

7 դմ 8 սմ = 70 սմ + 8 սմ = 78 սմ

153 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) $5 \bullet 5$
$24 \bullet 33$
$80 \bullet 79$

բ) $23 + 6 \bullet 23 + 4$
$15 + 4 \bullet 4 + 15$
$32 + 7 \bullet 32 + 5$

գ) $34 + 5 \bullet 34 + 2$
$52 + 7 \bullet 66 + 3$
$34 + 5 \bullet 32 + 7$

154 Ձևակերպիր հարցը և լուծիր խնդիրը:

ա) *Երբ տակառից վերցրին 4 լիտր ջուր, այնտեղ մնաց 23 լիտր: Քանի՞ ... :*

բ) *Տակառում եղած 25 լիտր ջրից օգտագործեցին 3 լիտրը: Քանի՞ ... :*

155 Նկարին համապատասխան կազմիր արտահայտություններ և հաշվիր դրանց արժեքները:

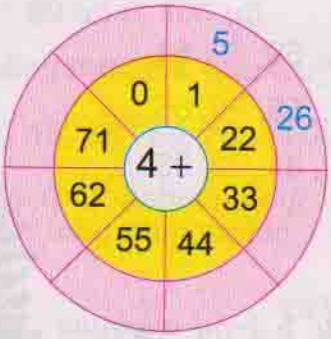

Օրինակ՝

$4 + 1 = 5$

$4 + 22 = 26$

156 Դիտիր նկարը, ապա ծածկելով գիրքը՝ ասա՛, թե ռոբոտներն ինչ հերթականությամբ են պատկերված:

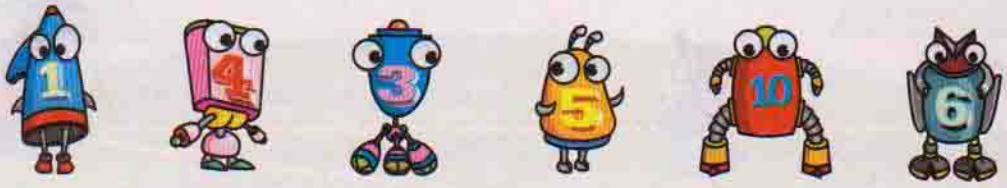

157 Գծիր մոգական աղյուսակը և լրացրու՛:

ա)

2	9	4	15
	5	3	15
		8	15
15	15	15	15 15

բ)

7			12
2	4		12
3	8		12
12	12	12	12 12

158 Անվանիր կարմիր կետերին համապատասխանող թվերը և ասա դրանց հարևան տասնյակները:

Օրինակ՝

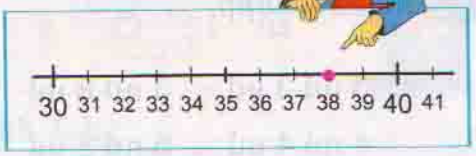

159 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Նախորդ տասնյակը	Թիվը	Հաջորդ տասնյակը
40	47	50
	89	
	44	

բ)

Նախորդ տասնյակը	Թիվը	Հաջորդ տասնյակը
70	77	80
	94	
	21	

160 Չափիր առարկաներից յուրաքանչյուրի երկարությունը և լրացրու աղյուսակը:

Կլորացման օրինակներ

83 սմ ≈ 80 սմ
85 սմ ≈ 90 սմ
87 սմ ≈ 90 սմ

Առարկա	Ճշգրիտ չափը	Կլորացված չափը
Մատիտ		
Գրիչ		
Քանոն		
Գրքի էջը		

161 Արտագրիր տրված թվերը՝ աջից և ձախից ավելացնելով ևս երկուական թիվ:

ա) ..., ..., 19, 20, 21, ..., ...
..., ..., 38, 40, 42, ..., ...
..., ..., 67, 70, 73, ..., ...

բ) ..., ..., 49, 50, 51, ..., ...
..., ..., 28, 30, 32, ..., ...
..., ..., 77, 80, 83, ..., ...

162 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 3 դմ 3 սմ ● 3 դմ 8 սմ
4 դմ 4 սմ ● 5 դմ 3 սմ
4 դմ 4 սմ ● 5 դմ 3 սմ

բ) 8 դմ 6 սմ ● 8 դմ 8 սմ
7 դմ 8 սմ ● 9 դմ 4 սմ
7 դմ 8 սմ ● 9 դմ 4 սմ

163 Հետևելով օրինակին՝ թվերը կլորացրու մինչև տասնյակները:

ա) 17, 12, 19, 34, 89, 76

բ) 21, 45, 11, 39, 55, 79

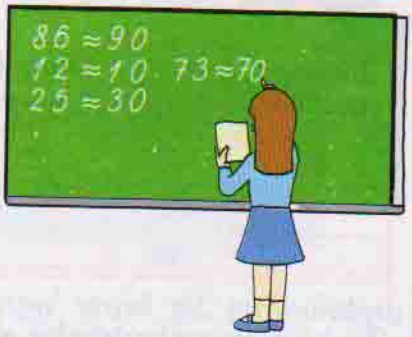

164 Կլորացրու մինչև տասնյակները և արտահայտիր դեցիմետրով:

ա) 44 սմ
53 սմ
35 սմ
28 սմ

բ) 33 սմ
48 սմ
85 սմ
16 սմ

Օրինակ՝ 86 սմ

$86\text{ սմ} \approx 90\text{ սմ} = 9\text{ դմ}$

165 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

+	0	3	5	1
80				
24				
72				

բ)

−	0	5	4	1
88				
27				
69				

166 Փոխարինենք Այգին ու Անիին և հերթականությամբ հարցեր տվեք միմյանց: Հարցերին պատասխանելու համար օգտվեք աղյուսակից:

Նվազելի	28	87	12	45	34	99
Հանելի	7	2	4	3	3	5
Տարբերություն	21	85	8	42	31	94

- 28–ը քանիսո՞վ է մեծ 7–ից:
- Ո՞րն է 87–ի և 2–ի տարբերությունը:
- 4–ը քանիսո՞վ է փոքր 15–ից:
- Ո՞րն է 42 և 3 թվերի գումարը:
-
-

167 Վերականգնի՛ր օրինակը:

ա) 55 ▫ 5 ▫ 5 = 65
55 ▫ 5 ▫ 5 = 45
55 ▫ 5 ▫ 5 = 55

բ) 44 ▫ 5 ▫ 5 = 54
44 ▫ 5 ▫ 5 = 34
44 ▫ 5 ▫ 5 = 44

168 Երկնիշ թվերի գրառումներում ընդամենը քանի՞ անգամ է օգտագործվում 7 թվանշանը: Գրի՛ր այդ թվերը:

169 **Մրցույթ:** Հաղթում է այն շարքը, որը նկարի վերաբերյալ ավելի շատ խնդիր կառաջադրի:

ԵՐԿՆԻՑ ԵՎ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ՄԻՆՉԵՎ ՄՈՏԱԿԱ ՏԱՍՆՅԱԿԸ

170 Հաշվիր գումարը՝ հետևելով օրինակին:

ա) 52 + 8, 62 + 8, 72 + 8

բ) 47 + 3, 57 + 3, 67 + 3

գ) 88 + 2, 48 + 2, 58 + 2

Օրինակ՝ 52 + 8

52 + 8 = 60

171 Հաշվիր տարբերությունը՝ հետևելով օրինակին:

ա) 52 – 2, 62 – 2, 72 – 2

բ) 47 – 7, 57 – 7, 67 – 7

գ) 88 – 8, 48 – 8, 58 – 8

Օրինակ՝ 52 – 2

52 – 2 = 50

172 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) 23 □ □ = 28, 47 □ □ = 40

բ) 91 □ □ = 99, 16 □ □ = 20

գ) 63 □ □ = 60, 63 □ □ = 70

173 Կատարիր գործողությունները:

ա) 52 → (+7) → □ → (–7) → 52

բ) 77 → (–4) → □ → (+4) → 77

գ) 21 → (+8) → □ → (–8) → 21

դ) 73 → (+4) → □ → (–4) → 73

174 Խնդիր.

Պարկում կա 3 կարմիր և 3 սև գնդակ: Ամենաքիչը քանի՞ գնդակ պետք է հանենք պարկից, որպեսզի ունենանք տարբեր գույնի գնդակներ:

175 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Սոնայի օրինակին:

Ես առանձնացնում եմ տասնյակները և միավորները:

$48 + 2 = 50$

$48 + 2 = 40 + 8 + 2 = 40 + 10 = 50$

40 8

ա) $35 + 5$, $14 + 6$, $52 + 8$, $47 + 3$

բ) $3 + 87$, $6 + 74$, $4 + 84$, $5 + 65$

176 Կատարիր գործողությունները Սոնայի եղանակով:

$76 - 6 = 70$

$76 - 6 = 70 + 6 - 6 = 70$

70 6

ա) $45 - 5$, $54 - 4$, $92 - 2$, $39 - 9$

բ) $47 - 7$, $85 - 5$, $72 - 2$, $28 - 8$

177 Գրիր այն երկնիշ թվերը, որոնք կարելի է կլորացնել մինչև 60:

178 Կատարիր գործողությունները:

ա) $23 + 7 + 4$, $24 + 6 + 4$, $63 + 7 + 5$

բ) $87 + 3 + 2$, $65 + 5 + 4$, $32 + 8 + 4$

գ) $77 - 7 + 2$, $55 - 5 + 9$, $22 - 2 + 4$

դ) $83 - 3 + 2$, $65 - 5 + 5$, $38 - 8 + 9$

179 Վանդակները փոխարինիր թվերով այնպես, որ ստանաս ճիշտ անհավասարություն:

ա) $\square < \square$, $\square < \square$

բ) $\square > \square$, $\square > \square$

գ) $\square < \square$, $\square > \square$

180 Խնդիրներ.

ա) *Աննայի ծննդյան տարեդարձը հունվարի 21–ին է, իսկ Սոնայինը՝ 9 օր հետո: Երբ է Սոնայի ծննդյան տարեդարձը:*

բ) *Արամի ծննդյան տարեդարձը մայիսի 21–ին է, իսկ Անիինը՝ ուղիղ մեկ շաբաթ հետո: Երբ է Անիի ծննդյան տարեդարձը:*

181 Կատարիր գործողությունները՝ օգտվելով թվային ուղիղից:

ա) $35 + 5 + 3$ $14 + 6 + 3$ $52 + 8 + 1$

բ) $47 + 3 + 6$ $85 + 5 + 2$ $77 + 3 + 5$

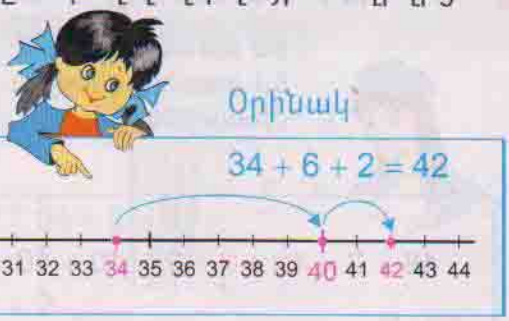

182 Կատարիր գործողությունները՝ օգտվելով Անիի եղանակից:

ա) $35 - 5 - 3$ $76 - 6 - 4$ $52 - 2 - 1$ $99 - 9 - 0$

բ) $47 - 7 - 6$ $85 - 5 - 2$ $77 - 7 - 5$ $64 - 4 - 0$

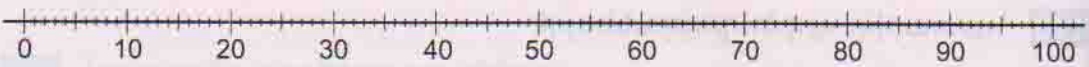

183 Աստղանիշերի փոխարեն տեղադրիր + կամ – նշանն այնպես, որ ստանաս ճիշտ հավասարություն:

ա) $40 * 8 * 1 = 47$ $70 * 2 * 2 = 70$

բ) $27 * 1 * 8 = 20$ $44 * 4 * 7 = 47$

գ) $76 * 4 * 5 = 85$ $27 * 3 * 2 = 32$

184 Խնդիր.

Երեխաներից յուրաքանչյուրը չորս տեսակի մրգերից կարող է ընտրել միայն երկու տեսակի միրգ: Քանի՞ եղանակով կարելի է դա անել:

185 Վերականգնիր օրինակը:

ա) 55 □ □ = 60
65 □ □ = 60
57 □ □ = 60

բ) 50 = □ □ 48
60 = □ □ 54
50 = □ □ 43

գ) 77 = 70 □ □
77 = 80 □ □
95 = 90 □ □

186 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր արտահայտություններ և հաշվիր դրանց արժեքը:

▲	●	●	▲ + ●	▲ – ●	▲ + ● – ●
35	20	5			
43	40	3			

187 Կատարիր բանավոր.

64, 0, 52, 18, 3, 19, 99, 27, 40, 61, 45, 92 *թվերից ընտրիր միայն այն թվերը, որոնք բավարարում են տրված անհավասարությանը:*

ա) □ < 57 բ) □ > 57

188 Խնդիրներ.

ա) *Բիդոնի մեջ կար 25 լ կաթ: Հայրիկը 5 լ լցրեց դույլի մեջ և 3 լ՝ գավաթի մեջ: Քանի՞ լիտր կաթ մնաց բիդոնում:*

բ) *Քանի՞ լիտր կաթ կարելի է պահել 25 լ, 3 լ, 5 լ տարողությամբ ամաններում:*

189 8, 10, 14, 20 թվերից յուրաքանչյուրը ներկայացրու հավասար գումարելիների գումարի տեսքով:

190 Համեմատիր և դիր համապատասխան նշանը:

ա) 7 ● 9
44 ● 39
70 ● 30

բ) 22 + 8 ● 34 – 4
15 – 5 ● 15 + 5
88 + 2 ● 88 – 8

գ) 45 + 5 ● 34 + 6
63 + 7 ● 75 – 5
84 – 4 ● 62 + 8

191 Բացատրիր, թե ինչպես են Այգն ու Անին կատարել գումարումը:

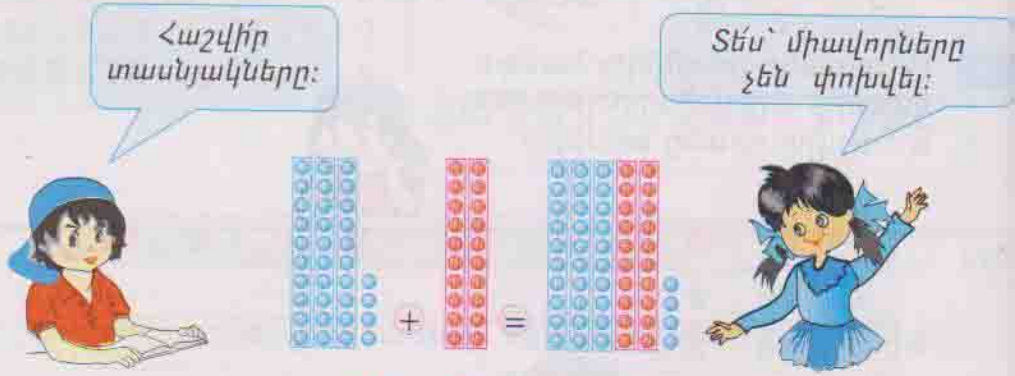

$34 + 20 = 54$

192 Հետևելով օրինակին՝ կազմիր հավասարություններ:

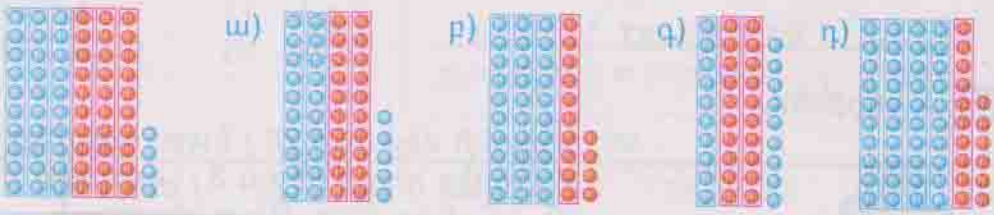

$34 + 30 = 64$

193 Բացատրիր, թե ինչպես է Սոնան կատարել գումարումը: Այդ նույն եղանակով հաշվիր տրված գումարները:

$48 + 20 = 68$

$48 + 20 = 40 + 8 + 20 = 60 + 8 = 68$

40 8

ա) $17 + 40$, $18 + 60$, $10 + 45$, $50 + 38$

բ) $32 + 50$, $55 + 30$, $20 + 25$, $40 + 33$

194 Կատարիր գործողությունները՝ օգտվելով Այգի առաջարկած եղանակից:

ա) 18 + 2 + 25 | 19 − 9 + 26 | 38 + 8 + 2 | 43 + 1 + 9

բ) 24 + 6 + 41 | 33 − 3 + 62 | 84 + 4 + 6 | 76 + 8 + 2

43 + 6 + 34 = 80

43 + 6 + 34 = 43 + 40 = 80

195 Գտիր բեկյալի երկարությունը, եթե նրա կողմերն են.

ա) 2 դմ 5 սմ, 4 դմ

բ) 3 դմ 8 սմ, 5 դմ

Օրինակ՝

2 դմ 5 սմ + 3 դմ = 5 դմ 5 սմ

196 Բացատրիր, թե ինչպես են Աննան ու Անին կատարել հանումը:

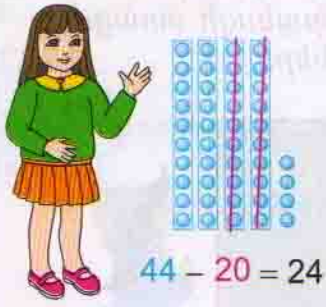

44 − 20 = 24

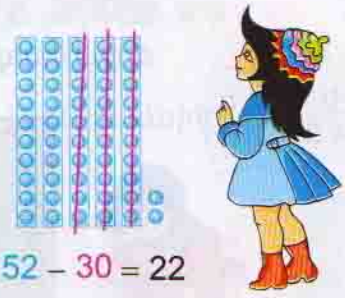

52 − 30 = 22

197 Ըստ գծագրի՝ կազմիր հավասարություն:

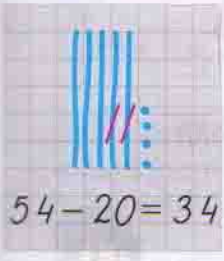

54 − 20 = 34

ա)

բ)

գ) 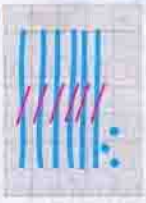

դ)

198 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Այգի օրինակին:

ա) 47 − 40 | 78 − 60 | 88 − 80

բ) 62 − 50 | 55 − 30 | 44 − 40

58 − 20

50 − 20 = 30

58 − 20 = 38

199 Կազմիր հավասարություններ՝ բանալիին համապատասխան:

ա)

●	89	68	72	26
△	20	40	30	10
□	79			

🔑 □ = ● − △ + 10

Օրինակ՝

$89 - 20 + 10 = 79$

բ)

●	39	38	12	25
△	10	30	60	40
□	29			

🔑 □ = ● + △ − 20

Օրինակ՝

$39 + 10 - 20 = 29$

200 Կատարիր բանավոր:

Ինչ թվերով պետք է փոխարինել **Ա, Բ, Գ, Դ, Ե** *տառերը, որպեսզի ստացվեն ճիշտ հավասարություններ:*

201 Կատարիր բանավոր:

Պատասխանիր հարցերին:

1. Քանիսո՞վ է 15–ը մեծ 0–ից:
2. Քանի՞ միավոր է պարունակում 82 թիվը:
3. Քանի՞ տասնյակ է պարունակում 37 թիվը:
4. Ո՞րն է 99–ի նախորդ թիվը:
5. Ասա՛ այն թվերը, որոնք կլորացնելով՝ ստանում ենք 70:
6. 60 թիվը ո՞ր երկու հավասար թվերի գումարն է:

202 Կատարիր գործողությունը բանավոր և մեկնաբանիր նկարների միջոցով:

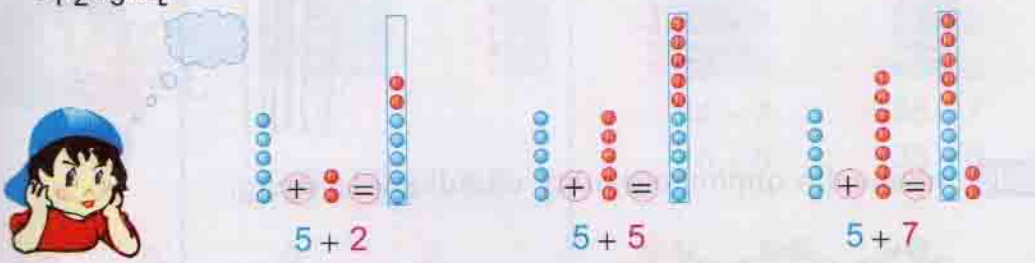

5 + 2 5 + 5 5 + 7

203 Պատասխանիր հարցին և կատարիր գործողությունները:

Քանի՞ տասնյակ կա յուրաքանչյուր խմբում:

17 + 6 24 + 9 5 + 7

204 Կարդա՛ և բացատրիր, թե ինչպես են Այգն ու Անին գումարում կատարել:

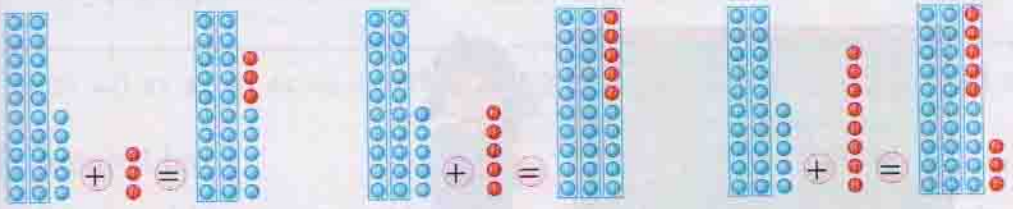

25 + 3 = 28 25 + 5 = 30 25 + 8 = 33

Երկնիշ թվին միանիշ թիվ գումարելիս միավորները գումարվում են միմյանց:

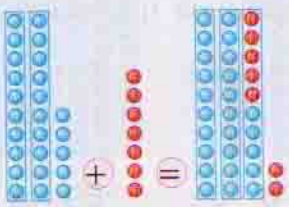

25 + 7 = 32

Եթե միավորների գումարը ավելանում է մեկ տասնյակից, ապա տասնավորը մեծանում է մեկով:

205 Հետևելով օրինակին՝ կազմիր հավասարություն:

ա)

բ)

գ)

դ)

$34+7=41$

206 Կատարիր գործողությունը՝ օգտվելով նկարից:

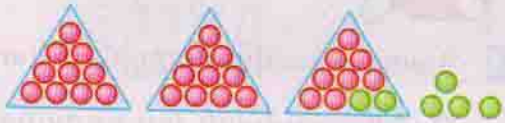

ա)	բ)	գ)	դ)
5 + 7	7 + 5	8 + 6	6 + 8
15 + 7	7 + 15	18 + 6	6 + 18
25 + 7	7 + 25	28 + 6	6 + 28
35 + 7	7 + 35	38 + 6	6 + 38

207 Ինչ ենք սովորել մենք այսօր:

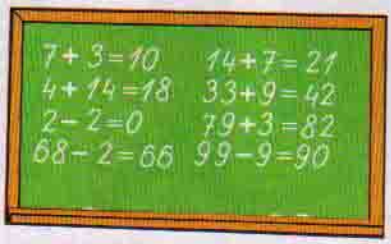

208 Օգտվելով նկարից՝ կատարիր գործողությունը և մեկնաբանիր:

ա)

34 + 9
9 + 34

բ) 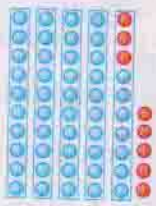

47 + 8
8 + 47

գ) 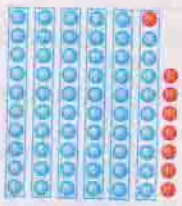

59 + 8
8 + 59

դ) 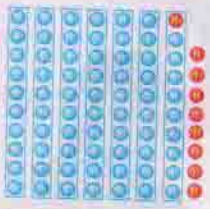

69 + 9
9 + 69

209 Բացատրիր, թե Այգը ինչպես է վարվում գումարում կատարելիս: Դու նույնպես գործողությունները կատարիր այդ եղանակով:

Օրինակ՝ 56 + 7

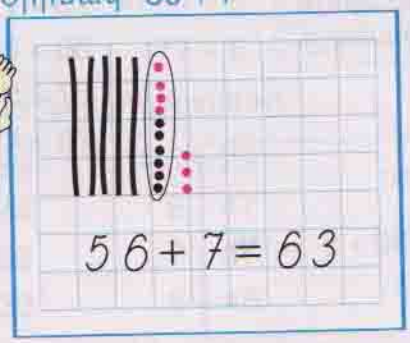

ա) 33 + 8
23 + 9
44 + 7
15 + 8

բ) 27 + 8
46 + 5
55 + 7
38 + 8

210 Հաշվիր գումարները՝ օգտվելով թվային ուղիղից:

ա) 46 + 4
39 + 5
53 + 9
48 + 7

բ) 45 + 6
39 + 3
44 + 8
52 + 9

Օրինակ՝

47 + 6 = 53

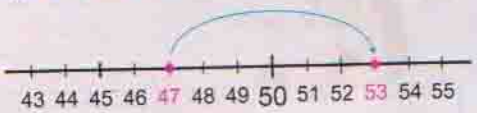

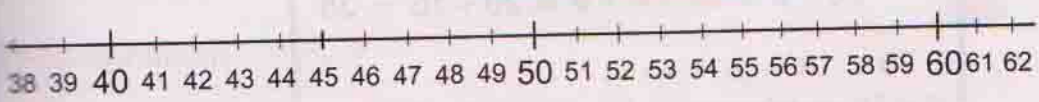

211 Խնդիրներ.

ա) *Հայրիկի ավտոմեքենայի բաքի տարողությունը 42 լ է: Բաքում կա 8 լ վառելիք: Բաքում կարող է արդյոք տեղավորվել ևս 35 լ վառելիք:*

բ) *Հայրիկի ավտոմեքենայի բաքում կար 7 լ վառելիք: Լցակայանում լցրեցին ևս 35 լ, և բաքը լցվեց: Ինչքա՞ն է բաքի տարողությունը:*

212 Առաջադրանք՝ հիշողությունը մարզելու համար:

ա) 7 —(+3)→ □ —(+7)→ □ —(+3)→ □ —(+7)→ □ —(+3)→ □ —(+7)→ □ —(+3)→ □

բ) 7 —(+5)→ □ —(+5)→ □ —(+5)→ □ —(+5)→ □ —(+5)→ □ —(+5)→ □ —(+5)→ □

213 Տես՝ գումարման ինչ եղանակ է առաջարկում Աննան: Դու նույնպես գումարումը կատարիր այդ եղանակով:

$26 + 9 = 35$

$26 + 9 = 26 + 4 + 5 = 30 + 5 = 35$

4 5

ա) $75 + 7$, $89 + 8$, $67 + 5$, $78 + 4$

բ) $76 + 9$, $65 + 7$, $88 + 5$, $28 + 3$

214 Իսկ հիմա կատարիր գործողությունները՝ օգտվելով արդեն Սոնայի առաջարկած եղանակից:

$26 + 9 = 35$

$26 + 9 = 20 + 6 + 9 = 20 + 15 = 35$

20 6

ա) $67 + 8$, $85 + 7$, $78 + 5$, $55 + 9$

բ) $76 + 8$, $55 + 7$, $87 + 5$, $77 + 9$

215 Կատարիր գումարում՝ օգտվելով պատկերված թվային ուղիղից:

ա) $4 + 8$, $24 + 7$, $55 + 9$, $84 + 6$

բ) $37 + 8$, $66 + 7$, $92 + 8$, $77 + 9$

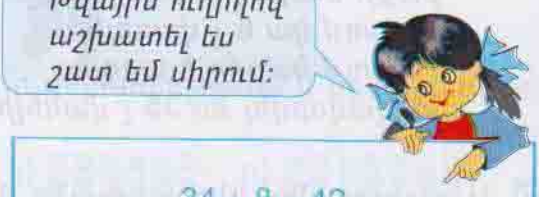

$34 + 8 = 42$

30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43

0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

216 Ընտրիր հարմար եղանակ և կատարիր գործողությունը:

ա)	բ)	գ)	դ)
86 + 8	65 + 9	44 + 7	57 + 4
86 + 7	65 + 8	89 + 3	48 + 8
57 + 6	77 + 6	78 + 4	32 + 9

217 Կատարիր գործողությունը:

ա)	բ)
6 + 89	5 + 29
8 + 74	6 + 47
7 + 66	7 + 67
9 + 33	8 + 48

Կարող ես օգտվել գումարման տեղափոխական օրենքից:

Օրինակ՝

5 + 78 = 78 + 5 = 78 + 2 + 3 = 83

218 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր հավասարություններ:

♥ + ★ + ◣ = 32 + 4 + 8 = 44

Օրինակ՝

32 + 4 + 8 = 44

♥	★	◣	♥ + ★	♥ + ◣	♥ + ★ + ◣
32	4	8			44
27	5	3			

219 Համեմատիր. >, <, =

ա)	բ)	գ)
27 + 6 ◉ 30	58 + 7 ◉ 88 − 7	40 ◉ 37 + 6
54 + 7 ◉ 60	87 − 4 ◉ 87 + 4	60 ◉ 55 + 5

220 Ասա ժամացույցներից յուրաքանչյուրի ցույց տված ժամանակը:
Հիշիր. ժամացույցի յուրաքանչյուր բաժանում 1 րոպե է:

1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

221 Առաջադրանքները կատարի՛ր Աննայի և Սոնայի առաջարկած եղանակներով: Համեմատի՛ր պատասխանները:

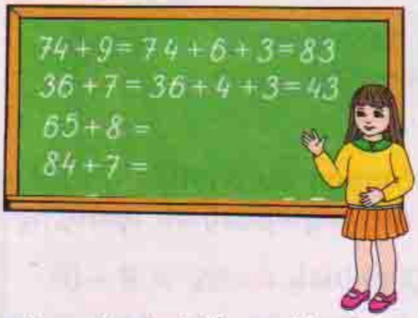

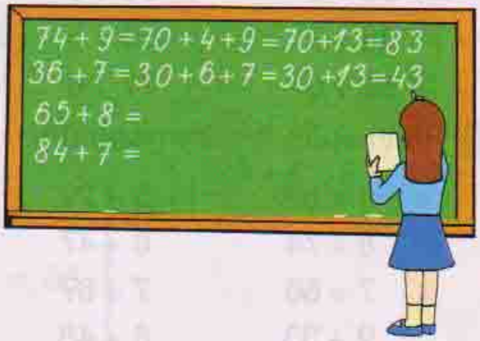

222 Վերականգնի՛ր օրինակը:

ա) 28 ■ □ = 20	բ) 55 ■ □ = 62	գ) 67 ■ □ = 60
88 ■ □ = 90	14 ■ □ = 22	56 ■ □ = 61
77 ■ □ = 77	70 ■ □ = 90	20 ■ □ = 90

223 Ընտրի՛ր հարմար եղանակ և կատարի՛ր գործողությունը:

ա) 83 + 8	բ) 55 + 9	գ) 34 + 7	դ) 47 + 4
49 + 7	16 + 8	39 + 3	64 + 8
55 + 6	27 + 6	88 + 4	23 + 9

224 Ի՞նչ թիվ կարող է լինել քառակուսու փոխարեն:

ա) 18 + □ < 26	բ) 78 + □ < 86
57 + □ < 65	27 + □ < 35
34 + □ < 40	84 + □ < 92

28 + □ < 32
0, 1, 2, 3

225 Լրացրու՛ դատարկ վանդակները:

ա)

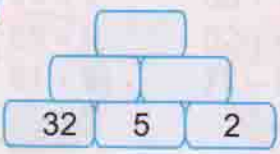

բ)

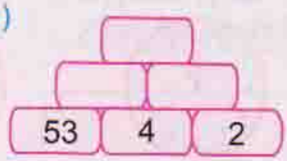

226 Այգն ունի մեկական 10 և 20 դրամանոցներ: Կարո՞ղ է արդյոք նա գնել.

ա) 25 *դրամանոց տետր,*

բ) 40 *դրամանոց քանոն:*

ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԻՑ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԻ ՀԱՆՈՒՄԸ

227 Ըստ նկարի՝ բացատրիր, թե ինչպես է կատարվում հանումը, և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

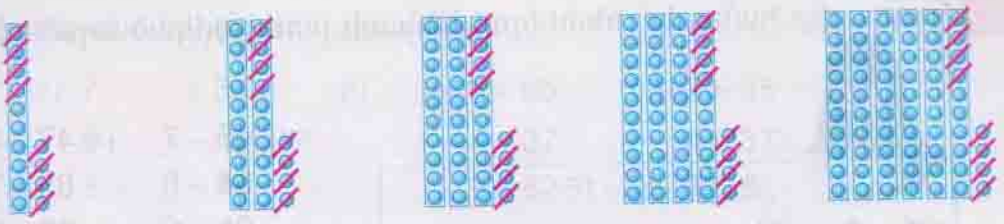

14 – 8 = 6 24 – 8 34 – 8 44 – 8 64 – 8

228 Նկարին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություն:

ա)

33 – 7 = 26

բ)

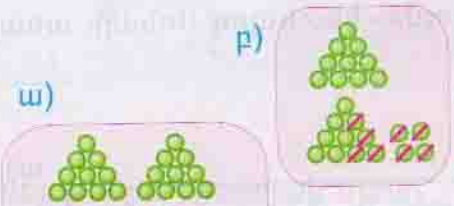

գ)

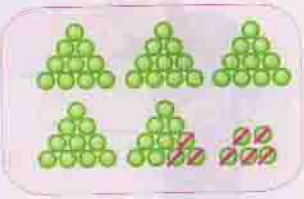

229 Կատարիր գործողությունը՝ օգտվելով թվային ուղիղից:

ա) 42 – 4 բ) 45 – 6
57 – 8 51 – 3
53 – 9 62 – 8
54 – 7 55 – 9

Օրինակ՝

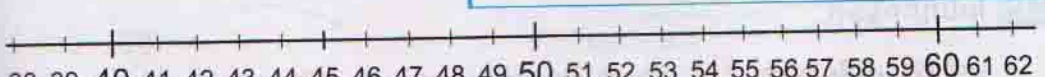

230 Կատարիր գործողությունը:

ա) 58 – 7 բ) 68 – 8 գ) 45 – 5 դ) 47 – 7
58 + 7 68 + 8 45 + 5 47 + 7

231 Կատարիր գործողությունները:

ա)	բ)	գ)	դ)
$82+8+3$	$56+9+5$	$34+0+7$	$8+45-30$
$43+7+7$	$14+8+8$	$39+3+0$	$4+87-40$
$58-8+7$	$27-6+9$	$88+4-2$	$9+69-70$

232 Կատարիր հանումը՝ հետևելով Աննայի առաջարկած եղանակին:

$23-8=15$

$23-8=23-3-5=20-5=15$

(3, 5)

ա)	բ)
$45-7$	$47-8$
$54-8$	$85-7$
$91-2$	$22-6$
$88-9$	$42-9$

233 Կատարիր հանումը՝ հետևելով Սոնայի առաջարկած եղանակին:

$56-9=47$

$56-9=40+16-9=40+7=47$

(40, 16)

ա)	բ)
$33-7$	$46-8$
$44-8$	$82-7$
$94-5$	$92-9$
$28-9$	$35-6$

234 Հանման մեկ այլ եղանակ է առաջարկում Այգը:

$56-9=47$

$56-9=56-10+1=46+1=47$

ա)	բ)
$33-7$	$46-8$
$44-8$	$82-7$
$94-5$	$92-9$
$28-9$	$35-6$

235 Խնդիրներ.

ա) *Աննան գնել է 3 տուփ ձու: Յուրաքանչյուր տուփում կա 12 ձու: Քանի՞ ձու է գնել Աննան:*

բ) *Խաղալիքներ պատրաստելու համար Աննային անհրաժեշտ է 23 մ ժապավեն, Սոնային՝ 24 մ, իսկ Անիին՝ 12 մ: Ընդամենը քանի՞ մետր ժապավեն է պետք նրանց:*

236 Ընտրիր հարմար եղանակ և կատարիր գործողությունը:

ա) $27 - 8$ $76 - 7$ $76 + 7$

բ) $48 - 9$ $66 - 8$ $66 + 8$

գ) $33 - 7$ $81 - 8$ $81 + 8$

դ) $62 - 4$ $43 - 8$ $43 + 8$

237 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $7 + \square = 35$ $6 + \square = 46$ $8 + \square = 77$

բ) $\square - 6 = 65$ $\square - 4 = 37$ $\square - 9 = 82$

գ) $7 = 65 - \square$ $4 = 37 - \square$ $9 = 82 - \square$

238 7–ով վերջացող թվերը կարդա՛ նվազման կարգով, իսկ 4–ով վերջացողները՝ աճման կարգով:

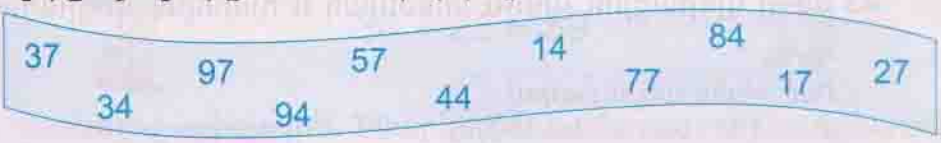

239 Խնդիրներ.

ա) *Աննան պառկեց քնելու երեկոյան ժամը 9–ին: Քանի՞ ժամ քնեց նա, եթե արթնացավ առավոտյան ժամը 7–ին:*

բ) *Սոնան պառկեց քնելու երեկոյան ժամը 9–ին: Երբ պետք է նա արթնանա, եթե որոշել է քնել 9 ժամ:*

240 Արտահայտիր դեցիմետրով և սանտիմետրով:

ա) 28 սմ, 45 սմ

բ) 98 սմ, 82 սմ

գ) 55 սմ, 24 սմ

Օրինակ՝ 36 սմ = 3 դմ 6 սմ

241 Կատարիր գործողությունները:

ա) 56 → (+7) → □ → (−7) → 56

բ) 72 → (−4) → □ → (+4) → 72

գ) 45 → (+8) → □ → (−8) → 45

դ) 89 → (+4) → □ → (−4) → 89

242 Ստուգիր և գնահատիր գիտելիքներդ:

Ինքնուրույն աշխատանք

1. Ինչի՞ է հավասար 76 + 3 գումարը:
2. Ո՞րն է 55 + 8 արտահայտության արժեքը:
3. Ինչի՞ է հավասար 55 – 8 տարբերությունը:
4. Օրվա ո՞ր ժամն է ցույց տալիս ժամացույցը:
5. 43 սմ–ը կլորացրու մինչև տասնյակ և դարձրու դեցիմետր:

Առավելագույնը կարող ես վաստակել 10 միավոր.

2 + 2 + 2 + 1 + 3 = 10

Հարց	Պատաս-խան	Միավորը
1	79	2
2	63	2
3	47	2
4	7:10	1
5	4 դմ	3

243 Ինչ թիվ կարող է լինել քառակուսու փոխարեն:

ա) 26 – □ > 20
50 – □ > 43

բ) 35 – □ > 30
72 – □ > 67

Օրինակ՝

64 – □ > 60
0, 1, 2, 3

244 Խնդիրներ.

ա) *Այգը 9 տարեկան է: Մայրիկը 23 տարով մեծ է նրանից: Քանի՞ տարեկան է մայրիկը:*

բ) *Հայրիկը 33 տարեկան է, իսկ Աննան՝ 9: Հայրիկը քանի՞ տարով է մեծ Աննայից*

245 Ընտրիր հարմար եղանակ և կատարիր գործողությունը:

ա)	բ)	գ)	դ)
86 – 8	65 – 9	44 – 7	53 – 4
74 – 7	47 – 8	84 – 9	33 – 8
54 + 7	47 + 8	84 + 9	33 + 8

ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ

246 Բացատրիր, թե ինչպես են Աննան ու Անին կատարել գումարում:

Գումարենք տասնյակները:

Իսկ հիմա գումարենք նաև միավորները:

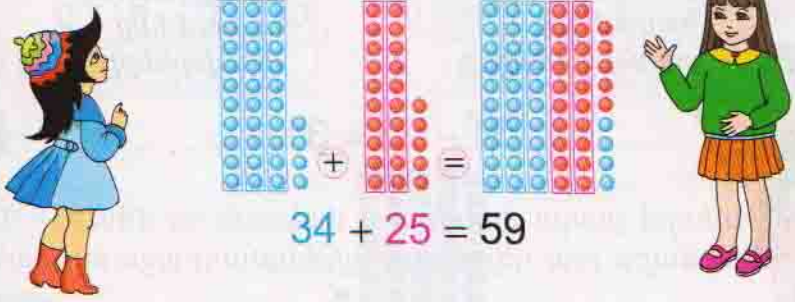

34 + 25 = 59

247 Հետևելով օրինակին՝ նկարներին համապատասխան կազմիր հավասարություններ:

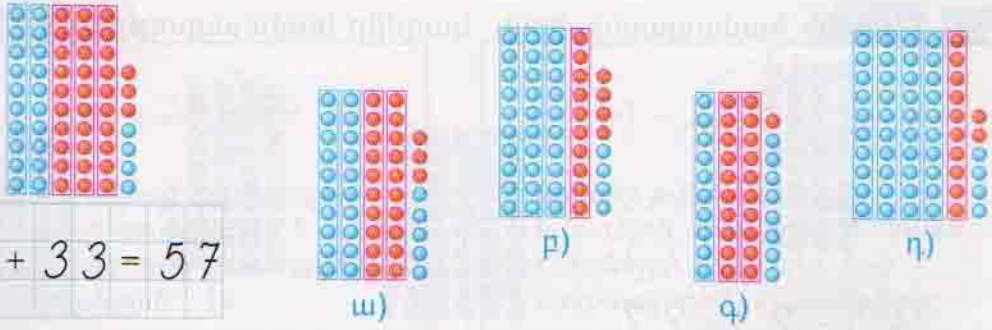

24 + 33 = 57

ա)

բ)

գ)

դ)

248 Հաշվիր գումարը՝ հետևելով օրինակին:

Օրինակ՝ 32 + 25

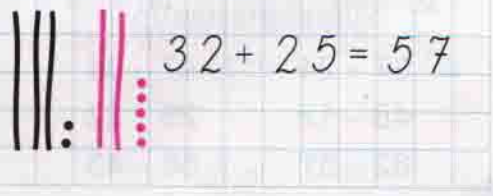

32 + 25 = 57

ա) 33 + 24
27 + 41
12 + 52

բ) 42 + 34
25 + 32
16 + 43

249 Կատարիր գործողությունը:

ա)	բ)	գ)	դ)
25 + 40	37 + 52	78 + 7	22 + 6
53 – 20	52 – 30	47 + 6	34 + 8
20 + 62	50 + 35	33 – 9	35 – 6
39 – 9	53 – 3	85 – 8	54 – 9

250 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) □ + □ = 22 ☆ + ☆ = 66 △ + △ = 40 ○ + ○ = 24

բ) □ + □ = 44 ☆ + ☆ = 88 △ + △ = 60 ○ + ○ = 28

251 Բացատրիր, թե ինչպես են Աննան ու Անին կատարել հանումը:

Տասնյակներից հանում ենք տասնյակները:

Միավորներից հանում ենք միավորները:

54 – 23 = 31

252 Նկարին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություն:

45 – 23 = 22

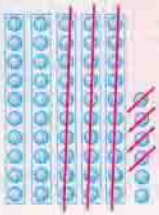

ա)

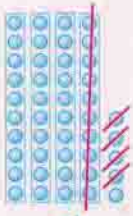

բ)

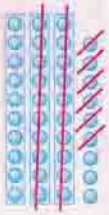

գ)

253 Նկարիր և հաշվիր գործողության արդյունքը:

Տարբերությունը

ա) 37 – 24 բ) 47 – 34

48 – 12 25 – 22

62 – 51 56 – 43

Գումարը

ա) 33 + 24 բ) 42 + 34

27 + 41 25 + 32

12 + 52 16 + 43

Օրինակ՝ 75 – 23

75 – 23 = 52

Օրինակ՝ 32 + 25

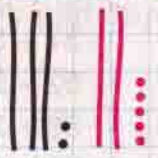

32 + 25 = 57

254 Առաջադրանք՝ հիշողությունը մարզելու համար:

255 Լրացրո՛ւ աղյուսակը:

ա)

+	0	8	7	20
54				
73				

բ)

−	6	0	9	30	5
63					
76					

256 Այգն ու Անին գումարման և հանման արագ եղանակ են կիրառել: Տրված առաջադրանքները կատարի՛ր այդ եղանակով:

$34 + 25 = 59$

Երկնիշ թվերը գումարելիս միավորը գումարվում է միավորին, իսկ տասնավորը՝ տասնավորին:

$54 - 23 = 31$

Երկնիշ թվերը հանելիս նվազելիի միավորից հանվում է հանելիի միավորը, իսկ տասնավորից՝ տասնավորը:

ա) $15 + 42$
$10 + 65$
$17 + 62$

բ) $37 + 52$
$52 + 30$
$53 + 35$

գ) $78 - 21$
$47 - 34$
$48 - 46$

դ) $82 - 61$
$94 - 52$
$35 - 32$

257 Խնդիր.

Ո՞ր ճանապարհն է ավելի կարճ:

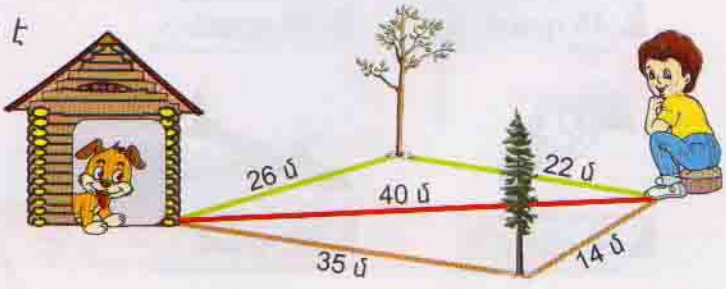

258 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր հավասարություններ:

♥ − ★ = 75 − 21

Օրինակ՝

75 − 21 = 54

♥	★	♥ + ★	♥ − ★	♥ + ★ − ♥
75	21		54	
47	32			
84	14			

259 Կռահիր օրինաչափությունը և արտագրիր՝ լրացնելով բաց թողած թվերը:

ա) 40, ..., ..., 55, 60, 65, ..., ..., 80

բ) 90, ..., ..., 75, 70, 65, ..., ..., 50

260 Համեմատիր և դիր համապատասխան նշանը. >, <, =

ա) 45 կգ ● 32 կգ + 12 կգ
28 սմ ● 12 սմ + 16 սմ

բ) 22 լ ● 33 լ − 12 լ
8 դմ ● 12 սմ + 72 սմ

261 Կատարիր հաշվարկներ:

70 դրամ

100 դրամ

45 դրամ

45 դրամ

50 դրամ

80 դրամ

Այգն ունի 100 դրամ: Նշված առարկաներից որո՞նք կարող է գնել նա:

ՉԱՓՈՒՄՆԵՐ

262 Կարդա՛ չափումների արդյունքները և ասա՛ չափման միավորները:

1մ 10սմ

10:25

4 կգ

3 կգ

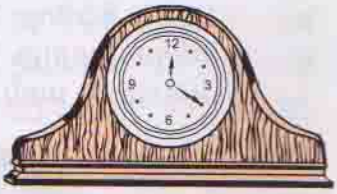

12:20

35 աստիճան

3 լ

38 աստիճան

64 սմ

263 Խնդիրներ.

ա) *Առավոտյան օդի ջերմաստիճանը 22 աստիճան էր, իսկ կեսօրին՝ 38 աստիճան: Ինչքանո՞վ էր բարձրացել օդի ջերմաստիճանը առավոտից մինչև կեսօր:*

բ) *Ավտոբուսի առաջին հարկում կա 22, իսկ երկրորդ հարկում՝ 24 նստատեղ: Քանի՞ ուղևորի համար է նախատեսված այդ ավտոբուսը:*

գ) *Մեկ արկղում կարող է տեղավորվել 12 կգ խնձոր: 30 կգ խնձոր տեղավորելու համար քանի՞ այդպիսի արկղ է անհրաժեշտ:*

264 Լրացրու դատարկ վանդակները:

ա)

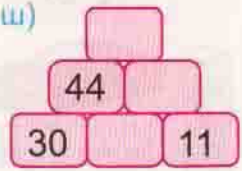

բ)

գ)

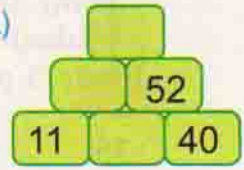

265 Հետևելով օրինակին՝ կազմիր շրջանին համապատասխան հավասարություններ:

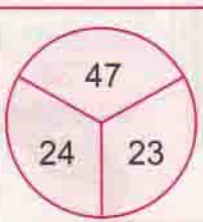

$24 + 23 = 47$

$23 + 24 = \square$

$47 - 23 = \square$

$47 - 24 = \square$

+, −

ա)

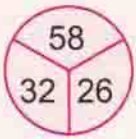

բ)

գ)

ԱՄՓՈՓՈՒՄ | ԵՐԿՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄԻ

266 Սոնան, Այգն ու Անին հիշեցնում են երկնիշ թվերի գումարման որոշ եղանակներ: Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով նրանց օրինակին:

ա) 33 + 42
44 + 25
94 – 53
28 – 17

բ) 46 + 32
82 + 17
92 – 91
35 – 14

56 – 23

56 – 23 = 56 – 20 – 3 = 36 – 3 = 33
20 3

56 + 23

56 + 23 = 50 + 6 + 20 + 3 = 70 + 9 = 79
50 6 20 3

գ) 36 + 23
54 + 24
33 + 62

դ) 43 + 34
72 + 15
22 + 65

56 + 23 56 – 23

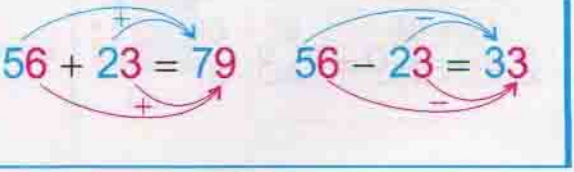

ե) 25 + 43
74 + 22
84 – 51
29 – 14

զ) 16 + 33
32 + 17
62 – 41
55 – 44

267 Ինչ թվեր կարող են լինել քառակուսու փոխարեն, որպեսզի անհավասարությունը ճիշտ լինի:

ա) 26 – □ < 2
52 – □ > 48

բ) 35 – □ < 3
71 – □ > 67

Օրինակ՝

67 – □ < 4
67, 66, 65, 64

268 Բացատրիր, թե ինչպես են Աննան ու Անին կատարել գումարումը:

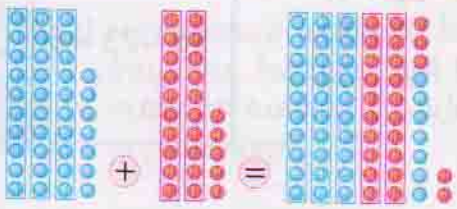

$37 + 25 = 62$

269 Նկարին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություն:

$24 + 39 = 63$

ա)

բ)

գ)

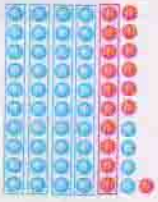

դ)

270 Հաշվիր գումարը՝ հետևելով օրինակին:

Օրինակ՝ $34 + 29$

$34 + 29 = 63$

ա) $33 + 28$
$27 + 43$
$18 + 56$

բ) $42 + 39$
$27 + 38$
$16 + 44$

271 Աստղանիշը փոխարինիր այնպիսի թվանշանով, որ ստանաս ճիշտ հավասարություն:

Օրինակ՝ $4 * + 5 = 47$

$42 + 5 = 47$

ա) $3 * + 8 = 39$
$* 4 + 8 = 52$

բ) $2 * + 5 = 28$
$* 6 + 5 = 81$

272 Ընտրիր հարմար եղանակ և կատարիր գործողությունը:

ա)	բ)	գ)	դ)
$6 + 42$	$7 + 32$	$63 + 7$	$77 + 22$
$16 + 43$	$67 + 22$	$64 - 8$	$17 - 14$
$88 - 33$	$43 - 36$	$98 - 8$	$50 - 50$

273 Խնդիրներ.

ա) *Մեղրը թիթեղամանի հետ միասին կշռում է 42 կգ: Ինչքա՞ն մեղր կա թիթեղամանում, եթե դատարկ թիթեղամանը 7 կգ է:*

բ) *Տատիկը գուլպա գործելու համար օգտագործեց 67 մ կանաչ և 25 մ-ով քիչ կարմիր թել: Ինչքա՞ն կարմիր թել օգտագործեց նա:*

274 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Սոնայի առաջարկած եղանակին:

$34 + 28$

$34 + 28 = 34 + 20 + 8 = 54 + 8 = 62$

$20 \quad 8$

ա)	բ)
$57 + 23$	$63 + 18$
$24 + 67$	$53 + 29$
$45 + 38$	$48 + 24$
$18 + 34$	$38 + 22$

275 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Այգի առաջարկած եղանակին:

ա)	բ)
$57 + 23$	$23 + 58$
$24 + 67$	$53 + 39$
$45 + 38$	$48 + 24$
$18 + 34$	$38 + 22$

$34 + 28$

$34 + 28 = 30 + 4 + 20 + 8 = 50 + 12 = 62$

$30 \quad 4 \quad 20 \quad 8$

ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ՀԱՆՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՈՎ

279 Բացատրիր, թե Աննան ու Անին ինչպես են կատարել հանումը:

44 – 26 = 18

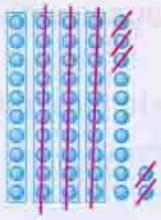

52 – 35 = 17

280 Նկարին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություն:

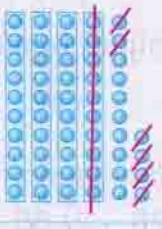

54 – 16 = 38

ա)

բ)

գ)

դ)

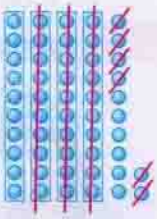

281 Կատարիր հանում՝ օգտվելով պատկերված թվային ուղիղից:

ա) 24 – 16
37 – 18
65 – 27
84 – 36

բ) 92 – 23
55 – 37
66 – 26
77 – 38

43 – 15 = 28

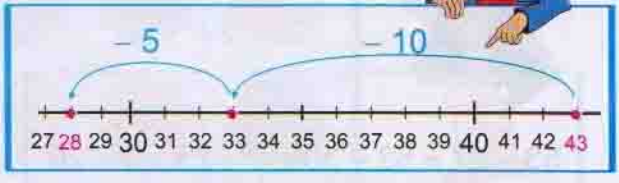

276 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Աննայի օրինակին:

37 + 28

37 + 28 = 37 + 30 − 2 = 65

ա) 47 + 28
24 + 66
15 + 39
28 + 37

բ) 23 + 59
35 + 37
18 + 29
22 + 28

277 Աշխատանք քանոնով և մատիտով:

Գծիր ուղղանկյուն և ուղիղ գծերով բաժանիր 4 մասի: Ստացված մասերը ներկիր տարբեր գույներով և ասա, թե դրանք ինչ պատկերներ են:

Ահա թե ինչպես են Այգն ու Անին կատարել այս առաջադրանքը: Դու այն կատարիր մեկ այլ եղանակով:

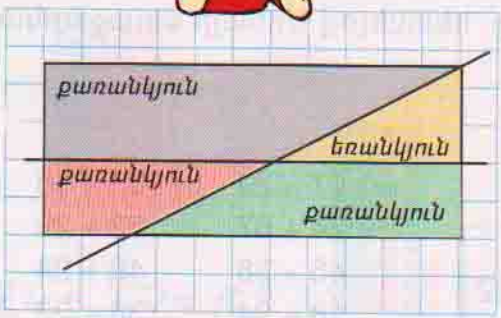

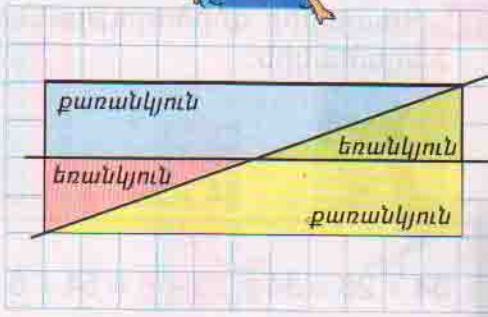

278 Կատարիր բանավոր:

Գումարում

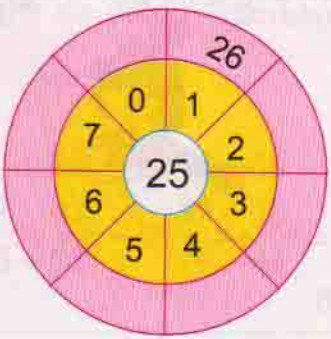

Հանում

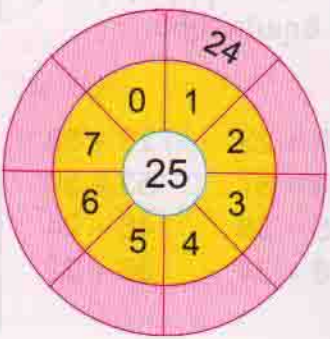

279 Բացատրիր, թե Աննան ու Անին ինչպես են կատարել հանումը:

44 – 26 = 18

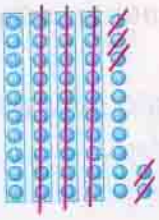

52 – 35 = 17

280 Նկարին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություն:

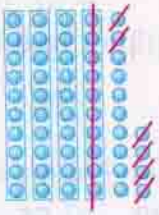

54 - 16 = 38

ա)

բ)

գ)

դ)

281 Կատարիր հանում՝ օգտվելով պատկերված թվային ուղիղից:

ա) 24 – 16
37 – 18
65 – 27
84 – 36

բ) 92 – 23
55 – 37
66 – 26
77 – 38

43 – 15 = 28

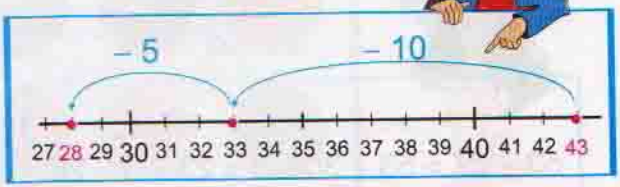

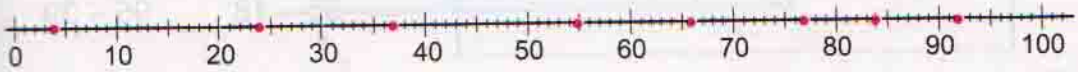

282 Անվանիր այն բոլոր եռանկյունները, որոնց համար ԱԴ կողմն ընդհանուր է:

ա)

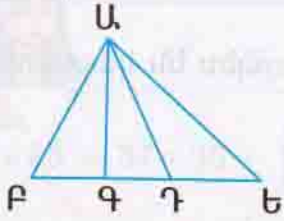

բ)

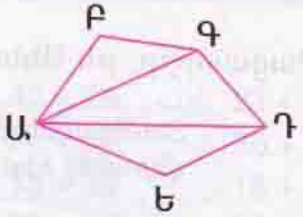

283 Գծիր և լրացրու ազատ վանդակները:

ա)

բ)

Օրինակ՝

$96 - 54 = 42$

$54 - 24 = 30$

$42 - 30 = 12$

284 Կատարիր գործողությունները Սոնայի առաջարկած եղանակով

$53 - 27$

$53 - 27 = 53 - 20 - 7 = 33 - 7 = 26$

20 7

ա) $86 - 28$
$74 - 37$
$82 - 41$
$91 - 55$

բ) $65 - 39$
$47 - 28$
$94 - 88$
$35 - 17$

285 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Աննայի առաջարկած եղանակին:

$53 - 27$

$53 - 27 = 53 - 30 + 3 = 23 + 3 = 26$

ա) $44 - 18$
$82 - 69$
$73 - 27$
$65 - 18$

բ) $82 - 57$
$55 - 39$
$74 - 28$
$95 - 39$

286 Կատարիր գործողությունները:

ա) 55 → (+ 17) → □ → (– 17) → 55

գ) 25 → (+ 18) → □ → (– 18) → 25

բ) 77 → (– 14) → □ → (+ 14) → 77

դ) 79 → (+ 14) → □ → (– 14) → 79

287 Ընտրիր թվերի այնպիսի զույգեր, որոնց տարբերությունը 3 է:

34 26 97 17 14 23 37 40 94 100 20

288 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) 32 + □ = 52
26 + □ = 48
34 – □ = 22

բ) □ + 71 = 92
□ + 24 = 46
□ – 44 = 32

գ) 51 = 30 + □
72 = 32 + □
48 = 59 – □

289 Պատասխանիր Այգի ու Աննայի հարցերին:

Որքան դրամ կա յուրաքանչյուր տողում:

Որքան դրամ կա յուրաքանչյուր սյունակում:

ԵՐԿՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ՍՅՈՒՆԱԿՈՎ

290 Փորձիր բացատրել, թե ինչպես է Այգը հաշվել արտահայտությունների արժեքները:

Երկնիշ թվերը գումարելիս միավորը գումարվում է միավորին, իսկ տասնավորը՝ տասնավորին:

$14 + 25 = 39$ $\quad 71 + 25 = 96$

$43 + 25 = 68$ $\quad 57 + 12 = 69$

$4 + 5 = 9$

$34 + 25 = 59$

$3 + 2 = 5$

291 Փորձիր բացատրել, թե ինչպես է Անին հաշվել արտահայտությունների արժեքները:

$4 - 3 = 1$

$74 - 23 = 51$

$7 - 2 = 5$

Երկնիշ թվերը հանելիս նվազելիի միավորից հանում ենք հանելիի միավորը, նվազելիի տասնավորից՝ հանելիի տասնավորը:

$89 - 25 = 64$ $\quad 74 - 32 = 42$

$48 - 25 = 23$ $\quad 57 - 12 = 45$

292 Այգն ու Անին գումարումը կատարել են սյունակով: Դու նույնպես փորձիր կատարել այդ եղանակով:

$74 + 23$

$$\begin{array}{r} 74 \\ +\ 23 \\ \hline 97 \end{array}$$

$74 - 23$

$$\begin{array}{r} 74 \\ -\ 23 \\ \hline 51 \end{array}$$

ա) $37 + 42$
$54 + 25$
$64 - 41$
$88 - 68$

բ) $77 + 12$
$33 + 24$
$46 - 33$
$78 - 48$

293 Փորձիր բացատրել, թե ինչպես է Այգը կատարել գումարում:

$7 + 5 = 12$

$37 + 25 = 62$

$3 + 2 = 5$

Եթե միավորների գումարն անցնում է մեկ տասնյակից, ապա տասնյակների թիվը ավելանում է մեկով:

$28 + 54 = 82$ $\quad 19 + 53 = 72$

$34 + 27 = 61$ $\quad 47 + 18 = 65$

294 Տես, թե ինչպես է Այգը կատարել գումարումը, և դու նույնպես կատարիր այդ եղանակով:

ա) $27 + 44$

$54 + 28$

$44 + 48$

$55 + 35$

բ) $67 + 14$

$43 + 28$

$77 + 18$

$36 + 27$

6 մ. + 7 մ. = 13 մ.

1 տ. 3 մ.

$56 + 27$

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 56 \\ +\,27 \\ \hline 83 \end{array}$$

$76 + 18$

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 76 \\ +\,18 \\ \hline 94 \end{array}$$

295 Ստուգիր հավասարությունը:

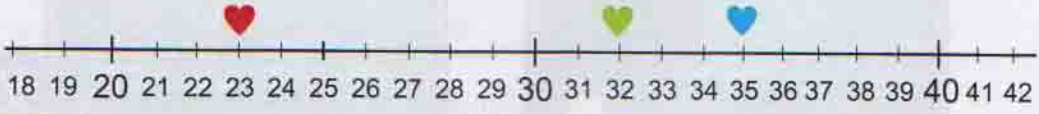

ա) ♥ $= 18 + 5$

♥ $= 26 + 6$

♥ $= 42 - 7$

բ) ♥ $= 42 - 19$

♥ $= 18 + 14$

♥ $= 23 + 12$

գ) ♥ $= 40 - 17$

♥ $= 15 + 17$

♥ $= 26 + 9$

296 Տասնյակներից մեկը ներկայացրու միավորների տեսքով:

Օրինակ՝

3տ. 6մ. = 2տ. 16մ.

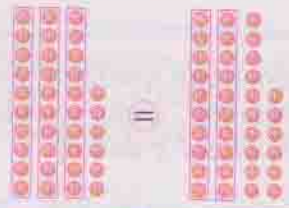

ա) 5տ. 6մ.
4տ. 5մ.
3տ. 3մ.
9տ. 8մ.

բ) 7տ. 8մ.
9տ. 7մ.
4տ. 4մ.
8տ. 6մ.

297 Տես, թե ինչպես է Այգը կատարել հանումը, և դու նույնպես կատարիր այդ եղանակով:

7 տ. = 6 տ. 10 մ.

72 – 58

	տ.	մ.
	6	12
72	~~7~~	~~2~~
58	5	8
14	1	4

ա) 64 – 47
74 – 68
46 – 37
53 – 48

բ) 64 – 47
82 – 68
46 – 39
50 – 48

298 Արտագրիր՝ լրացնելով Սոնայի և Աննայի բաց թողած թվանշանները:

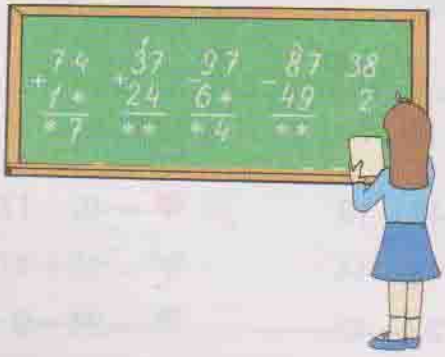

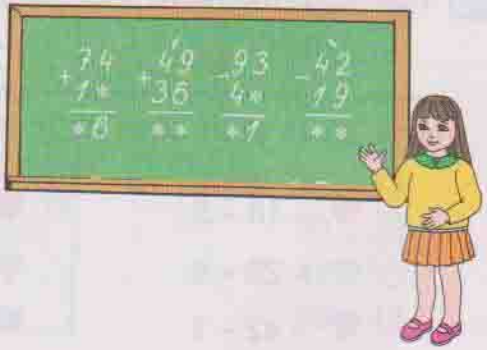

299 Խնդիրներ.

ա) *Ճանապարհորդը գնացքում եղել է 2 օր և 3 ժ: Քանի՞ ժամ է եղել նա գնացքում:*

բ) *Ճանապարհորդը գնացքում եղել է 32 ժ: Քանի՞ օր և քանի՞ ժամ է եղել նա գնացքում:*

300 Ձույգով փոխարինեք Այգին ու Անիին և բանավոր կատարեք գործողությունները:

Գումարում

0 → +12 → □ → +8 → □ → +24 → □ → +22 → □ → −66 → □

Հանում

100 → −4 → □ → −30 → □ → −22 → □ → −4 → □ → −40 → □

301 Կատարիր առաջադրանքները և ստուգիր Անիի կատարածի հետ:

ա) 33 + 58 բ) 56 + 34 գ) 74 − 58 դ) 97 − 58 ե) 52 − 9

1 + 33 58 91	1 + 56 34 90	6 14 − 7\4 58 16	8 17 − 9\7 58 39	4 12 − 5\2 9 43

302 Կատարիր գործողությունը:

ա) $\begin{array}{r} 44 \\ +\,46 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 37 \\ +\,58 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 87 \\ -\,39 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 42 \\ -\,36 \\ \hline \end{array}$ բ) $\begin{array}{r} 55 \\ +\,36 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 71 \\ +\,19 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 64 \\ -\,46 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 82 \\ -\,38 \\ \hline \end{array}$

303 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) 28 □ = 48	բ) 55 □ = 36	գ) 47 □ = 60
88 □ = 68	14 □ = 28	76 □ = 61
77 □ = 87	70 □ = 95	70 □ = 90

304 Համեմատիր. (>, <, =)

ա) $75 + 17 \bullet 75 + 18$ $77 - 25 \bullet 87 - 35$ $44 - 42 \bullet 54 - 42$

բ) $15 + 71 \bullet 23 + 72$ $47 - 33 \bullet 47 - 25$ $55 - 55 \bullet 55 - 33$

305 Խնդիրներ.

ա) *Այգը տնից մինչև դպրոց գնում է 25 րոպեում: Դպրոցում դասերն սկսվում են ժամը 9–ին: Դասից չուշանալու համար ամենաուշը ժամը քանիսի՞ն նա պետք է դուրս գա տնից:*

բ) *Այգը տնից մինչև դպրոց գնում է 25 րոպեում: Դպրոցում դասերն սկսվում են ժամը 9–ին: Կուշանա՞ արդյոք նա դասից, եթե տնից դուրս գա ժամը 8–ն անց 25–ին:*

306 Գտիր անհայտ նվազելին:

Օրինակ՝ $\square - 28 = 47$

$47 + 28 = 75$

Ստուգում

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1\ \ \ } \\ 47 \\ +\ 28 \\ \hline 75 \end{array} \qquad \begin{array}{r} {\scriptstyle 6\ 15} \\ 7\not{5} \\ -\ 28 \\ \hline 47 \end{array}$$

ա) $\square - 23 = 45$ $\square - 47 = 35$ $\square - 27 = 33$

բ) $\square - 28 = 41$ $\square - 42 = 29$ $\square - 26 = 44$

307 Յուրաքանչյուր շրջանին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություններ:

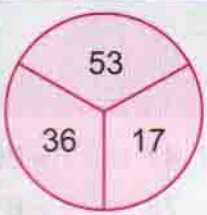

$36 + 17 = 53$

$17 + 36 = \square$

$53 - 17 = \square$

$53 - 36 = \square$

+, −

ա)

բ)

գ)

308 Լրացրու ազատ վանդակները և համեմատիր գագաթների թվերը:

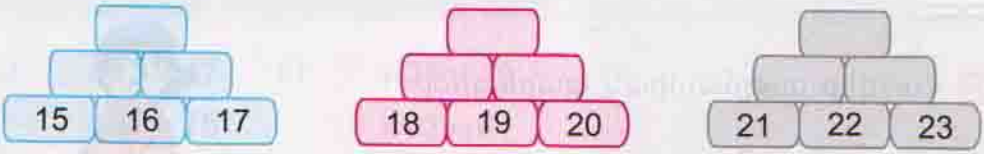

309 Առաջադրանքներ.

ա) *Գծիր 5 սմ կողմով քառակուսի և հաշվիր նրա կողմերի երկարությունների գումարը:*

բ) *Գծիր 4 սմ և 5 սմ կողմերով ուղղանկյուն և հաշվիր նրա կողմերի երկարությունների գումարը:*

310 Խնդիրներ.

ա) *Քանի՞ մետր ճանապարհ պետք է անցնի շնիկը նապաստակի մոտ գնալու համար:*

բ) *Կենդանիներից ո՞րն է ծառից ավելի հեռու գտնվում և քանի՞ մետրով:*

գ) *Կենդանիներից ո՞րն է ծառին ավելի մոտ գտնվում և քանի՞ մետրով:*

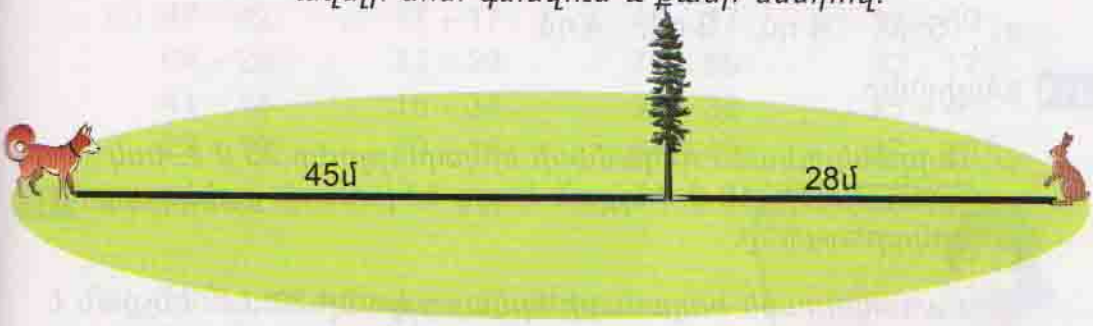

311 Ասա յուրաքանչյուր ժամացույցի ցույց տված ժամը:

9:30

312 Հաշվիր բազմանկյան պարագիծը:

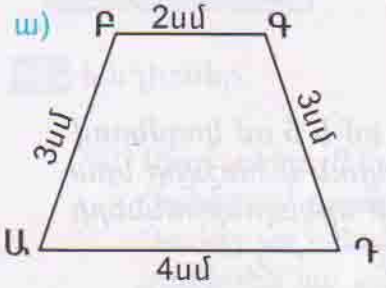

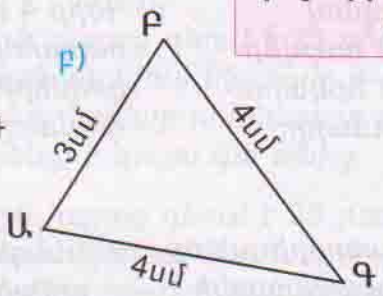

Պարագիծը բազմանկյան կողմերի երկարությունների գումարն է:

313 Հաշվիր քառանկյան պարագիծը, եթե նրա կողմերն են՝

ա) 23 սմ, 17 սմ, 14 սմ, 20 սմ,

բ) 5 դմ, 4 դմ, 3 դմ, 4 դմ:

314 Խնդիրներ.

ա) *Ուղղանկյունաձև հողամասի երկարությունը 25 մ է, իսկ լայնությունը՝ 18 մ: Ինչքա՞ն է այդ հողամասի ցանկապատի երկարությունը:*

բ) *Քառակուսաձև հողամասի երկարությունը 22 մ է: Ինչքա՞ն է այդ հողամասի ցանկապատի երկարությունը:*

315 Կատարիր գործողությունները:

ա)	բ)	գ)	դ)
32 + 38 + 5	34 + 36 + 6	25 + 53 + 7	27 + 56 + 4
48 – 14 – 7	57 – 22 – 3	18 + 34 + 6	18 + 35 + 5
15 + 78 – 7	25 + 37 – 4	37 + 26 – 6	33 + 29 – 9

316 Կռահիր օրինաչափությունը և ասա՛ ևս երեք թիվ:

ա) 7, 14, 21, ...

բ) 98, 90, 82, ...

գ) 6, 12, 18, ...

դ) 97, 90, 83, ...

317 Գտիր անհայտ գումարելին:

Օրինակ՝ $\square + 28 = 47$

ա) $\square + 23 = 47$
$\square + 47 = 75$
$\square + 27 = 37$

բ) $\square + 28 = 49$
$\square + 42 = 61$
$\square + 26 = 46$

$47 - 28 = 19$

Ստուգում

$$\begin{array}{r} {}^{3}\cancel{4}\,{}^{17}\cancel{7} \\ -\,2\,8 \\ \hline 1\,9 \end{array} \qquad \begin{array}{r} {}^{1}1\,9 \\ +\,2\,8 \\ \hline 4\,7 \end{array}$$

318 Խնդիրներ.

ա) *Առաջին տակառում կա 37 լ հյութ, իսկ երկրորդում՝ 12 լ-ով պակաս: Քանի՞ լիտր հյութ կա երկրորդ տակառում:*

բ) *Առաջին տակառում կա 37 լ հյութ, իսկ երկրորդում՝ 14 լ-ով ավելի: Քանի՞ լիտր հյութ կա երկրորդ տակառում:*

319 Կատարիր գործողությունը՝ ընտրելով հարմար եղանակ:

ա)	բ)	գ)	դ)
47 – 42	77 + 17	45 – 17	14 + 69
64 – 26	33 + 29	78 – 69	32 + 17
44 – 44	16 + 34	38 – 38	25 + 46
22 – 18	70 + 18	94 – 45	47 + 28

320 Խնդիրներ.

ա) *Որո՞նք են ձմեռվա ամիսները: Քանի՞ օր ունի ձմեռը:*

բ) *Որո՞նք են գարնան ամիսները: Քանի՞ օր ունի գարունը:*

321 Առաջադրանք՝ հիշողությունը մարզելու համար:

ա) 36 $\xrightarrow{-5}$ $\square$ $\xrightarrow{-5}$ $\square$ $\xrightarrow{-5}$ $\square$ $\xrightarrow{-5}$ $\square$ $\xrightarrow{-5}$ $\square$ $\xrightarrow{-5}$ $\square$ $\xrightarrow{-5}$ $\square$

բ) 55 $\xrightarrow{-7}$ $\square$ $\xrightarrow{-3}$ $\square$ $\xrightarrow{-7}$ $\square$ $\xrightarrow{-3}$ $\square$ $\xrightarrow{-7}$ $\square$ $\xrightarrow{-3}$ $\square$ $\xrightarrow{-7}$ $\square$

322 Ստուգիր և գնահատիր գիտելիքներդ:

Ինքնուրույն աշխատանք

1. 76 և 59 թվերից որն է մեծ:
2. Ո՞րն է 15 և 37 թվերի գումարը:
3. Ինչքա՞ն է 55 և 23 թվերի տարբերությունը:
4. Ինչքա՞ն է 81 – 23 արտահայտության արժեքը:
5. Գտիր 14 սմ, 12 սմ և 17 սմ կողմերով եռանկյան պարագիծը:
6. Նայիր պատկերված ժամացույցին և ասա՛, թե քանի րոպե հետո կլինի ժամը 8–ն անց 40 րոպե:

Առավելագույնը կարող ես վաստակել 14 միավոր.

1 + 2 + 2 + 3 + 3 + 3 = 14

Հարց	Պատաս-խան	Միավորը
1	76	1
2	52	2
3	32	2
4	58	3
5	43 սմ	3
6	25 րոպե	3

323 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) 37 կգ = ☐ կգ + 6 կգ

բ) 24 դմ = ☐ դմ + 4 դմ

ա) 23 լ = ☐ լ – 6 լ

բ) 15 սմ = ☐ սմ – 24 սմ

324 Թվերը գրիր երկու հավասար գումարելիների գումարի տեսքով:

ա) 4, 16, 28, 40

բ) 8, 14, 22, 30

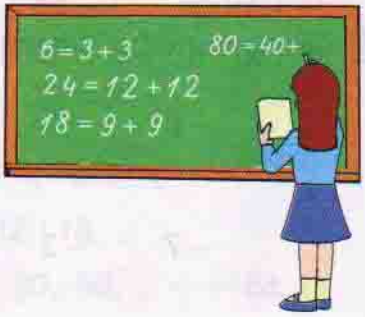

325 Կարդա արտահայտությունները և ասա դրանց արժեքները:

$2+2+2$

$5+5+5$

$4+4$

$3+3+3+3$

Տես, թե Այգն ու Անին ինչ են առաջարկում գումարման փոխարեն:

$2+2+2=3\cdot 2$
երեք անգամ երկու

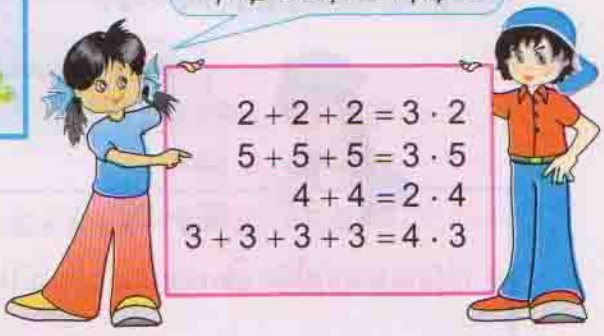

$2+2+2=3\cdot 2$
$5+5+5=3\cdot 5$
$4+4=2\cdot 4$
$3+3+3+3=4\cdot 3$

326 Հետևելով Այգի օրինակին՝ գումարը ներկայացրու արտադրյալի տեսքով:

Հավասար գումարելիների գումարը կարելի է ներկայացնել արտադրյալի տեսքով:

$3+3+3+3=4\cdot 3$
գումար արտադրյալ

ա) $3+3+3+3+3$
$7+7+7+7$
$8+8+8$

բ) $1+1+1+1+1+1+1$
$30+30+30$
$50+50$

327 Կարդա արտահայտությունը և ասա նրա արժեքը:

$5+5+5=15$
$3\cdot 5=15$
3 անգամ 5 հավասար է 15–ի:

$5+5+5+5$
$4\cdot 5$
4 անգամ 5 ...

$3+3+3+3$
$4\cdot 3$
4 անգամ 3 ...

328 Գտիր անհայտ բաղադրիչը.

ա) *գումարելին*

$42 + \square = 78$

$25 + \square = 34$

$42 + \square = 92$

բ) *հանելին*

$92 - \square = 77$

$63 - \square = 34$

$45 - \square = 8$

գ) *նվազելին*

$\square - 7 = 45$

$\square - 44 = 29$

$\square - 29 = 34$

329 Հետևելով օրինակին՝ արտադրյալը ներկայացրու գումարի տեսքով և հաշվիր արժեքը:

Չորս անգամ երեք հավասար է տասներկուսի:

$4 \cdot 3 = 3 + 3 + 3 + 3 = 12$

$4 \cdot 3 = 12$

արտադրիչ արտադրիչ արտադրյալ

ա) $3 \cdot 5$, $2 \cdot 8$, $5 \cdot 1$, $6 \cdot 0$

բ) $3 \cdot 8$, $2 \cdot 5$, $5 \cdot 2$, $7 \cdot 0$

330 Ըստ նկարների՝ կազմիր արտադրյալ և հաշվիր արժեքը:

$3 \cdot 10 = 10 + 10 + 10 = 30$

ա)

գ)

բ)

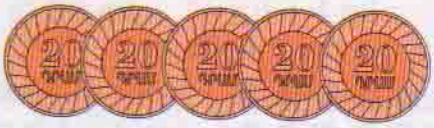

դ)

331 Արտադրյալի տեսքով ներկայացրու այն գումարները, որոնք հնարավոր են:

ա) $7 + 7 + 7 + 7 + 7 + 7$

$30 + 30 + 30 + 3$

$4 + 4 + 4 + 4 + 3$

բ) $8 + 8 + 8 + 8 + 8$

$25 + 25 + 25 + 25$

$9 + 9 + 9 + 4 + 4$

332 Տես, թե ինչպես է Այգը հաշվում արտադրյալը, և դու նույնպես հաշվիր այդ եղանակով:

Օրինակ՝

$4 \cdot 10 = 10 + 10 + 10 + 10 = 40$

$3 \cdot 25 = 25 + 25 + 25 = 75$

ա) $3 \cdot 20$ $4 \cdot 23$ $5 \cdot 15$ $6 \cdot 0$

բ) $3 \cdot 30$ $2 \cdot 42$ $4 \cdot 15$ $7 \cdot 0$

333 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) $5 + 50 \bullet 10 + 55$ $23 + 21 \bullet 23 + 24$ $27 + 25 \bullet 49 - 0$

բ) $25 + 17 \bullet 35 + 27$ $47 + 44 \bullet 47 - 21$ $63 - 26 \bullet 15 + 22$

334 Հետևելով օրինակին՝ կազմիր արտադրյալ, մեկնաբանիր և ասա արժեքը:

$2 \cdot 4 = 8$

$4 \cdot 2 = 8$

ա)

բ)

գ)

դ)

335 Մեկնաբանիր Աննայի, Անիի և Այգի կատարած աշխատանքը:

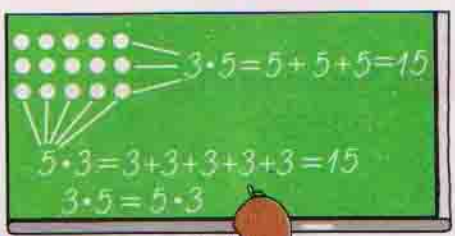

336 Արտադրյալը հաշվիր Անիի նախընտրած եղանակով:

Օրինակ՝ $41 \cdot 2$

$41 \cdot 2 = 2 \cdot 41$

$2 \cdot 41 = 41 + 41 = 82$

ա) $8 \cdot 3$ $20 \cdot 4$ $14 \cdot 2$

բ) $9 \cdot 3$ $45 \cdot 2$ $24 \cdot 2$

337 Արտադրյալի տեսքով ներկայացրու այն գումարները, որոնք հնարավոր են:

ա) $5 + 5 + 5 + 5$ $20 + 20 + 20$ $3 + 3 + 3 + 5 + 5$

բ) $4 + 4 + 4 + 4 + 4$ $15 + 15 + 15$ $6 + 6 + 6 + 7$

338 Խնդիրը լուծելու համար կազմիր արտադրյալ և հաշվիր արժեքը:

ա) *Մայրիկը գնել է 3 տուփ ձու: Քանի՞ ձվի համար է նա վճարել, եթե յուրաքանչյուր տուփում կա 12 ձու:*

բ) *Հայրիկը գնել է 4 տուփ մատիտ: Հաշվիր, թե քանի՞ մատիտ է գնել հայրիկը, եթե յուրաքանչյուր տուփում կա 15 մատիտ:*

339 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր հավասարություններ:

ա)

Գումարելի	21		40
Գումարելի	29	5	
Գումար		40	71

բ)

Նվազելի	99	87	
Հանելի	95		47
Տարբերություն		28	45

340 Կատարիր գործողությունները՝ օգտվելով պատկերված թվային ուղիղից:

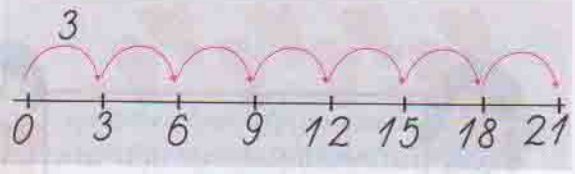

ա) $1 \cdot 2$ $2 \cdot 2$ $3 \cdot 2$ $4 \cdot 2$ $6 \cdot 2$ $7 \cdot 2$

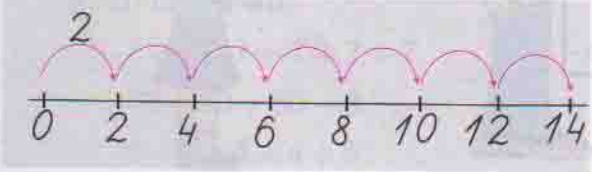

բ) $1 \cdot 3$ $2 \cdot 3$ $3 \cdot 3$ $4 \cdot 3$ $5 \cdot 3$ $7 \cdot 3$

341 Հետևելով օրինակին՝ արտադրյալը հաշվիր քեզ հարմար եղանակով:

ա) $2 \cdot 35$ $22 \cdot 3$ $14 \cdot 2$

բ) $4 \cdot 12$ $17 \cdot 2$ $24 \cdot 3$

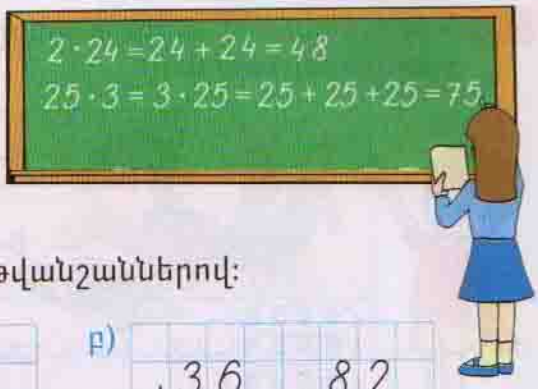

342 Աստղանիշերը փոխարինիր թվանշաններով:

ա)

$+\begin{array}{r}46\\**\\\hline 98\end{array}$	$+\begin{array}{r}{\scriptstyle 1}\\27\\48\\\hline *5\end{array}$	$-\begin{array}{r}76\\**\\\hline 25\end{array}$

բ)

$+\begin{array}{r}36\\**\\\hline 57\end{array}$	$-\begin{array}{r}82\\**\\\hline 40\end{array}$

343 Փորձիր վերականգնել հավասարությունը:

ա) □ · 7 = 14
□ · 4 = 20
□ · 2 = 12

բ) □ · 20 = 60
□ · 12 = 24
□ · 25 = 50

Օրինակ՝ □ · 5 = 15

3 · 5 = 15

344 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր հավասարություններ:

ա)

▲	■	▲ + ■	▲ − ■
55	38		
56	29		

բ)

▲	■	▲ · ■	■ · ▲
5	3		
4	5		

345 Պատասխանիր բանավոր:
Քանի՞ խորանարդ կա յուրաքանչյուր խմբում:

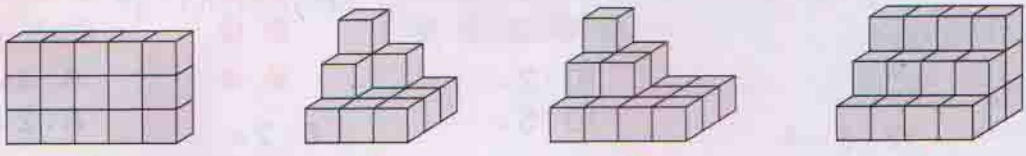

ԲԱԺԱՆՈՒՄ

346 Կարդա՛ հավասարությունները և օգտվելով նկարից՝ փորձիր բացատրել իմաստը:

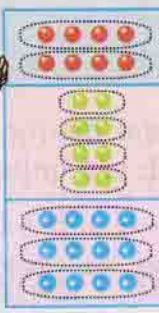

$8 : 4 = 2$ 8–ը *բաժանած 4–ի հավասար է 2–ի*

$8 : 2 = 4$ 8–ը *բաժանած 2–ի հավասար է 4–ի*

$12 : 4 = 3$ 12–ը *բաժանած 4–ի հավասար է 3–ի*

$8 : 4 = 2$

բաժանելի — բաժանարար — քանորդ

347 Ըստ նկարի՝ կազմիր հավասարություն:

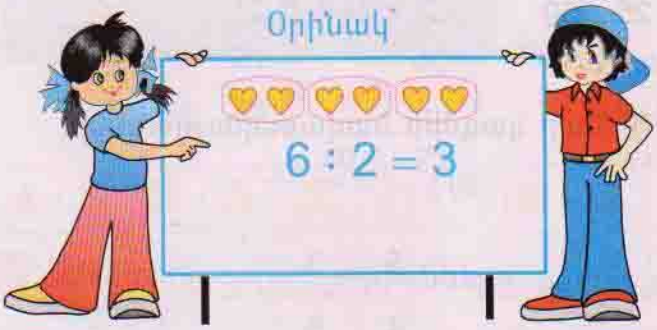

ա)

բ)

գ)

դ)

ե)

348 Օգտվելով նկարից՝ գտիր արտահայտության արժեքը:

Օրինակ՝

$12 : 3 = 4$
$12 : 4 = 3$

ա)

$10 : 2 =$ ☐
$10 : 5 =$ ☐

բ)

$6 : 2 =$ ☐
$6 : 3 =$ ☐

գ)

$8 : 4 =$ ☐
$8 : 2 =$ ☐

349 Հետևիր օրինակին և լուծիր խնդիրները:

Օրինակ՝

Արան ունի 20 դրամ, իսկ Անին՝ 3 անգամ շատ: Որքա՞ն դրամ ունի Անին:

$3 \cdot 20 = 20 + 20 + 20 = 60$

Պատ.՝ 60 դրամ:

ա) *Աննան ունի 15 մատիտ, իսկ Անին՝ 2 անգամ շատ: Քանի՞ մատիտ ունի Անին:*

բ) *Արան 12 տարեկան է: Հայրիկը 3 անգամ մեծ է Արայից: Քանի՞ տարեկան է հայրիկը:*

350 Ըստ նկարի՝ կազմիր հավասարություններ:

Օրինակ՝

$3 \cdot 2 = 6$

$6 : 2 = 3$

ա)

գ)

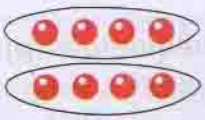

բ)

դ)

351 Պատկերը բաժանիր նշված քանակով վանդակների և արդյունքը գրիր հավասարության տեսքով:

ա) *երեքական*

բ) *չորսական*

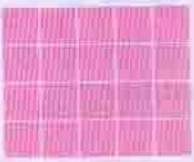

գ) *երկուական*

երեքական

$15 : 3 = 5$

352 Կատարիր գործողությունը՝ օգտվելով թվային ուղիղից:

ա) $1 \cdot 5$ $15 : 5$
$3 \cdot 5$ $10 : 5$
$4 \cdot 5$ $20 : 5$
$5 \cdot 5$ $25 : 5$

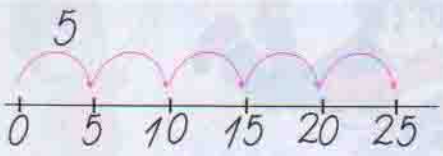

բ) $1 \cdot 4$ $8 : 4$
$2 \cdot 4$ $12 : 4$
$3 \cdot 4$ $4 : 4$
$4 \cdot 4$ $20 : 4$

353 Կարո՞ղ ես կատարել Սոնայի առաջադրանքը:

Պետք է գտնել այս շախմատի դաշտի լայնությունն ու երկարությունը:

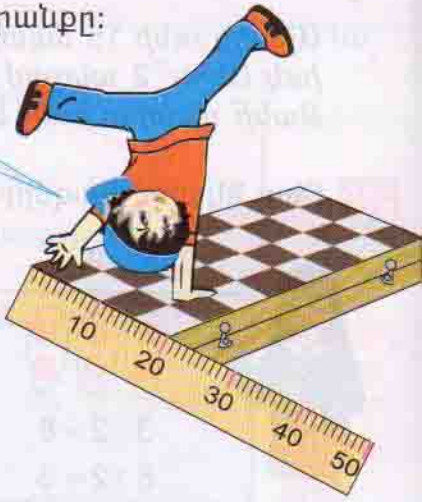

354 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $8 = \square \cdot 4$ բ) $2 \cdot \square = 12$ գ) $5 = \square : 10$
$24 = \square \cdot 8$ $3 \cdot \square = 12$ $3 = \square : 10$
$40 = \square \cdot 20$ $4 \cdot \square = 12$ $2 = \square : 10$

355 Ինչ մետաղադրամներով կարելի է վճարել՝

ա) 60 *դրամ գումարը,* բ) 50 *դրամ գումարը:*

356 Լրացրու դատարկ վանդակները:

ա)

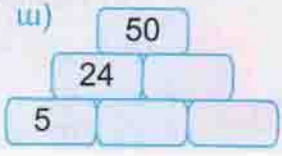

բ)

գ)

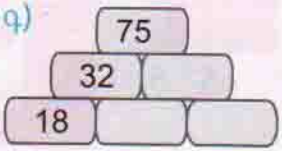

357 Յուրաքանչյուր խումբ բաժանիր նշված քանակով շրջաններ պարունակող մասերի և արդյունքը գրիր քանորդի տեսքով:

Երկուական

Հնգական

Չորսական

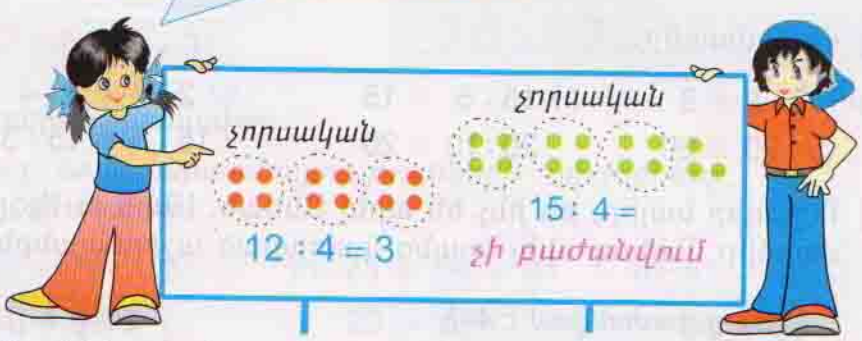

358 Օգտվելով նկարից՝ ասա՛, թե տրված թվերից որո՞նք են բաժանվում 3–ի:

9

18

16

14

21

359 Պարզիր, թե քանի՞ հատ 5 կարելի է հանել տրված թվից, և ի՞նչ կմնա արդյունքում:

ա) 15 գ) 25

բ) 18 դ) 22

Օրինակ՝ $23 - \underbrace{5 - 5 - 5 - 5}_{\text{4 հատ}} = 3$

360 Կատարիր գործողությունները:

ա) 55 → (+18) → □ → (−18) → 55

գ) 22 → (+35) → □ → (−35) → 22

բ) 77 → (−48) → □ → (+48) → 77

դ) 70 → (+42) → □ → (−42) → 70

361 Խնդիրներ.

ա) *Անիի տատիկն ունի 4 թոռնիկ, Սոնայի տատիկը՝ 3 անգամ ավելի: Քանի՞ թոռնիկ ունի Սոնայի տատիկը:*

բ) *Այգի տատիկն ունի 12 թոռնիկ, Անիի տատիկը՝ 4 անգամ քիչ: Քանի՞ թոռնիկ ունի Անիի տատիկը:*

362 Համեմատիր. >, <, =

ա) $2 \cdot 8 \bullet 8$ $5 \cdot 20 \bullet 20$

բ) $15 : 5 \bullet 15$ $20 : 10 \bullet 20$

գ) $2 \cdot 4 \bullet 3 \cdot 4$ $15 : 5 \bullet 15 : 3$

363 Ուշադիր նայիր, թե ինչ են արել Աննան, Անին ու Այգը, և փորձիր մեկնաբանել նրանց կատարած աշխատանքները:

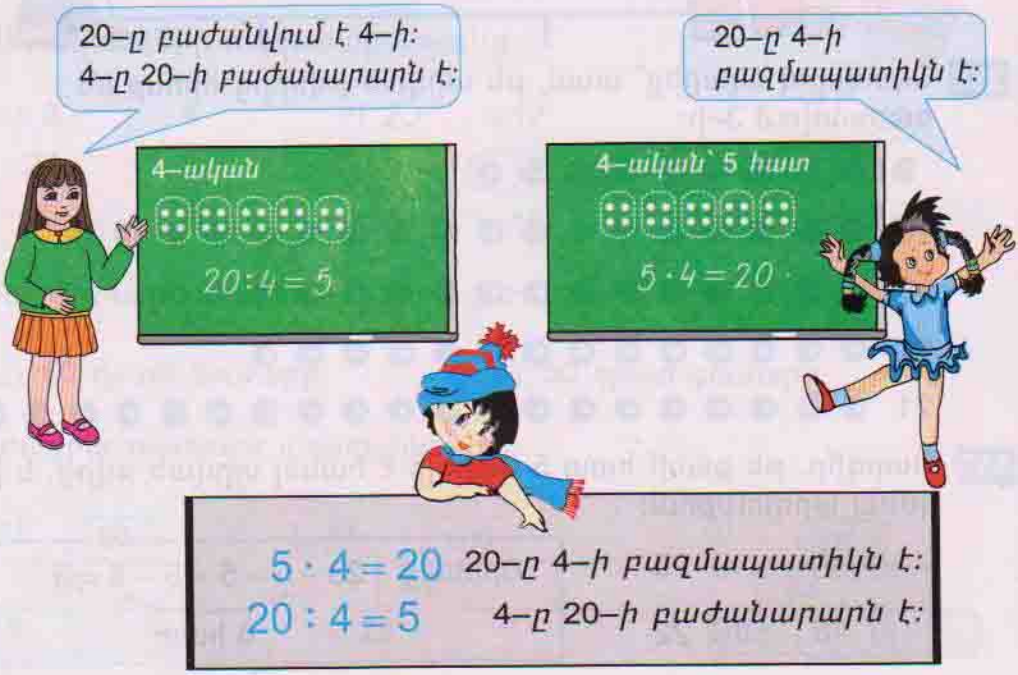

364 Տրված թվերի համար գտի՛ր մի քանի բազմապատիկ:

Օրինակ՝

ա) 5, 7, 10
բ) 3, 4, 12

$2 \cdot 5 = 10$ $3 \cdot 5 = 15$ $4 \cdot 5 = 20$	10, 15, 20 թվերը 5–ի բազմապատիկներ են:

365 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմի՛ր արտահայտություններ:

●	90	32	75	26
△	54	23	26	17
□	73			

□ = ● − △ + 37

Օրինակ՝

90 − 54 + 37 = 73

$$\begin{array}{r} 90 \\ -\,54 \\ \hline 36 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 36 \\ +\,37 \\ \hline 73 \end{array}$$

366 Կատարի՛ր բանավոր:

Արագ ասա՛ արտահայտությունների արժեքները, եթե գիտես, որ.

ա) 23 + 58 = 81
24 + 58
25 + 58

բ) 23 + 58 = 81
23 + 59
23 + 60

գ) 83 − 58 = 25
84 − 58
85 − 58

367 Խնդիր.

Որքա՞ն դրամ պետք է վճարել ափսեի պարունակության համար:

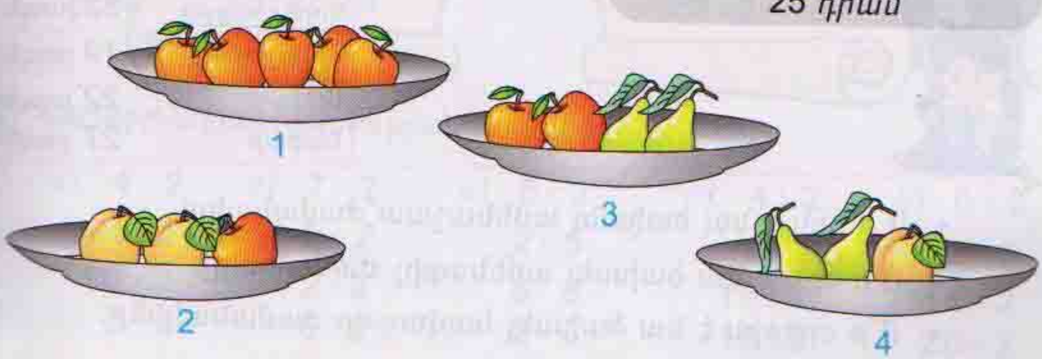

368 Օգտվելով թվային ուղիղից՝ անվանիր տրված թվերի համար մի քանի բազմապատիկ:

ա) 3, 6, 5

բ) 7, 2, 10

Օրինակ՝

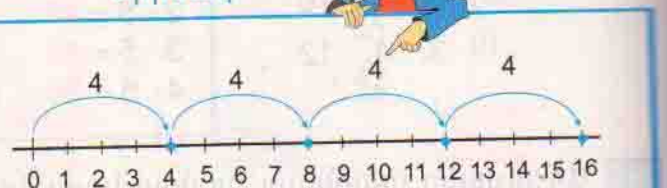

4–ի բազմապատիկներ են՝ 4, 8, 12, 16, ...

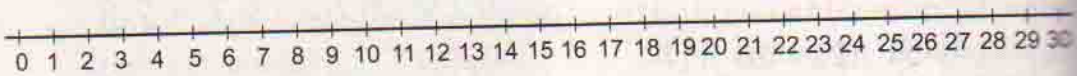

369 Կատարիր գործողությունը:

ա) $2 \cdot 8$, $8 \cdot 2$, $3 \cdot 20$

բ) $3 \cdot 7$, $7 \cdot 3$, $4 \cdot 25$

գ) $15 : 5$, $15 : 3$, $40 : 4$

դ) $40 : 10$, $16 : 8$, $16 : 2$

370 Գտիր անհայտ բաղադրիչը:

ա) $50 - \square = 8$, $52 - \square = 26$

բ) $33 + \square = 81$, $29 + \square = 78$

գ) $52 + \square = 80$, $22 - \square = 59$

371 Կարդա աղյուսակը և պատասխանիր Անիի հարցերին:

Ըստ օրերի՝ Այգը աղյուսակում գրանցել է վերջին շաբաթվա ընթացքում դպրոցի ճանապարհին ծախսած ժամանակը:

Երկուշաբթի	22 րոպե
Երեքշաբթի	27 րոպե
Չորեքշաբթի	33 րոպե
Հինգշաբթի	19 րոպե
Ուրբաթ	22 րոպե
Շաբաթ	27 րոպե

- Ո՞ր օրն է նա ծախսել ամենաշատ ժամանակը:
- Ո՞ր օրն է նա ծախսել ամենաքիչ ժամանակը:
- Ո՞ր օրերին է նա ծախսել հավասար ժամանակներ:

2-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 2-Ի

372 Գծի՛ր թվային ուղիղը և շարունակի՛ր լրացնել 2-ի բազմապատիկներով:

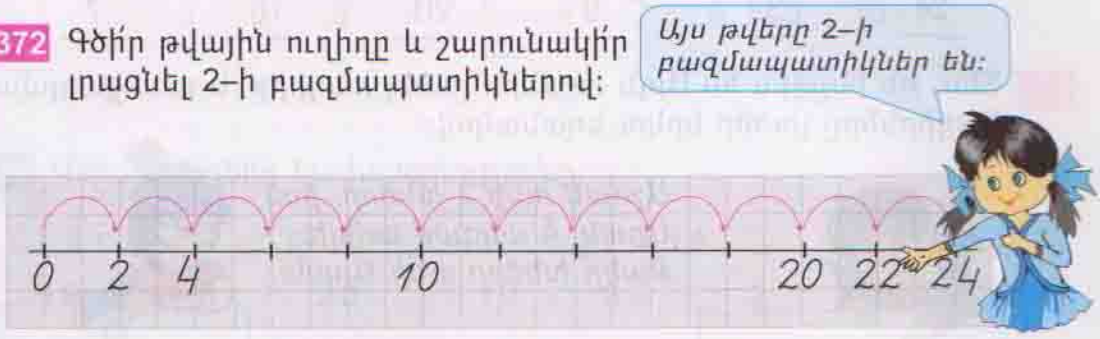

373 Այգը կազմել է 2-ի բազմապատկման, իսկ Անին՝ 2-ի բաժանման աղյուսակը: Մեկնաբանի՛ր, թե ինչպե՞ս են նրանք կազմել աղյուսակները, և դրանք սովորի՛ր անգիր:

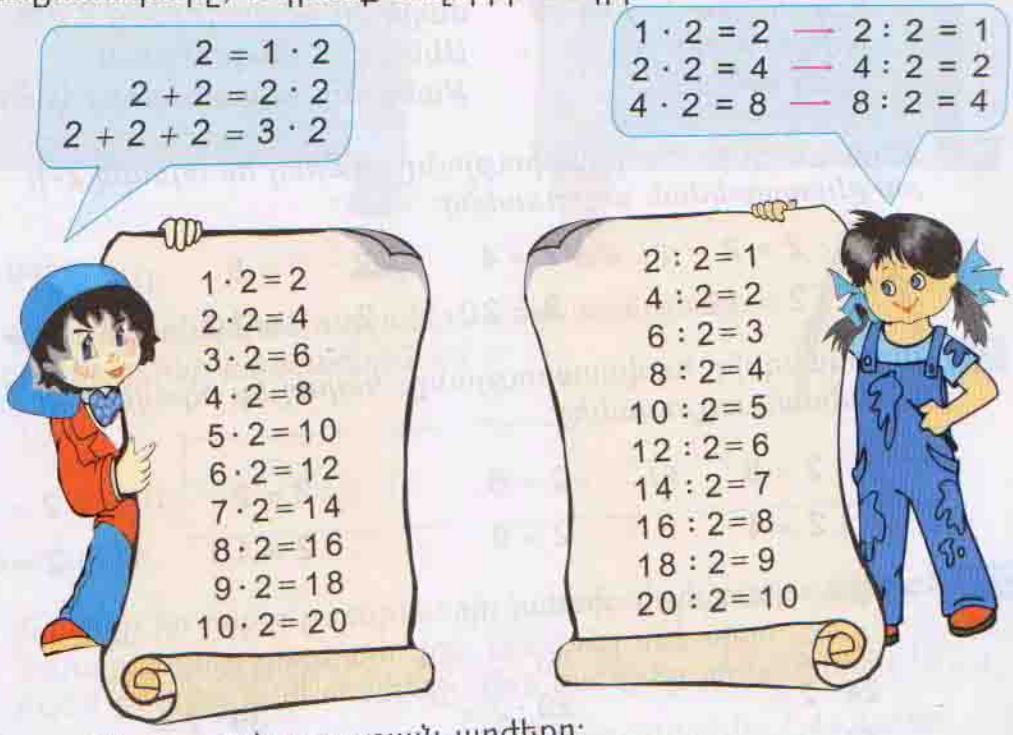

374 Հաշվի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա) $4 \cdot 2$, $1 \cdot 2$, $10 \cdot 2$, $3 \cdot 2$

բ) $7 \cdot 2$, $9 \cdot 2$, $2 \cdot 2$, $6 \cdot 2$

գ) $5 \cdot 2$, $2 \cdot 5$, $8 \cdot 2$, $2 \cdot 8$

դ) $4 : 2$, $8 : 2$, $18 : 2$, $16 : 2$

ե) $6 : 2$, $2 : 2$, $14 : 2$, $20 : 2$

375 Կատարիր գործողությունը:

$$\begin{array}{r} 67 \\ +\ 24 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 32 \\ +\ 39 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 28 \\ -\ 9 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 85 \\ +\ 20 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 37 \\ -\ 18 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} 75 \\ -\ 7 \\ \hline \end{array}$$

376 Տես, թե ինչպես են Այգն ու Անին լուծել խնդիրը, և առաջադրված խնդիրները լուծիր երկու եղանակով:

Աշոտն ունի 2 խնձոր, իսկ Արան՝ 4 անգամ ավելի: Քանի՞ խնձոր ունի Արան:

$2 + 2 + 2 + 2 = 8$

$4 \cdot 2 = 8$

ա) *Արամը գնեց 2 տետր, իսկ Սոնան՝ 5 անգամ ավելի: Քանի՞ տետր գնեց Սոնան:*

բ) *Խմորեղեն պատրաստելու համար մայրիկը օգտագործեց 2 ձու, իսկ Աննան՝ 3 անգամ շատ: Քանի՞ ձու օգտագործեց Աննան:*

377 Վերականգնիր հավասարությունը: *Կարող ես օգտվել 2-ի բազմապատկման աղյուսակից:*

ա) $\square \cdot 2 = 2$ $\square \cdot 2 = 12$

բ) $\square \cdot 2 = 4$ $\square \cdot 2 = 20$

գ) $2 \cdot \square = 8$ $2 \cdot \square = 10$

դ) $2 \cdot \square = 6$ $2 \cdot \square = 16$

378 Վերականգնիր հավասարությունը: *Կարող ես օգտվել 2-ի բաժանման աղյուսակից:*

ա) $\square : 2 = 8$ $\square : 2 = 4$

բ) $\square : 2 = 6$ $\square : 2 = 9$

գ) $\square : 2 = 2$ $\square : 2 = 10$

դ) $\square : 2 = 1$ $\square : 2 = 20$

379 Հաշվիր արագ, եթե գիտես, որ.

ա) $25 \cdot 2 = 50$
$24 \cdot 2 =$
$26 \cdot 2 =$

բ) $30 \cdot 2 = 60$
$29 \cdot 2 =$
$31 \cdot 2 =$

գ) $40 \cdot 2 = 80$
$39 \cdot 2 =$
$41 \cdot 2 =$

380 Համեմատիր. $>, <, =$

ա) 87 սմ ● 88 սմ
57 սմ ● 54 սմ

բ) 20 սմ ● 2 դմ
54 սմ ● 5 դմ

գ) 4 դմ ● 4 սմ
6 դմ ● 66 սմ

381 Կարդա՛ աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը:
Կարող ես տետրում նաև լրացնել աղյուսակը:

·	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4				12			18	

382 Վերականգնի՛ր հավասարությունը:

ա) 8 : ☐ = 4 բ) 6 : ☐ = 3 գ) 7 = 14 : ☐ դ) 8 = 16 : ☐

16 : ☐ = 8 20 : ☐ = 10 8 = ☐ : 2 6 = ☐ : 2

383 Արտագրի՛ր՝ աստղանիշերը փոխարինելով համապատասխան թվանշաններով:

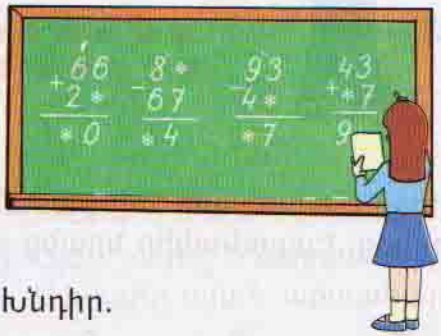

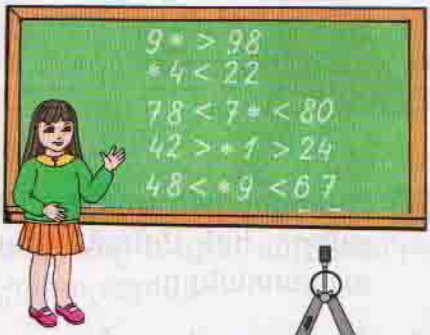

384 Խնդիր.

Գտի՛ր պատկերված ուղղանկյան երկարությունը, եթե կարկինի բացվածքը 2 սմ է:

385 Խնդիրներ.

ա) *Տատիկը իր բոլոր թոռնիկների համար գուլպաներ գործեց: Յուրաքանչյուր գուլպայի վրա նա գրեց մեկ տառ: Քանի՞ թոռնիկ ունի տատիկը, եթե նա գրեց ընդամենը 16 տառ:*

բ) *Ակնոցներ պատրաստելու համար օգտագործվել է 14 կտոր ապակի: Քանի՞ ակնոց է պատրաստել վարպետը:*

386 Կռահի՛ր օրինաչափությունը և շարունակի՛ր՝ գրելով ևս 5 թիվ:

ա) 2, 4, 6, ... բ) 3, 6, 9, ... գ) 4, 8, 12, ...

387 Պարզիր, թե խմբերից որը կարելի է բաժանել երկուական շրջաններ պարունակող մասերի:

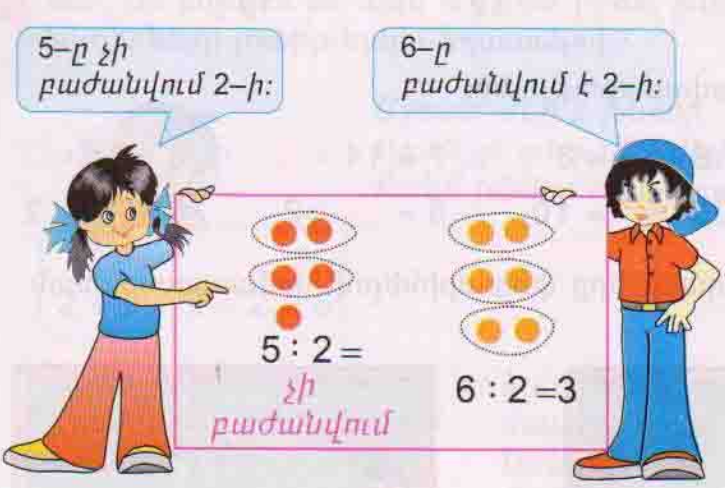

388 Պատկերված թվերից Աննան պետք է արտագրի 2–ի բաժանվ թվերը, իսկ Սոնան՝ չբաժանվողները: Շարունակիր նրանց աշխատանքը:

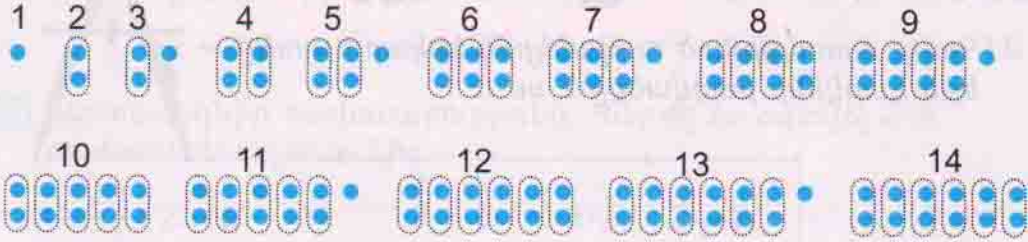

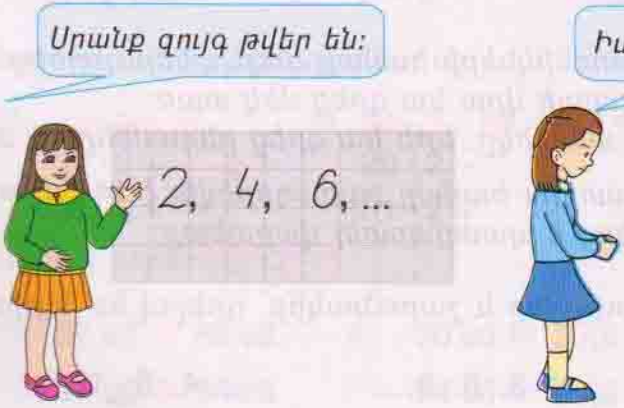

389 Յուրաքանչյուր շրջանին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություններ:

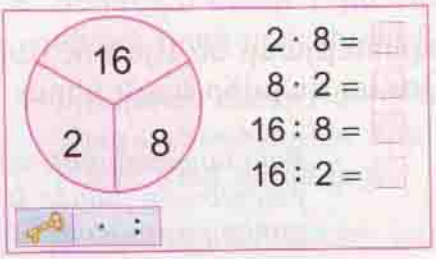

ա)

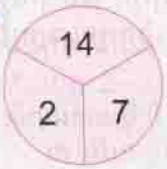

բ)

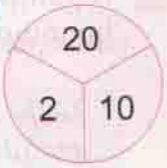

390 Առանց հաշվելու կարո՞ղ ես ասել, թե խմբերում ճուտիկների թիվը զույգ է, թե կենտ:

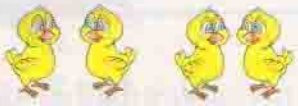

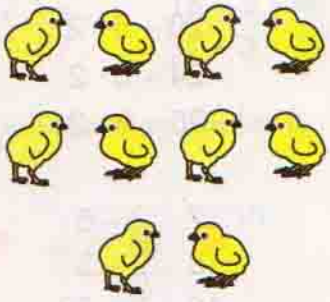

391 Այգը չափել է մատիտների երկարությունը և գրել աղյուսակում: Ստուգիր այն և արտահայտիր միլիմետրերով:

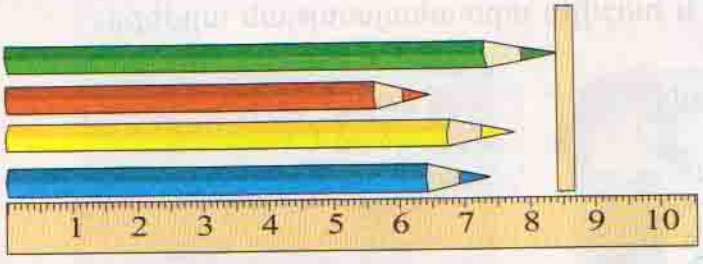

Հիշիր

1 մ = 100 սմ
1 դմ = 10 սմ
1 սմ = 10 մմ

Մատիտ	Երկարությունը
Կապույտ	7 սմ 4 մմ
Դեղին	7 սմ 7 մմ
Կանաչ	8 սմ 4 մմ
Կարմիր	6 սմ 5 մմ

7 սմ 4 մմ = 74 մմ

392 Ուշադիր դիտիր, թե ինչ հերթականությամբ են Այգն ու Ան
կատարել գործողությունները: Դու ևս վարվիր նույն կերպ

Նախ պետք է կատարել բազմապատկումն ու բաժանումը:

*Բազմապատկումն ո
բաժանումը բարձր
գործողություններ ե*

ա) $24 + 5 \cdot 2$
$20 - 6 : 2$
$24 + 5 \cdot 2$
$20 - 6 : 2$

$20 \underset{2}{+} 6 \underset{1}{\cdot} 2 = 32$

1 $6 \cdot 2 = 12$
2 $20 + 12 = 32$

$30 \underset{2}{-} 16 \underset{1}{:} 2 =$

1 $16 : 2 = 8$
2 $30 - 8 = 22$

բ) $7 \cdot 2 - 6$
$8 \cdot 2 - 3$
$18 : 2 + 32$
$10 : 2 + 55$

393 Հետևելով Այգի ու Անիի խորհուրդներին՝ նշիր գործողությ
կատարման կարգը և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

Գումարումն ու հանումը ցածր կարգի գործողություններ են:

*Նույն կարգի գործողություն-
ները պետք է կատարել
գրված հերթականությամբ:*

ա) $24 + 55 - 32$
$14 : 2 + 77$
$10 : 2 \cdot 3$

$20 \underset{1}{-} 16 \underset{2}{+} 15 = 19$

1 $20 - 16 = 4$
2 $4 + 15 = 19$

$20 \underset{1}{:} 2 \underset{2}{\cdot} 3 =$

1 $20 : 2 = 10$
2 $10 \cdot 3 = 30$

բ) $34 - 25 + 32$
$12 : 2 + 44$
$26 \cdot 2 : 4$

394 Խնդիրները լուծիր բանավոր:

- Ցերեկվա ժամը 1–ին սկսեց անձրև տեղալ և դադարեց միայն երեկոյան ժամը 8–ին: Քանի՞ ժամ անձրևեց:
- Երեկոյան ժամը 10–ին սկսեց անձրև տեղալ և դադարեց միայն կեսգիշերին, երբ արդեն ժամը 2–ն էր: Քանի՞ ժամ անձրևեց:

395 Նշիր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $29 + 52 - 32$ $77 - 28 + 23$ $25 : 5 \cdot 10$

բ) $48 + 35 - 59$ $84 - 58 + 26$ $20 : 5 \cdot 10$

գ) $36 - 16 : 2$ $14 + 12 : 2$ $4 \cdot 15 + 37$

դ) $10 : 2 - 2$ $18 : 2 + 4$ $34 + 3 \cdot 22$

396 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր արտահայտություններ և հաշվիր դրանց արժեքը:

▲	■	●	▲ + ■ − ●	▲ + ■ · ●	▲ + ■ : ●
68	8	2			72
36	6	2			
44	2	2			

Օրինակ՝

▲ + ■ : ● = 68 + 8 : 2

$68 + 8 : 2 = 72$

1) $8 : 2 = 4$

2) $68 + 4 = 72$

397 Խնդիրներ.

ա) *Մայրիկն իր պատրաստած հյութը լցրել է 2 լիտր տարողությամբ 8 բանկայի մեջ: Քանի՞ լիտր հյութ է պատրաստել նա:*

բ) *Մայրիկը 16 լիտր հյութը պետք է լցնի 2 լիտր տարողությամբ բանկաների մեջ: Քանի՞ բանկա է անհրաժեշտ նրան:*

398 Օգտվելով 2–ի բաժանման աղյուսակից՝ ասա՛, թե տրված թվերից որոնք են զույգ, և որոնք՝ կենտ:

ա) 1, 5, 6, 10, 18 բ) 2, 3, 4, 7, 15, 16, 20

399 Հետևելով օրինակին՝ կլորացրու՛ թվերը և դարձրո՛ւ՝

ա) սանտիմետր

34 մմ ≈
29 մմ ≈
45 մմ ≈

բ) դեցիմետր

37 սմ ≈
62 սմ ≈
75 սմ ≈

28 մմ ≈ 30 մմ = 3 սմ
23 սմ ≈ 20 սմ = 2 դմ

400 Ինչքա՞ն է ժամացույցների ցույց տված ժամերի տարբերությունը:

ա)

բ)

գ)

401 Ստուգի՛ր գիտելիքներդ և գնահատի՛ր:

Ինքնուրույն աշխատանք

Պատասխանի՛ր այս հարցերին:

1. Քանիսո՞վ է 18–ը մեծ 6–ից:
2. Քանի՞ անգամ է 18–ը մեծ 6–ից:
3. 5, 8, 15, 23 թվերից որո՞նք են 5–ի բազմապատիկ:
4. Ինչքա՞ն է $25 + 3 \cdot 7$ արտահայտության արժեքը:
5. Գտի՛ր 14 սմ կողմով քառակուսու պարագիծը:
6. 5, 8, 10, 11, 16 թվերից որո՞նք են զույգ թվեր:

Աղյուսակով ստուգի՛ր պատասխաններդ և հաշվի՛ր վաստակածդ միավորները:

Առավելագույնը կարող ես վաստակել 14 միավոր.
2 + 2 + 3 + 3 + 2 + 2 = 14

Հարց	Պատասխան	Միավորը
1	12–ով	2
2	3 անգամ	2
3	5, 15	3
4	46	3
5	56 սմ	2
6	8, 10, 16	2

402 Գծիր թվային ուղիղը և շարունակիր լրացնել 3-ի բազմապատիկներով:

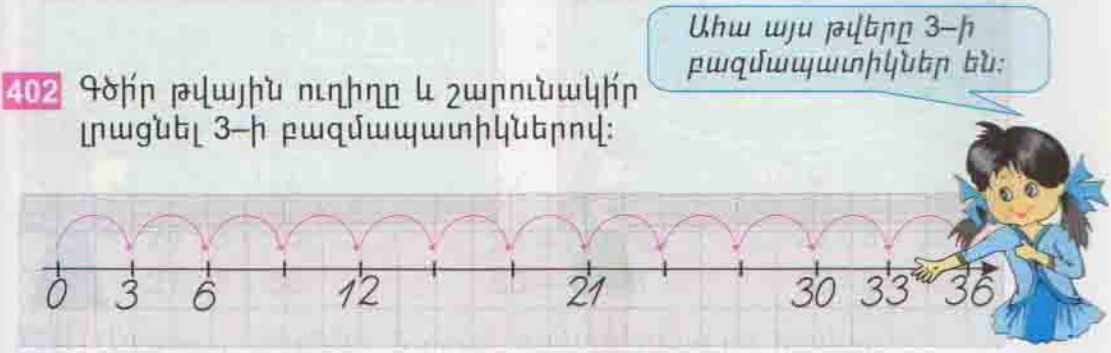

403 Այգը կազմել է 3-ի բազմապատկման, իսկ Անին՝ 3-ի բաժանման աղյուսակը: Մեկնաբանիր, թե ինչպես են նրանք կազմել աղյուսակները, և սովորիր անգիր:

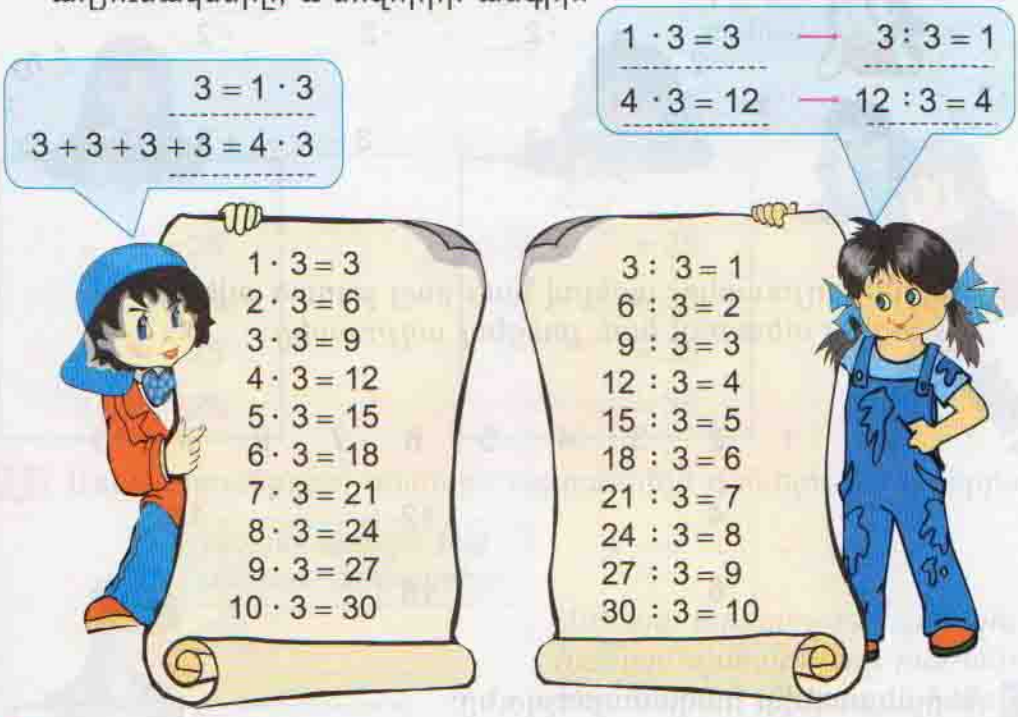

404 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
4 · 3	7 · 3	3 · 5	9 : 3	6 : 3
1 · 3	9 · 3	5 · 3	21 : 3	3 : 3
10 · 3	3 · 3	3 · 2	24 : 3	15 : 3
8 · 3	6 · 3	2 · 3	18 : 3	30 : 3

405 Աննայի և Սոնայի առաջարկած գծապատկերներին համապատասխան՝ կազմիր խնդիրներ և լուծիր:

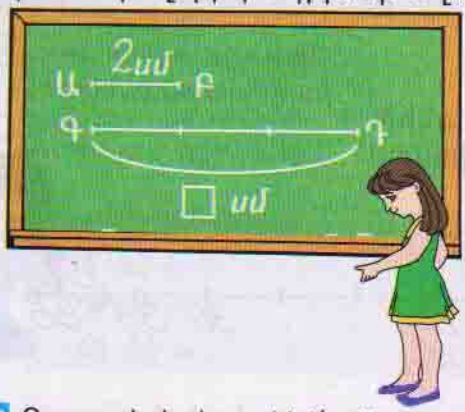

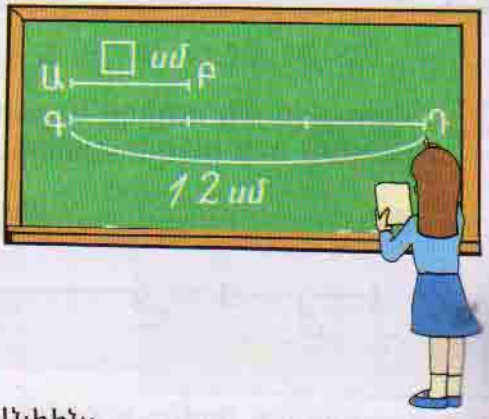

406 Հույգով փոխարինեք Այգին ու Անիին:

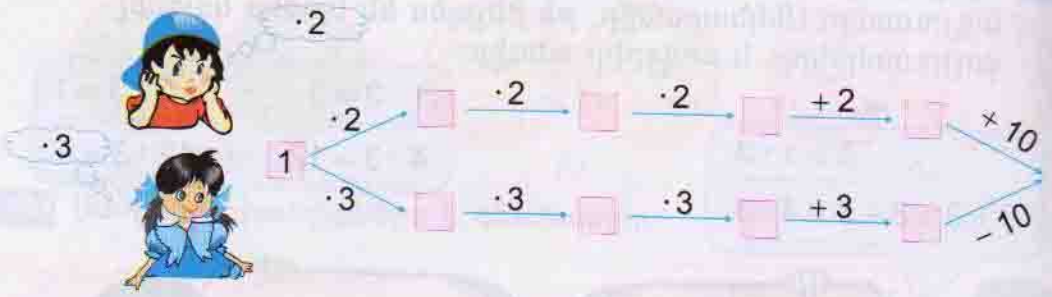

407 Կարդա՛ աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը:
Կարող ես տետրում նաև լրացնել աղյուսակը:

·	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2		4				12			18	
3		6				18				30

408 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $24 = \square \cdot 3$
$20 = 2 \cdot \square$

գ) $24 = 3 \cdot \square$
$20 = \square \cdot 2$

բ) $7 = 21 : \square$
$9 = \square : 3$

դ) $5 = 15 : \square$
$6 = \square : 3$

Օրինակ՝
$21 = \square \cdot 3$
$9 = \square : 2$

$21 = 7 \cdot 3$
$9 = 18 : 2$

409 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $18 : 3 \cdot 2$
$18 : 2 \cdot 3$
$24 : 3 \cdot 3$

բ) $6 \cdot 3 : 2$
$6 \cdot 2 : 3$
$10 \cdot 2 : 2$

գ) $27 : 3 : 3$
$2 \cdot 2 \cdot 3$
$24 : 3 : 2$

410 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $8 \cdot 3 + 26$
$24 : 3 + 15$
$27 : 3 + 36$

բ) $24 - 10 : 2$
$21 - 21 : 3$
$35 - 15 : 3$

գ) $9 \cdot 3 - 18$
$27 : 3 + 33$
$20 : 2 - 10$

411 Առաջադրանքներ՝ 5 րոպե հանգստանալու համար.
Վերականգնիր հավասարությունները:

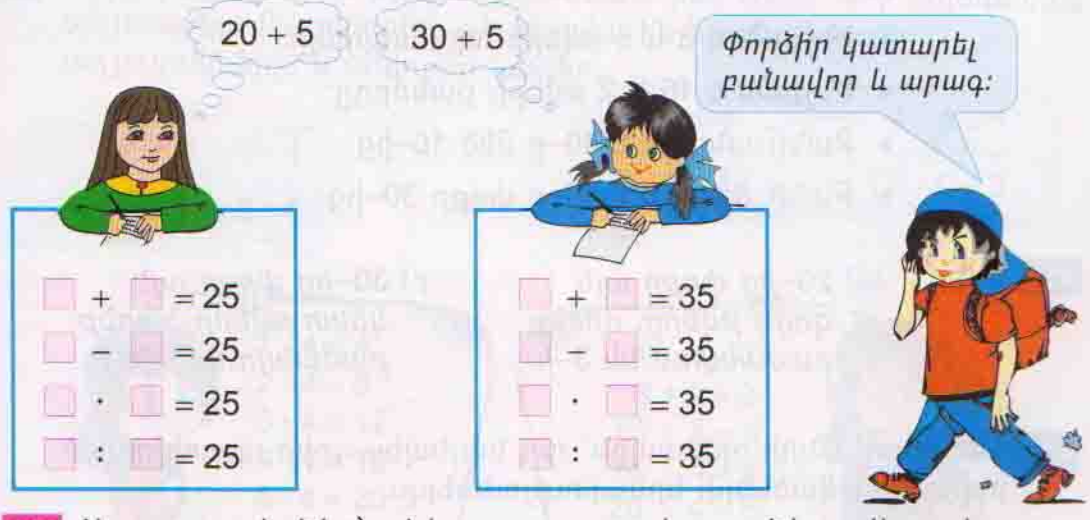

412 Առաջադրանքներ՝ անհայտ արտադրիչը գտնելու վերաբերյալ.

Անհայտ արտադրիչը գտնելու համար արտադրյալը բաժանում ենք հայտնի արտադրիչի վրա:

ա) □ · 2 = 16
□ · 3 = 21

գ) 2 · □ = 20
3 · □ = 15

բ) □ · 3 = 27
□ · 2 = 12

դ) 2 · □ = 10
3 · □ = 30

413 Գտիր անհայտ բաղադրիչը:

ա) $52 - \square = 36$
$45 + \square = 82$
$88 - \square = 88$

բ) $\square - 58 = 37$
$\square + 27 = 72$
$\square - 29 = 36$

գ) $18 = 37 - \square$
$66 = 22 + \square$
$24 = 16 + \square$

414 Ստուգիր՝ ճիշտ է արդյոք լրացված աղյուսակը, և պատասխանիր Այգի հարցերին:

Արտադրիչ	3	2	4	2	2	3
Արտադրիչ	6	8	10	15	25	12
Արտադրյալ	18	16	40	30	50	36

- Ինչքա՞ն է 3 և 6 թվերի արտադրյալը:
- Ինչքա՞ն է 16 և 2 թվերի քանորդը:
- Քանի՞ անգամ է 40–ը մեծ 10–ից:
- Քանի՞ անգամ է 15–ը փոքր 30–ից:

415 Գրիր՝ ա) *20–ից փոքր այն զույգ թվերը, որոնք բաժանվում են 3–ի:*

բ) *30–ից փոքր այն կենտ թվերը, որոնք բաժանվում են 3–ի:*

416 Հետևելով Անիի օրինակին՝ դու նույնպես գրիր պատկերված բոլոր հատվածների երկարությունները:

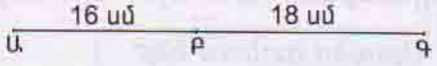

Օրինակ՝

$АВ = 14$ սմ, $ВГ = 28$ սմ
$АГ = 14$ սմ $+ 28$ սմ $= 42$ սմ

417 Գծի՛ր թվային ուղիղը և շարունակի՛ր լրացնել 4-ի բազմապատիկներով:

Այս թվերը 4-ի բազմապատիկներ են:

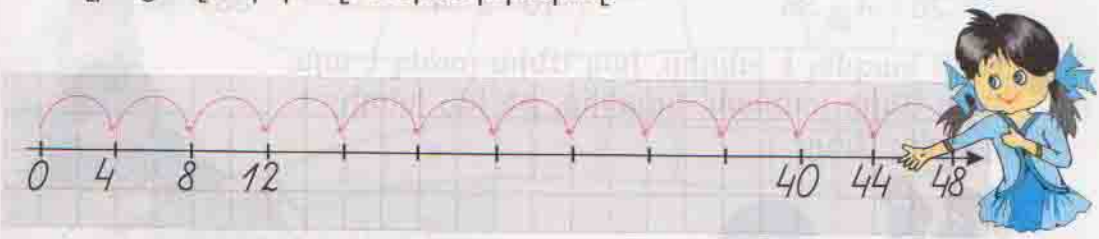

418 Այգը կազմել է 4-ի բազմապատկման, իսկ Անին՝ 4-ի բաժանման աղյուսակը: Բացատրի՛ր, թե ինչպես են նրանք կազմել աղյուսակները, և սովորի՛ր անգիր:

$4 = 1 \cdot 4$

$4 + 4 + 4 = 3 \cdot 4$

$1 \cdot 4 = 4$ — $4 : 4 = 1$

$3 \cdot 4 = 12$ — $12 : 4 = 3$

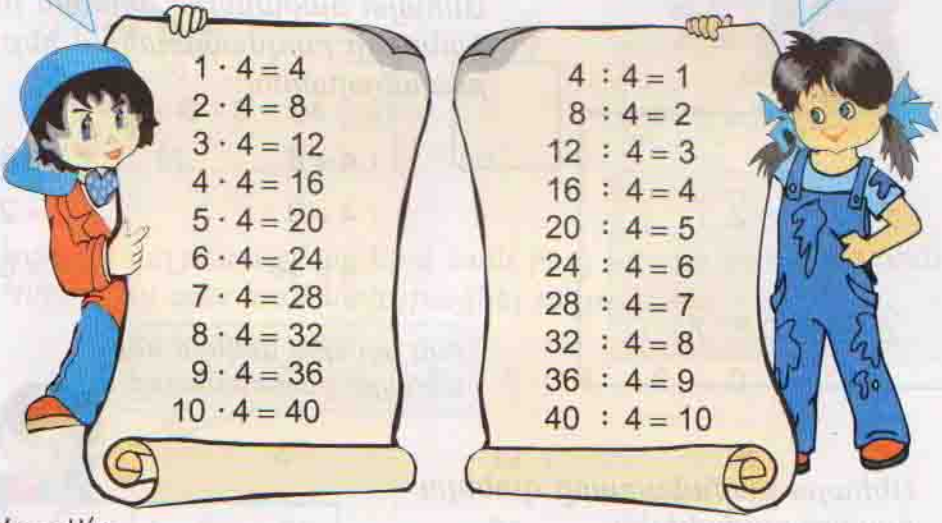

419 Հաշվի՛ր.

ա) $5 \cdot 4$, $1 \cdot 4$, $8 \cdot 4$, $10 \cdot 4$

բ) $7 \cdot 4$, $9 \cdot 4$, $2 \cdot 4$, $4 \cdot 4$

գ) $3 \cdot 4$, $4 \cdot 3$, $6 \cdot 4$, $4 \cdot 6$

դ) $8 : 4$, $16 : 4$, $24 : 4$, $36 : 4$

ե) $4 : 4$, $12 : 4$, $20 : 4$, $40 : 4$

420 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $8 \cdot 4 - 17$
$36 : 4 + 78$
$9 \cdot 4 + 19$
$28 : 4 + 36$

բ) $28 : 4 \cdot 3$
$16 : 2 : 4$
$4 \cdot 3 : 6$
$10 \cdot 2 : 4$

գ) $83 - 40 : 10$
$18 + 27 : 3$
$20 - 12 : 4$
$38 - 40 : 4$

421 Այգը կազմել է խնդիր, իսկ Անին լուծել է այն: Ըստ Անիի լուծման՝ կռահիր, թե ինչ խնդիր է կազմել Այգը:

$2 \cdot 5 = 10$

$5 + 10 = 15$

Պատ.՝ 15 մ:

422 Առաջադրանքներ՝ անհայտ բաղադրիչը գտնելու վերաբերյալ:

Այսպես գտնում ենք անհայտ բաժանելին:

$\square : 3 = 7$

$7 \cdot 3 = 21$

Ստուգում

$21 : 3 = 7$

Անհայտ բաժանելին գտնելու համար քանորդը բազմապատկում ենք բաժանարարով:

ա) $\square : 4 = 8$
$\square : 4 = 9$
$\square : 4 = 10$

բ) $\square : 3 = 8$
$\square : 2 = 21$
$\square : 4 = 6$

Իսկ այսպես գտնում ենք անհայտ բաժանարարը:

Անհայտ բաժանարարը գտնելու համար բաժանելին բաժանում ենք քանորդի վրա:

ա) $36 : \square = 4$
$12 : \square = 4$
$21 : \square = 3$

բ) $20 : \square = 4$
$21 : \square = 3$
$18 : \square = 2$

$32 : \square = 4$

$32 : 4 = 8$

Ստուգում

$8 \cdot 4 = 32$

423 Առաջադրանք՝ 5 րոպե հանգստանալու համար.
Ասա 4–ի բազմապատիկները:

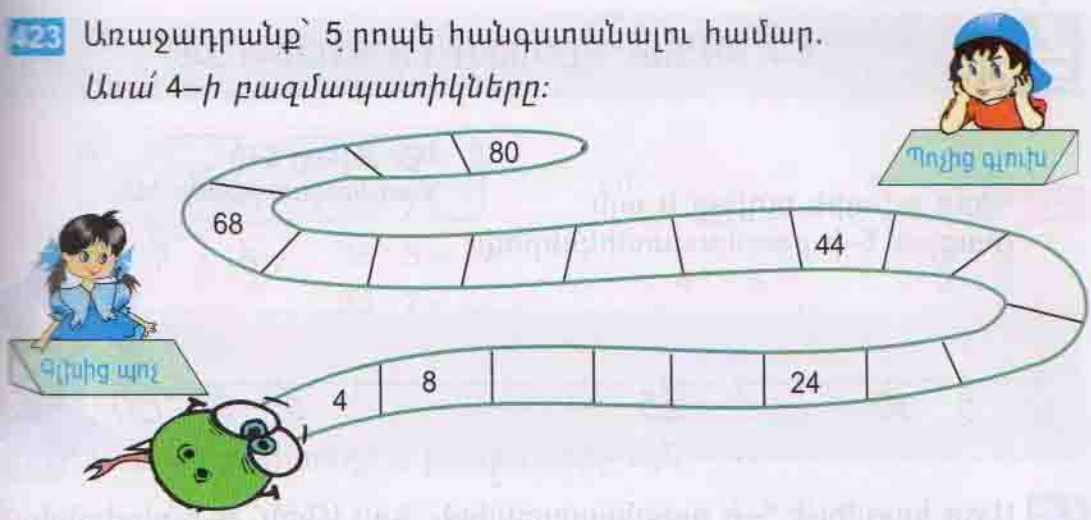

424 Տես, թե ինչպես են Այգն ու Անին հաշվել 6 սմ կողմով քառակուսու պարագիծը: Ընտրիր հարմար եղանակ և հաշվիր 7 սմ կողմով քառակուսու պարագիծը:

$6 + 6 + 6 + 6 = 24$ (սմ)

6 սմ

$4 \cdot 6 = 24$ (սմ)

425 Կարդա աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը:
Կարող ես տետրում նաև լրացնել աղյուսակը:

·	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2			6			12			18	
4	4	8				24				40

426 Կատարիր բանավոր: *Թվերը ներկայացրու երկու հավասար գումարելիների գումարի տեսքով:*

ա) 4, 10, 8, 20, 50 բ) 2, 12, 40, 66, 100

427 Գծիր թվային ուղիղը և այն լրացրու 5-ի բազմապատիկներով:

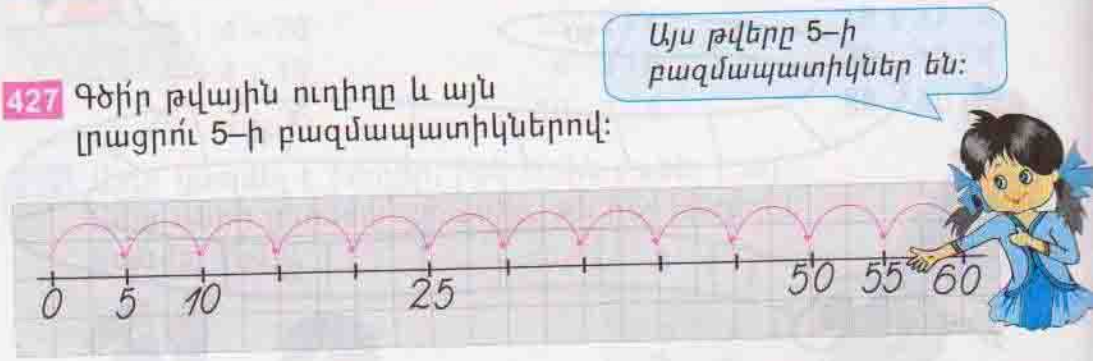

428 Այգը կազմել է 5-ի բազմապատկման, իսկ Անին՝ 5-ի բաժանման աղյուսակը: Մեկնաբանիր, թե ինչպես են նրանք կազմել աղյուսակները, և սովորիր անգիր:

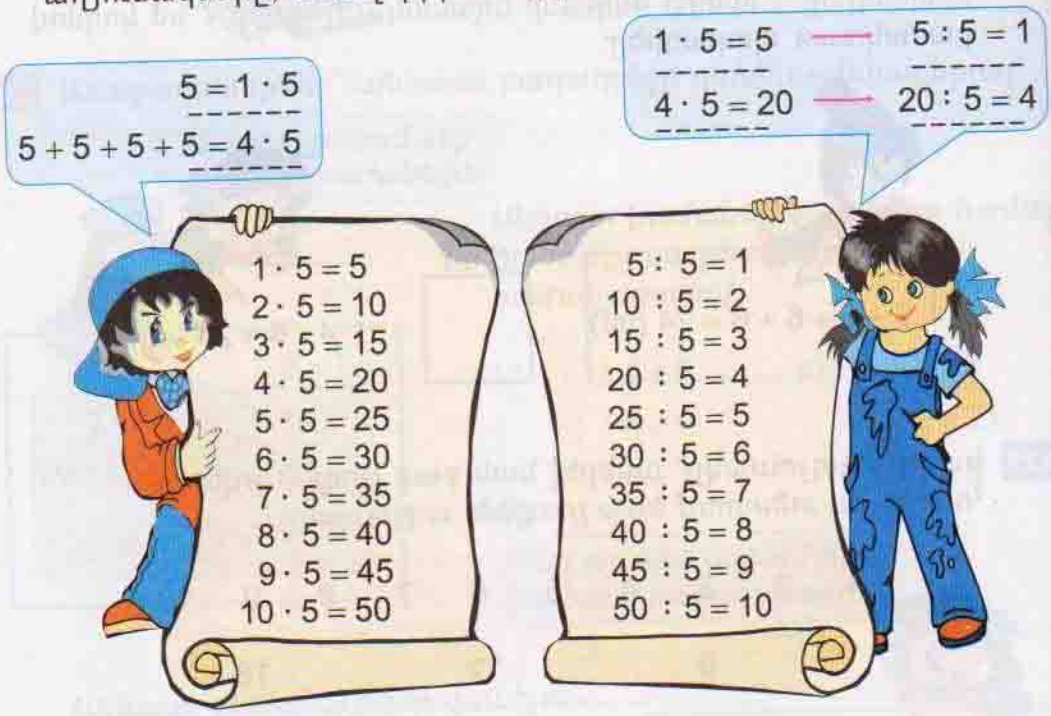

429 Հաշվիր.

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
4 · 5	7 · 5	3 · 5	10 : 5	35 : 5
1 · 5	5 · 5	5 · 3	25 : 5	20 : 5
9 · 5	10 · 5	4 · 5	45 : 5	50 : 5
8 · 5	6 · 5	2 · 5	40 : 5	15 : 5

430 Յուրաքանչյուր շրջանին համապատասխան՝ կազմիր հավասարություններ:

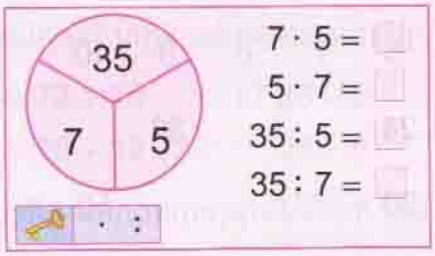

ա)

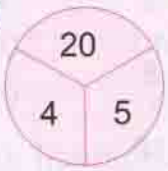

բ)

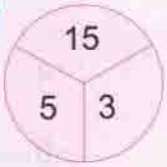

431 Ասա 48 թվի տեղը և բնութագրիր այն:

ա) 12, 24, 47, 52, 88

բ) 98, 72, 65, 35, 32

432 Խնդիրներ.

ա) *Հայրիկը գնել է 4 ծաղրուկ, յուրաքանչյուրը՝ 5 կգ: Քանի՞ կիլոգրամ ծաղրուկ է գնել հայրիկը:*

բ) *Պապիկը տակառի մեջ լցրել է 7 դույլ ջուր: Դույլի տարողությունը 5 լ է: Քանի՞ լիտր ջուր է լցրել պապիկը տակառի մեջ:*

433 Գտիր հավասարության անհայտ բաղադրիչը.

ա) արտադրիչը

$3 \cdot \square = 21$

$\square \cdot 3 = 30$

$3 \cdot \square = 18$

$\square \cdot 2 = 18$

բ) բաժանելին

$\square : 3 = 8$

$\square : 3 = 9$

$\square : 3 = 10$

$\square : 2 = 8$

գ) բաժանարարը

$27 : \square = 9$

$18 : \square = 6$

$21 : \square = 7$

$20 : \square = 4$

434 Ո՞վ է ավելի արագ օգտվում ժամացույցից:

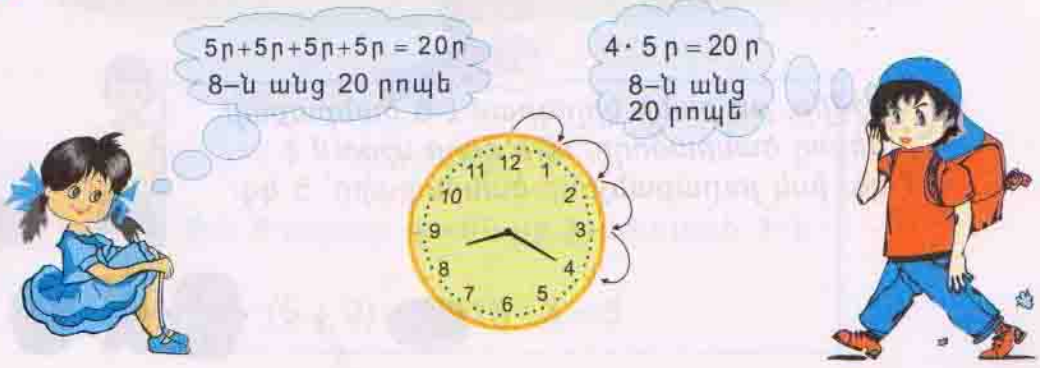

435 Կարդա՛ աղյուսակը՝ լրացնելով նաև բաց թողած թվերը:

·	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4		8				24			36	
5		10				30				50

436 Համեմատի՛ր. $>$, $<$, $=$

ա) $16 : 2 \bullet 5$ $36 : 4 \bullet 18$

բ) $6 \cdot 2 \bullet 15$ $9 \cdot 5 \bullet 54$

գ) $16 : 2 \bullet 16 : 4$ $6 \cdot 5 \bullet 7 \cdot 5$

437 Գտի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա) $8 \cdot 5 - 27$ $6 \cdot 4 + 73$ $6 \cdot 5 + 45$

բ) $28 : 4 - 2$ $35 : 5 + 21$ $16 : 2 + 56$

գ) $28 - 20 : 5$ $35 + 21 : 3$ $16 + 50 : 5$

դ) $2 \cdot 2 \cdot 5$ $3 : 3 \cdot 5$ $1 \cdot 5 : 5$

438 Խնդիրներ.

ա) *Քանի՞ ցատկ պետք է կատարի ագեվազը 24 մ հեռավորությունն անցնելու համար, եթե նրա մեկ ցատկի երկարությունը 3 մ է:*

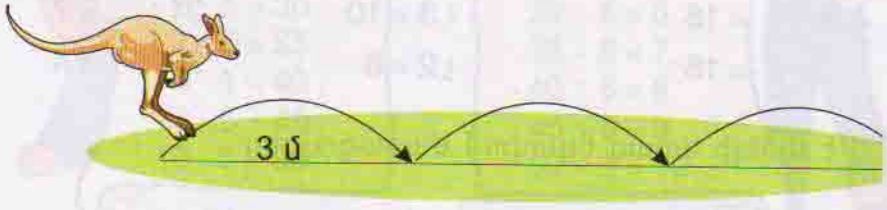

բ) *Հաշվի՛ր, թե քանի կիլոգրամ է 6 ծանրաքար ունեցող ծանրաձողը, եթե ձողը կշռում է 7 կգ, իսկ յուրաքանչյուր ծանրաքարը՝ 5 կգ:*

ՓԱԿԱԳԾԵՐՈՎ ԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

439 Կարդա՛ արտահայտությունը:

ա) $72 + 18$ $\quad$ $18 + 12$ $\quad$ բ) $28 - 5$ $\quad$ $88 - 6$ $\quad$ գ) $2 \cdot 20$ $\quad$ $7 \cdot 10$ $\quad$ դ) $18 : 2$ $\quad$ $28 : 4$

440 Նշի՛ր գործողությունների կատարման հերթականությունը:

ա) $72 + 18 : 2$ $\quad$ $18 + 12 \cdot 2$ $\quad$ բ) $28 - 5 \cdot 5$ $\quad$ $88 - 6 : 3$ $\quad$ գ) $2 \cdot 20 + 10$ $\quad$ $7 \cdot 10 - 30$ $\quad$ դ) $36 : 4 + 45$ $\quad$ $40 : 5 - 4$

441 Ո՞վ է ավելի արագ մտածում:

Առաջին անոթում կա 9 լ կաթ, իսկ երկրորդում՝ 6 լ: Քանի՞ 3 լիտրանոց անոթ է անհրաժեշտ ամբողջ կաթը տեղավորելու համար:

Լուծում
Առաջին եղանակ

$6 : 3 = 2$

$9 : 3 = 3$

$2 + 3 = 5$

Պատ.՝ 5 անոթ:

Լուծում
Երկրորդ եղանակ

$6 + 9 = 15$

$15 : 3 = 5$

Պատ.՝ 5 անոթ:

Կարող ենք կազմել նաև այսպիսի արտահայտություն:

$(6 + 9) : 3$

6 և 9 թվերի գումարը բաժանած 3-ի

$(6 \overset{1}{+} 9) \overset{2}{:} 3 = 15 : 3 = 5$

442 Կարդա՛ արտահայտությունը և հաշվի՛ր արժեքը:

ա) $(7 + 18) : 5$ $(8 + 12) \cdot 5$ բ) $(7 + 18) - 5$ $(88 - 6) + 7$ գ) $36 - (27 + 3)$ $24 + (18 - 12)$ դ) $2 \cdot (20 + 10)$ $8 : (18 - 14)$

443 Հետևելով Սոնայի ու Անիի օրինակին՝ նշի՛ր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվի՛ր արտահայտության արժեքը:

Փակագծի առկայության դեպքում առաջինը պետք է կատարել փակագծում տրված գործողությունը:

$15 + 10 : 5 = 17$

1. $10 : 5 = 2$
2. $15 + 2 = 17$

$(15 + 10) : 5 = 5$

1. $15 + 10 = 25$
2. $25 : 5 = 5$

ա) $27 - 9 : 3$ $(27 - 9) : 3$ $(32 - 8) : 4$

բ) $5 + 5 \cdot 3$ $(5 + 5) \cdot 3$ $(12 + 8) \cdot 2$

գ) $8 \cdot 3 + 7$ $8 \cdot (3 + 7)$ $7 \cdot (5 + 5)$

դ) $24 : 4 + 2$ $24 : (4 + 2)$ $24 : (8 - 4)$

444 Նշի՛ր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա) $38 - 15 - 12$ $38 - (15 - 12)$ $43 + (22 - 16)$

բ) $45 - 12 + 28$ $45 - (12 + 28)$ $45 - (42 - 28)$

գ) $18 : (18 - 16)$ $89 - 9 \cdot 3$ $40 - 40 : 5$

445 Կատարի՛ր գործողությունները:

ա) 8 ·5 :5

գ) 7 ·4 :4

բ) 6 ·3 :3

դ) 9 ·1 :1

446 Կատարիր հաշվարկներ աղյուսակը լրացնելու համար և պատասխանիր Անիի հարցերին:

Ըստ օրերի՝ Այգը աղյուսակում գրանցել է վերջին շաբաթվա ընթացքում դպրոց գնալիս և դպրոցից վերադառնալիս ծախսած ժամանակը:

	Գնալիս	Գալիս	Միասին
Երկուշաբթի	24 րոպե	28 րոպե	
Երեքշաբթի	25 րոպե	32 րոպե	
Չորեքշաբթի	31 րոպե	29 րոպե	
Հինգշաբթի	24 րոպե	26 րոպե	
Ուրբաթ	32 րոպե	29 րոպե	
Շաբաթ	27 րոպե	33 րոպե	

- Ո՞ր օրն է նա ծախսել ամենաշատ ժամանակը:
- Ո՞ր օրն է նա ծախսել ամենաքիչ ժամանակը:
- Ո՞ր օրերին է նա ծախսել հավասար ժամանակ:

447 Գտիր անհայտ բաղադրիչը.

ա) արտադրիչը

$3 \cdot \square = 27$

$\square \cdot 5 = 35$

բ) բաժանելին

$\square : 4 = 8$

$\square : 3 = 12$

գ) բաժանարարը

$45 : \square = 5$

$40 : \square = 4$

448 Խնդիրներ.

ա) *Պապիկը իր քաղած խնձորները տեղավորել է 6 արկղի մեջ, յուրաքանչյուրում՝ 5 կգ: Քանի՞ կիլոգրամ խնձոր է քաղել պապիկը:*

բ) *Պապիկը քաղել է 20 կգ խնձոր և զամբյուղների մեջ տեղավորել 4-ական կիլոգրամ: Քանի՞ զամբյուղ է օգտագործել նա:*

449 Ինչ թվեր պետք է գրվեն ազատ վանդակներում:

ա) 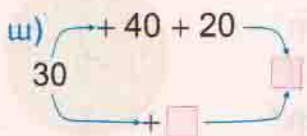

բ)

գ)

450 Նշիր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

Օրինակ՝ $5 \cdot 3 + 12 : 4$

$5 \cdot {}^{1}3 + {}^{3}12 : {}^{2}4 = 18$

1 $5 \cdot 3 = 15$

2 $12 : 4 = 3$

3 $15 + 3 = 18$

ա) $2 \cdot 5 - 9 : 3$
$3 \cdot 4 + 9 \cdot 3$
$5 \cdot 4 + 9 \cdot 5$

բ) $5 \cdot 4 + 12 : 3$
$6 \cdot 2 + 18 : 3$
$8 \cdot 4 + 35 : 5$

451 Պարզիր ինքդ:

ա) *Այգն ունի շատ լավ հիշողություն, որովհետև նա ամեն առավոտ ուտում է 2 խնձոր: Քանի՞ խնձոր է նրան պետք մեկ շաբաթվա համար:*

բ) *Անին նույնպես գիտի առողջ ապրելու գաղտնիքները և ամեն օր՝ նախաճաշից կես ժամ առաջ, միրգ է ուտում: Միրգ ուտելուց քանի՞ րոպե հետո է նախաճաշում Անին:*

452 Աստղանիշերը փոխարինիր համապատասխան թվանշաններով:

ա)

	1	1	10
+	*6	+63	−7*3
	4*	**	*
	85	82	*4

բ)

1	1	10
+56	+**	−2**
**	73	*7
73		5

453 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $8 \square 2 \square 2 = 18$ (·, +)
$5 \square 3 \square 5 = 20$
$2 \square 3 \square 6 = 36$

բ) $20 \square 4 \square 4 = 19$ (−, :)
$24 \square 4 \square 6 = 0$
$30 \square 3 \square 8 = 2$

գ) $16 \square 4 \square 4 = 16$ (·, :)
$18 \square 3 \square 5 = 30$
$4 \square 5 \square 2 = 10$

454 Ինչ թվով պետք է փոխարինես քառակուսին, որպեսզի արդյունքում ստանաս 1 ժամ:

ա) 40 ր + □ ր
52 ր + □ ր
36 ր + □ ր

բ) 14 ր + □ ր
15 ր + □ ր
56 ր + □ ր

1-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 1-Ի: 0-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ

455 Գծիր թվային ուղիղը և շարունակիր լրացնել 1-ի բազմապատիկներով:

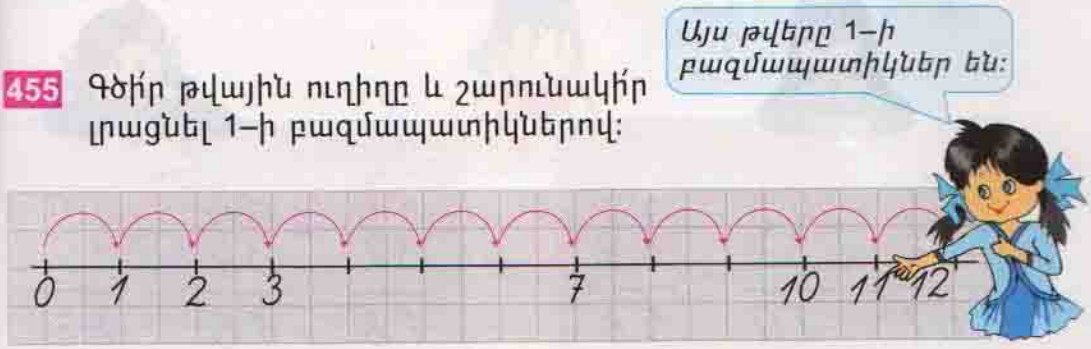

456 Մեկնաբանիր, թե ինչպես են Այգն ու Անին կազմել 1-ի բազմապատկման և 1-ի բաժանման աղյուսակները: Սովորիր անգիր:

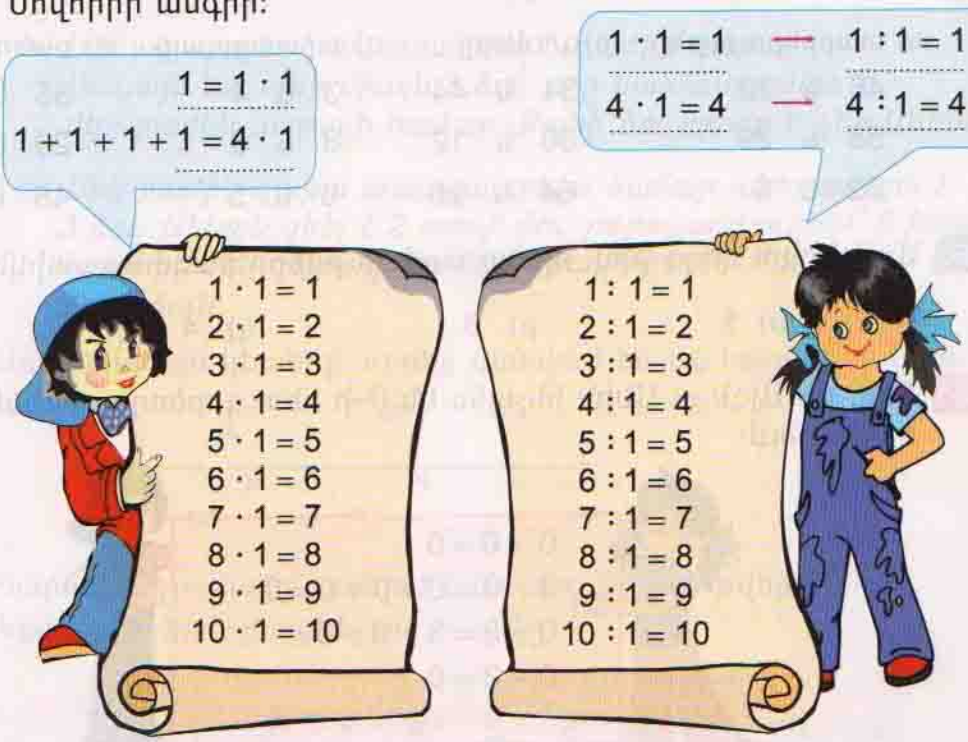

457 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
4 · 1	7 · 1	3 · 1	5 : 1	6 : 1
1 · 1	5 · 1	1 · 3	3 : 1	4 : 1
9 · 1	10 · 1	5 · 4	2 : 1	8 : 1
8 · 1	6 · 1	4 · 3	10 : 1	5 : 5

458 Անին և Աննան քեզ փորձելու համար կատարել են մեկական սխալ: Փորձիր գտնել այդ սխալները:

$\overset{1}{5}4 + 8 = 62$	$43 + 37 = 70$	$\overset{10}{7}7 - 19 = 58$
$\overset{10}{5}5 - 37 = 18$	$\overset{10}{6}0 - 34 = 16$	$\overset{1}{4}9 + 39 = 88$

459 Նշված թվերի համար գտիր՝

ա) տարբերությունը	բ) գումարը	գ) արտադրյալը	դ) քանորդը
48 և 32	34 և 44	3 և 4	35 և 5
58 և 29	80 և 12	8 և 3	20 և 2
62 և 6	64 և 26	6 և 5	45 և 5

460 Ասա՛ երկու զույգ թիվ, որոնք տրված թվերի բազմապատիկներ են

ա) 5 բ) 3 գ) 4

461 Տես, թե Այգն ու Անին ինչպես են 0–ի հետ գործողություններ կատարում:

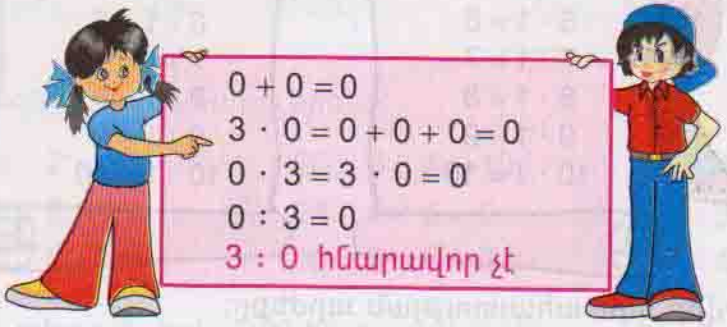

462 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)
$4 \cdot 0$	$7 \cdot 0$	$0 : 1$	$0 : 7$
$0 \cdot 7$	$0 \cdot 1$	$0 : 8$	$0 : 10$
$9 \cdot 0$	$10 \cdot 0$	$2 : 0$	$8 : 0$

463 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր հավասարություններ:

♡ · ★ + ♡ = 5 · 2 + 5

♡	★	♡ + ★ · 20	♡ · ★ + ♡	20 : ♡ + ★
5	2		15	
1	3			
4	0			

Օրինակ՝

$5 \cdot 2 + 5 = 15$

464 Խնդիրներ.

ա) *Աննան որոշել է պատրաստել 3 բաժին գաթա: Սակայն նա ունի միայն 3 ձու, որը նախատեսված է մեկ բաժին գաթայի համար: Քանի՞ ձու պետք է գնի Աննան:*

բ) *Մեկ բաժին գաթա պատրաստելու համար անհրաժեշտ է 3 ձու: Աննան գնել է 2 տուփ ձու, յուրաքանչյուրում՝ 6 հատ: Քանի՞ բաժին գաթայի համար կբավարարի Աննայի գնած ձուն:*

465 Անվանիր այն կետերը, որոնք գտնվում են **ԱԵ** հատվածի վրա:

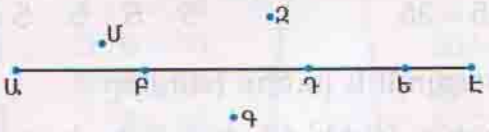

466 Կարդա՛ աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը: *Կարող ես նաև լրացնել աղյուսակը:*

·	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0		0				0			0	
1	0		2				6				10
2			4				12				20

467 Պատասխանիր հարցին և շարունակիր Անիի ու Այգի միտքը:
Ո՞ր թվերը կարող են լինել կանաչ քարտերի վրա:

468 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)
$2 \cdot 0 - 0 : 3$	$5 \cdot 4 + 0 : 3$	$1 \cdot 55 + 99 \cdot 0$
$5 \cdot 0 + 9 \cdot 5$	$6 \cdot 2 + 0 : 5$	$1 \cdot 87 + 44 \cdot 0$
$1 \cdot 7 + 0 \cdot 9$	$8 \cdot 0 + 1 \cdot 8$	$1 \cdot 65 + 54 \cdot 0$

469 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $4 \square 4 \square 4 \square 4 = 32$
$3 \square 3 \square 3 \square 3 = 30$
$5 \square 5 \square 5 \square 5 = 35$
(·, +)

բ) $4 \square 4 \square 4 \square 4 = 2$
$3 \square 3 \square 3 \square 3 = 7$
$5 \square 5 \square 5 \square 5 = 20$
(:, +)

470 Կազմիր արտահայտություն և լուծիր խնդիրը:

ա) *Այգն ուներ 11 մատիտ, Անին՝ 13, իսկ Սոնան չուներ: Սակայն նրանք բոլոր մատիտները հավասարապես բաժանեցին երեքի միջև: Նրանցից յուրաքանչյուրը քանի՞ մատիտ ունեցավ:*

բ) *Արան քաղեց 7 կգ, իսկ Արամը՝ 11 կգ խնձոր: Պապիկն այն հավասարապես տեղավորեց 3 արկղում: Յուրաքանչյուր արկղում քանի՞ կիլոգրամ խնձոր եղավ:*

471 Ինչ թվեր պետք է գրվեն ազատ վանդակներում:

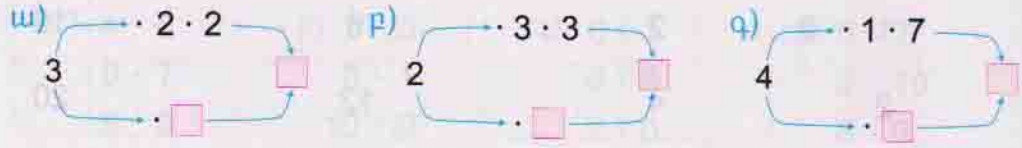

472 Գծիր թվային ուղիղը և շարունակիր լրացնել 6-ի բազմապատիկներով:

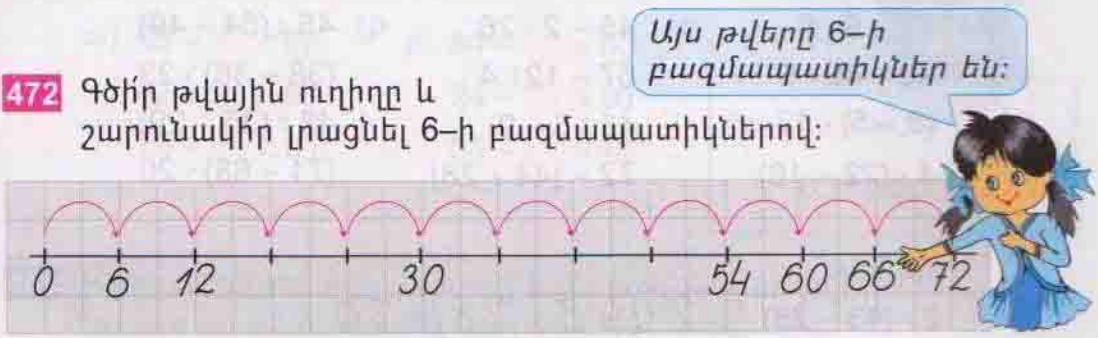

473 Այգն ու Անին կազմել են 6-ի բազմապատկման և 6-ի բաժանման աղյուսակները: Մեկնաբանիր, թե ինչպես են նրանք կազմել աղյուսակները և սովորիր անգիր:

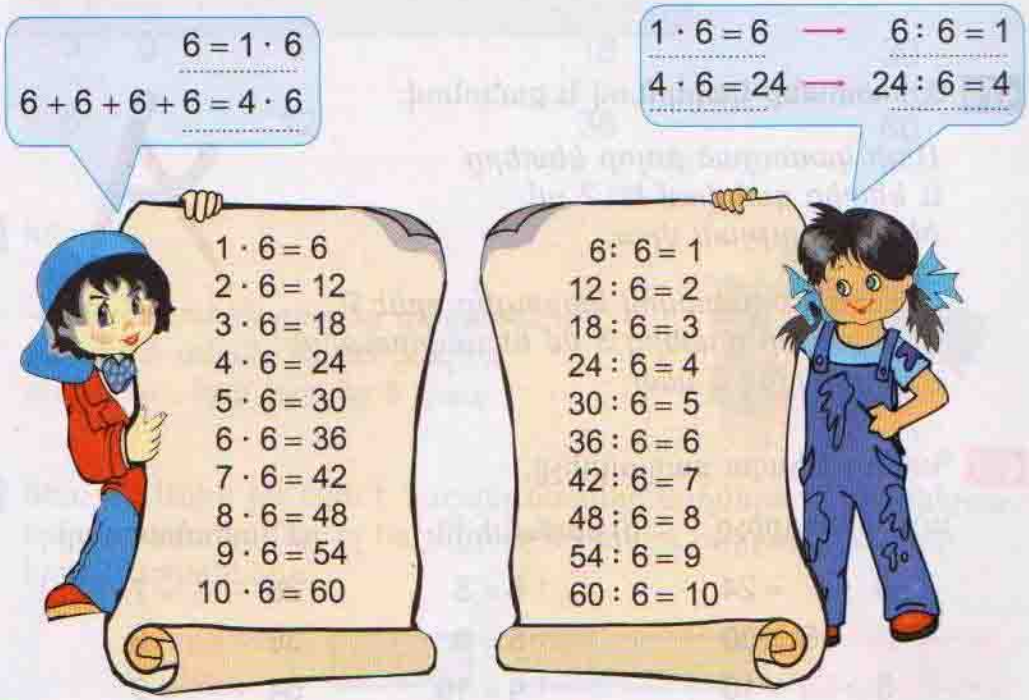

474 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
4 · 6	7 · 6	3 · 6	12 : 6	36 : 6
1 · 6	5 · 6	6 · 3	24 : 6	30 : 6
9 · 6	10 · 6	4 · 5	48 : 6	60 : 6
8 · 6	6 · 6	5 · 5	42 : 6	54 : 6

475 Նշի՛ր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)
$77 - 9 \cdot 6$	$45 - 2 \cdot 20$	$45 : (54 - 49)$
$40 - 40 : 5$	$67 - 12 : 4$	$(38 - 36) \cdot 23$
$(8 - 5) \cdot 12$	$45 : 5 - 9$	$48 : (35 - 29)$
$4 \cdot (22 - 16)$	$72 - (44 + 28)$	$(71 - 68) \cdot 20$

Օրինակ՝

$2 \cdot (43 - 28)$

$2 \overset{2}{\cdot} (43 \overset{1}{-} 28) = 30$

1) $43 - 28 = 15$

2) $2 \cdot 15 = 15 + 15 = 30$

476 Աշխատանք կարկինով և քանոնով:

Այգի կառուցած բոլոր կետերը Ա կետից գտնվում են 2 սմ հեռավորության վրա:

Դու նույն եղանակով կառուցի՛ր որևէ Ք կետ և նշի՛ր դրանից 3 սմ հեռավորության վրա գտնվող 5 կետ:

477 Գտի՛ր անհայտ բաղադրիչը.

ա) արտադրիչը	բ) բաժանելին	գ) բաժանարարը
$6 \cdot \square = 24$	$\square : 6 = 8$	$28 : \square = 7$
$\square \cdot 6 = 30$	$\square : 5 = 9$	$36 : \square = 6$
$3 \cdot \square = 18$	$\square : 4 = 10$	$54 : \square = 9$
$\square \cdot 7 = 42$	$\square : 1 = 8$	$45 : \square = 9$

478 Վերականգնի՛ր հավասարությունը:

ա)	բ)	գ)	դ)
$24 = \square \cdot 6$	$60 = 6 \cdot \square$	$7 = 42 : \square$	$5 = 30 : \square$
$42 = 7 \cdot \square$	$40 = \square \cdot 10$	$9 = \square : 6$	$6 = \square : 6$

479 Ո՞ր թվերը կարող են լինել քառակուսու փոխարեն:

ա) $55 + \square < 60$
$42 + \square < 50$
$75 + \square < 81$

բ) $84 - \square > 80$
$24 - \square > 20$
$55 - \square > 48$

$55 + \square < 60$

0, 1, 2, 3, 4

480 Կարդա՛ աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը:
Կարող ես նաև լրացնել աղյուսակը:

·	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0		0				0			0	
3	0		6				18				30
6			12				36				60

481 Խնդիր.

Վաճառողուհին որոշեց գազարները կապել 3-ական: Քանի՞ գազար ուներ նա, եթե կապեց 5 կապ:

482 Տես, թե Անին ինչպես է հաշվել կարմիր կողմերով ուղղանկյան երկարությունը: Դու էլ հաշվի՛ մյուս երկու ուղղանկյունների երկարությունները:

58մ − 43մ = 15մ

483 Նշիր գործողությունների կատարման կարգը և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $7 \cdot 6 - 6 \cdot 6$
$5 \cdot 5 - 9 : 3$
$4 \cdot 0 + 5 : 5$

բ) $45 + 2 \cdot 30$
$88 - 35 : 5$
$50 : 5 + 90$

գ) $4 \cdot (57 - 28)$
$36 : (72 - 66)$
$48 : (45 - 39)$

484 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $24 = \square \cdot 6$ $36 = 6 \cdot \square$

բ) $30 = 6 \cdot \square$ $30 = \square \cdot 6$

գ) $9 = 54 : \square$ $7 = \square : 6$

դ) $5 = 5 : \square$ $1 = \square : 4$

485 Ըստ տրված գծապատկերի՝ կազմիր խնդիր և լուծիր:

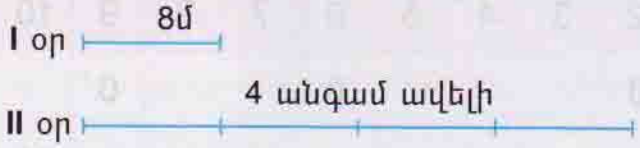

$\square \cdot \square = \square$ մ
$\square + \square = \square$ մ

486 Կատարիր գործողությունները:

ա) 5 ժ 20 ր + 7 ժ 25 ր
2 ժ 25 ր + 3 ժ 35 ր
4 ժ 24 ր − 3 ժ 12 ր

բ) 5 ժ 30 ր + 7 ժ 30 ր
2 ժ 45 ր − 1 ժ 20 ր
8 ժ 40 ր − 3 ժ 30 ր

487 Սոնան, Այգն ու Անին տրված թվերը պետք է արտագրեն ըստ պահանջի: Օգնիր նրանց:

4, 6, 8, 9, 12, 16, 18, 24, 30, 36, 40

Բազմապատիկ են 4–ին.

4, 8,

Բազմապատիկ են 6–ին.

6, 12,

Բազմապատիկ են 4–ին և 6–ին.

12,

7-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 7-Ի

488 Գծիր թվային ուղիղը և շարունակիր լրացնել 7-ի բազմապատիկներով:

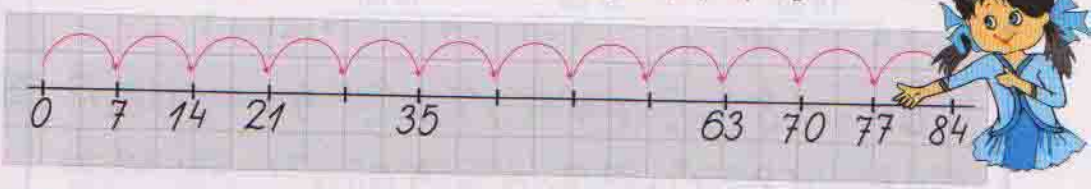

489 Մեկնաբանիր, թե ինչպես են Այգն ու Անին կազմել 7-ի բազմապատկման և 7-ի բաժանման աղյուսակները: Դրանք սովորիր անգիր:

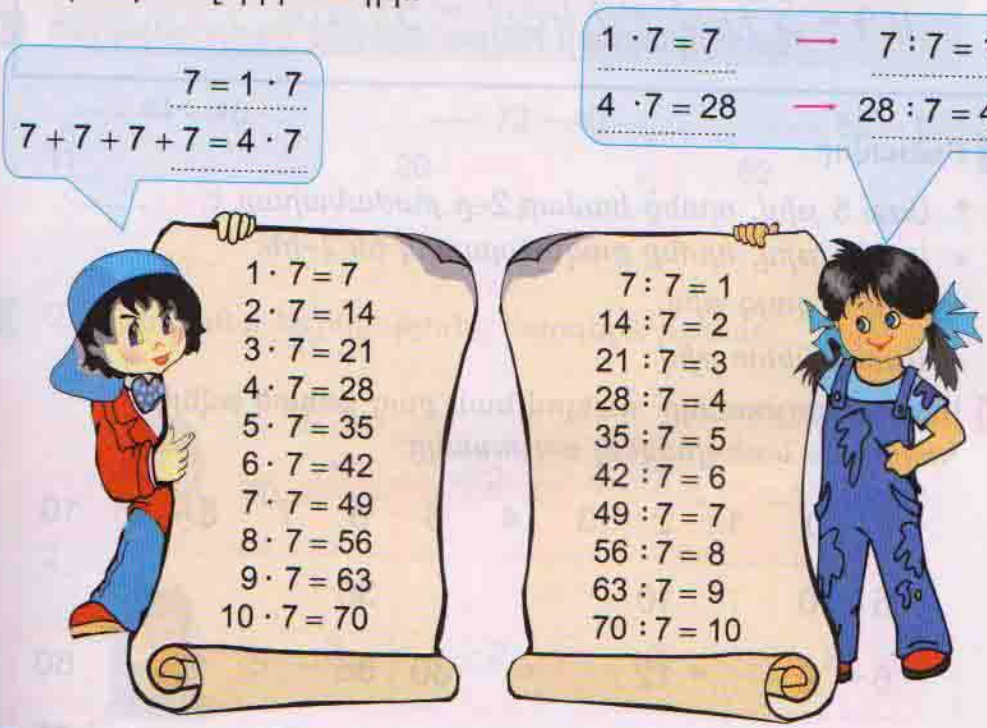

490 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
4 · 7	7 · 7	5 · 7	14 : 7	56 : 7
6 · 7	3 · 7	7 · 5	28 : 7	35 : 7
9 · 7	2 · 7	6 · 6	49 : 7	63 : 7
5 · 7	10 · 7	4 · 1	70 : 7	14 : 7

491 Հետևելով օրինակին՝ դու նույնպես գրիր պատկերված բոլոր հատվածների երկարությունները:

Օրինակ՝

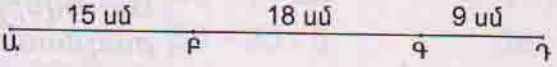

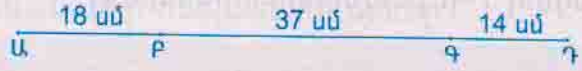

$АВ = 18$ սմ, $ВГ = 37$ սմ, $ГД = 14$ սմ

$АГ = 18$ սմ $+ 37$ սմ $= 55$ սմ

$АД = 18$ սմ $+ 37$ սմ $+ 14$ սմ $= 69$ սմ

$ВД = 37$ սմ $+ 14$ սմ $= 51$ սմ

492 Բանավոր.

- *Ասա 5 թիվ, որոնց համար 2–ը բաժանարար է:*
- *Ասա 5 թիվ, որոնք բազմապատիկ են 2–ին:*
- *Ասա 5 զույգ թիվ:*
- *Ասա 5 կենտ թիվ:*

493 Կարդա՛ աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը: Կարող ես նաև լրացնել աղյուսակը:

·	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	0		10				30			45	
6	0		12			30	36				60
7			14					49			70

494 Վերականգնի՛ր հավասարությունը:

ա) $42 = \square \cdot 6$ $\quad$ $42 = 7 \cdot \square$

բ) $70 = 7 \cdot \square$ $\quad$ $70 = \square \cdot 10$

գ) $6 = 42 : \square$ $\quad$ $8 = \square : 6$

դ) $6 = 30 : \square$ $\quad$ $7 = \square : 6$

495 Գտիր անհայտ բաղադրիչը.

ա) արտադրիչը

$7 \cdot \square = 28$

$\square \cdot 6 = 42$

$3 \cdot \square = 21$

$\square \cdot 7 = 42$

բ) բաժանելին

$\square : 7 = 8$

$\square : 5 = 7$

$\square : 4 = 5$

$\square : 1 = 7$

գ) բաժանարարը

$28 : \square = 7$

$35 : \square = 6$

$63 : \square = 9$

$42 : \square = 7$

496 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $93 - 40 - 49$

$34 + 48 - 24$

$27 - (44 - 43)$

բ) $49 : 7 \cdot 5$

$28 : 4 : 7$

$12 : 2 \cdot 6$

գ) $9 \cdot 7 - 63$

$8 \cdot 7 - 45$

$7 \cdot (75 - 68)$

դ) $35 - 35 : 7$

$48 - 18 : 2$

$(50 + 10) : 6$

497 Ինչ թվեր պետք է գրվեն ազատ վանդակներում:

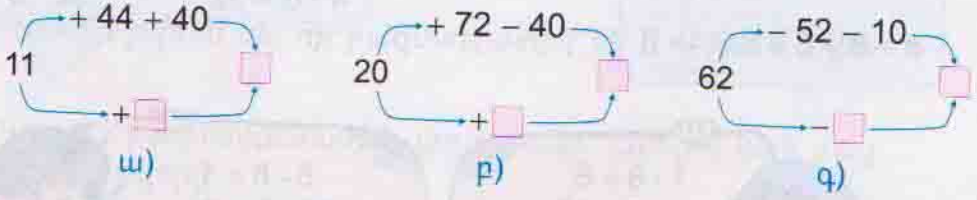

ա) բ) գ)

498 Առաջադրանք հիշողությունը մարզելու համար:

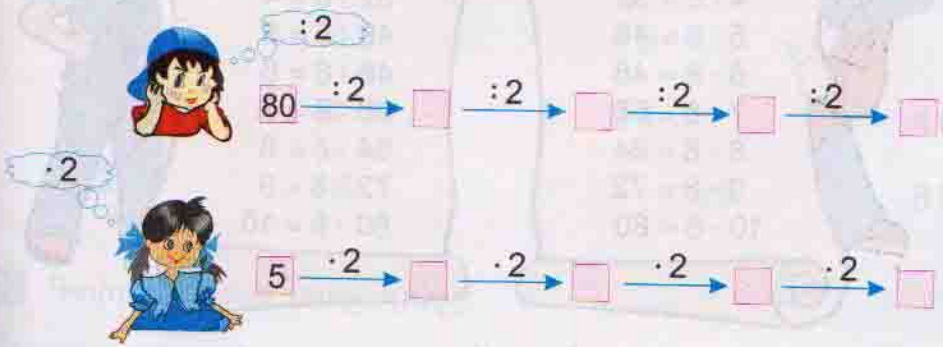

499 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $8 \square 2 \square 3 = 12$

$18 \square 3 \square 5 = 30$

$8 \square 3 \square 6 = 4$

բ) $16 \square 4 \square 4 = 8$

$18 \square 6 \square 2 = 21$

$29 \square 8 \square 8 = 30$

գ) $16 \square 4 \square 4 = 0$

$18 \square 6 \square 2 = 6$

$17 \square 8 \square 3 = 27$

500 Գծի՛ր թվային ուղիղը և շարունակի՛ր լրացնել 8-ի բազմապատիկներով:

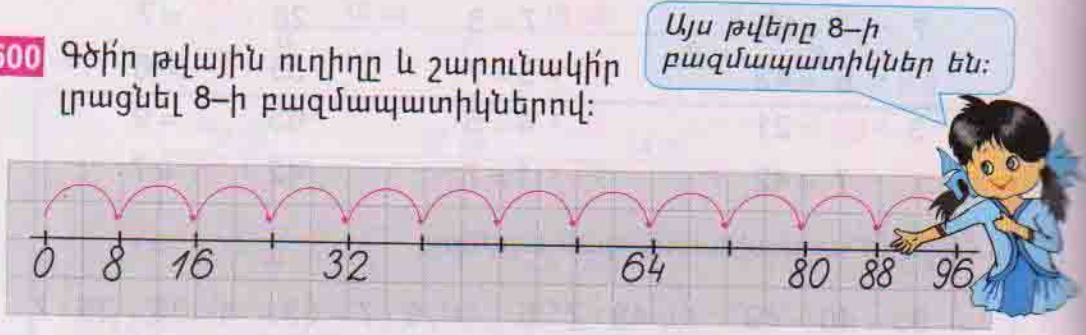

501 Մեկնաբանի՛ր, թե ինչպես են Այգն ու Անին կազմել 8-ի բազմապատկման և 8-ի բաժանման աղյուսակները: Դրանք սովորի՛ր անգիր:

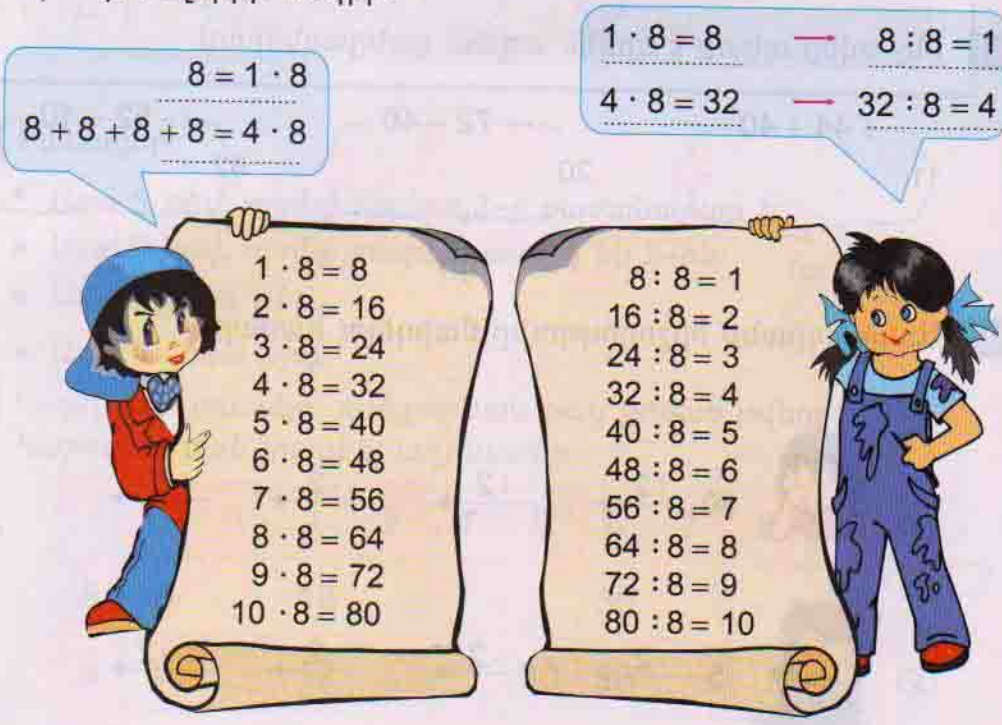

502 Հաշվի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
7 · 8	8 · 8	5 · 8	16 : 8	8 : 8
6 · 8	4 · 8	8 · 5	24 : 8	32 : 8
9 · 8	3 · 8	6 · 6	40 : 8	64 : 8
1 · 8	10 · 8	7 · 7	48 : 8	56 : 8

503 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $24 - (40 - 40)$, $22 + (40 - 24)$, $44 - (44 - 44)$

բ) $56 : 7 \cdot 3$, $24 : 4 : 2$, $12 : 2 : 2$

գ) $9 \cdot 8 - 8$, $4 \cdot 7 - 4$, $8 \cdot 8 - 64$

դ) $98 - 8 : 8$, $47 - 4 \cdot 7$, $48 + 6 \cdot 4$

504 Հետևելով օրինակին՝ յուրաքանչյուր շրջանի համար կազմիր հավասարություններ և լրացրու:

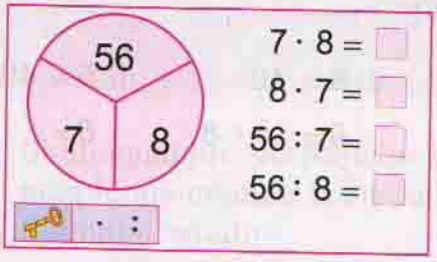

ա)

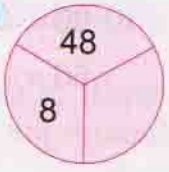

բ)

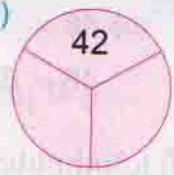

505 Փորձիր կռահել:

Այն որ թվերն են, որ բազմապատիկ են և 4-ին, և 8-ին:

506 Կարդա՛ բազմապատկման աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը:

·	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	0		4				12			18	
4	0		8				24				40
8			16					56			80

507 Գտիր անհայտ բաղադրիչը.

ա) արտադրիչը

$8 \cdot \square = 24$

$\square \cdot 8 = 32$

$3 \cdot \square = 24$

$\square \cdot 7 = 56$

բ) բաժանելին

$\square : 8 = 8$

$\square : 7 = 9$

$\square : 8 = 10$

$\square : 8 = 8$

գ) բաժանարարը

$72 : \square = 9$

$40 : \square = 5$

$63 : \square = 9$

$18 : \square = 9$

508 Կատարիր բանավոր:

Տրված թվերից ընտրիր միայն այն թվերը, որոնք՝

ա) բաժանվում են 8–ի, բ) չեն բաժանվում 4–ի:

4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 24, 30, 36, 40

509 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $48 = \square \cdot 6$ $48 = 8 \cdot \square$ բ) $80 = 8 \cdot \square$ $60 = \square \cdot 10$ գ) $8 = 40 : \square$ $9 = \square : 8$ դ) $5 = 40 : \square$ $6 = \square : 8$

510 Խնդիրներ.

ա) *Սոնան ու Արան որոշել են խորանարդի յուրաքանչյուր նիստի վրա նկարել 5 շրջան: Ընդամենը քանի՞ շրջան նրանք պետք է նկարեն:*

բ) *Սոնան ու Արան որոշել են խորանարդի յուրաքանչյուր նիստի վրա նկարել 4 շրջան: Ընդամենը քանի՞ շրջան նրանք պետք է նկարեն:*

511 Կարդա՛ աղյուսակը և պատասխանիր Անիի ու Այգի հարցերին:

Արտադրիչ	8	8	7	2	9	1	3
Արտադրիչ	8	7	4	25	5	15	20
Արտադրյալ	64	56	28	50	45	15	60

- 64–ը 8–ի բազմապատի՞կն է:
- Քանի՞ անգամ է 56–ը մեծ 7–ից:
- 28–ի մեջ քանի՞ 7 կա:
- 25–ը քանի՞ անգամ է փոքր 50–ից:
- Ինչի՞ է հավասար 9 և 5 թվերի արտադրյալը:

512 Գծիր թվային ուղիղը և շարունակիր լրացնել 9–ի բազմապատիկներով:

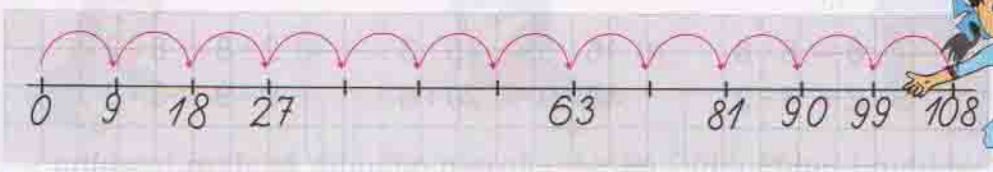

513 Մեկնաբանիր, թե ինչպես են Այգն ու Անին կազմել 9–ի բազմապատկման և բաժանման աղյուսակները: Սովորիր անգիր:

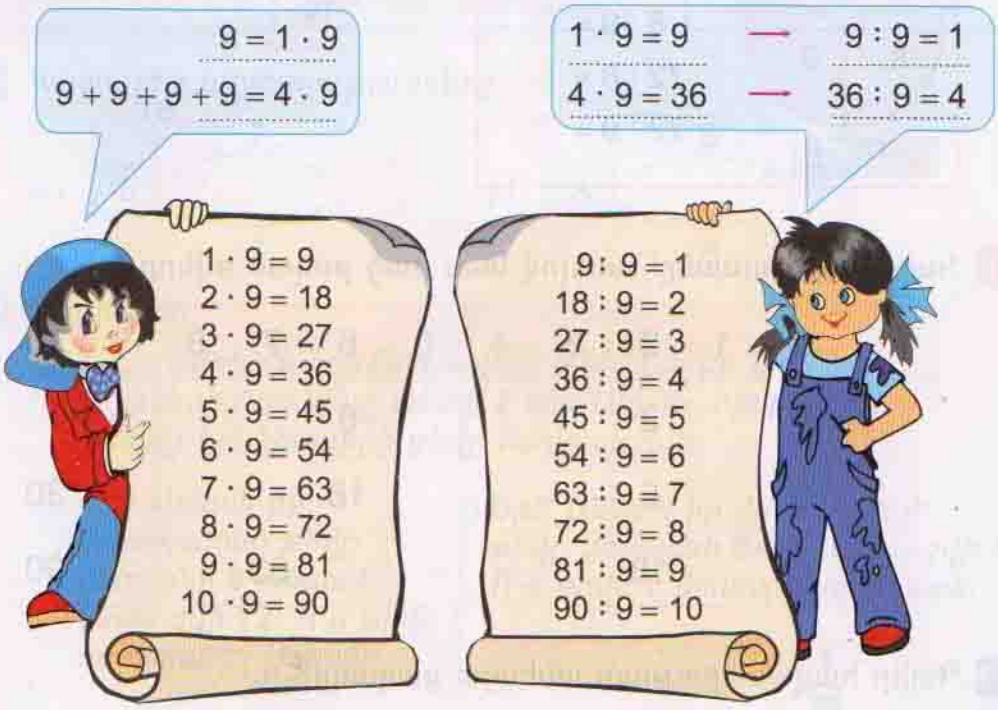

514 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
7 · 9	8 · 9	5 · 9	18 : 9	9 : 9
6 · 9	4 · 9	9 · 5	27 : 9	36 : 9
9 · 9	3 · 9	8 · 7	45 : 9	63 : 9
2 · 9	10 · 9	8 · 8	81 : 9	90 : 9

515 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $56 : 7 \cdot 9$ $\quad 24 : 4 : 3$ $\quad 12 \cdot 2 : 6$

բ) $9 \cdot 9 - 81$ $\quad 9 \cdot 7 - 42$ $\quad 8 \cdot 9 - 8$

գ) $99 - 9 : 9$ $\quad 47 - 7 \cdot 6$ $\quad 88 - 2 \cdot 7$

դ) $99 + 9 : 9$ $\quad 47 - 7 \cdot 0$ $\quad 88 + 2 \cdot 0$

516 Համեմատիր. $>,\ <,\ =$

ա) $7 \cdot 8 \bullet 8 \cdot 8$ $\quad 5 \cdot 2 \bullet 4 \cdot 2$

բ) $15 : 5 \bullet 15 : 3$ $\quad 45 : 9 \bullet 20 : 5$

գ) $2 \cdot 8 \bullet 8 \cdot 2$ $\quad 9 : 9 \bullet 3 : 3$

517 Հետևելով օրինակին՝ յուրաքանչյուր շրջանի համար կազմիր հավասարություններ:

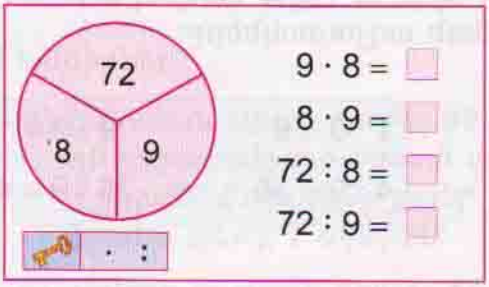

ա)

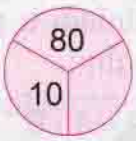

բ)

գ)

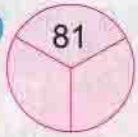

518 Կարդա՛ աղյուսակը՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը:

·	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	0		2				6			9	
3	0		6				18				30
9			18					63			90

519 Գտիր հավասարության անհայտ բաղադրիչը.

ա) արտադրիչը

$8 \cdot \square = 72$

$\square \cdot 8 = 72$

$3 \cdot \square = 27$

$\square \cdot 7 = 63$

բ) բաժանելին

$\square : 9 = 8$

$\square : 9 = 9$

$\square : 9 = 10$

$\square : 9 = 1$

գ) բաժանարարը

$72 : \square = 9$

$45 : \square = 5$

$81 : \square = 9$

$18 : \square = 9$

520 Տրված թվերից արտագրիր միայն Սոնայի, Այգի ու Անիի պահանջած թվերը:

4, 6, 8, 9, 12, 18, 24, 27, 36, 42, 45, 48, 54, 60

Բազմապատիկ են 6–ին.

6, 12,

Բազմապատիկ են 9–ին.

9, 18,

Բազմապատիկ են 6–ին և 9–ին.

18,

521 Կատարիր գործողությունները:

ա)

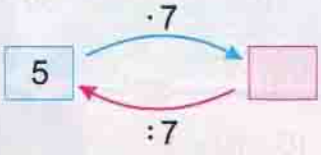

բ)

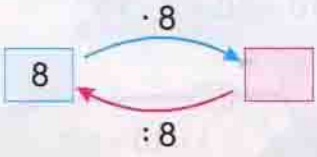

522 Խնդիրներ.

ա) *Այգն Անիից 8 կոնֆետ ավելի ունի: Նա իր կոնֆետներից քանիսը պետք է տա Անիին, որպեսզի նրանց կոնֆետների թիվը հավասարվի:*

բ) *Եթե Սոնան իր մտապահած թիվը մեծացնի 8 անգամ, կստացվի 72: Ո՞ր թիվն է մտապահել Սոնան:*

գ) *Եթե Աննան իր մտապահած թիվը մեծացնի 8–ով, կստացվի 72: Ո՞ր թիվն է մտապահել Աննան:*

523 Հաշվիր կապույտ ուղղանկյան երկարությունը և կարկինի բացվածքը:

524 Գծիր թվային ուղիղը և շարունակիր լրացնել 10–ի բազմապատիկներով:

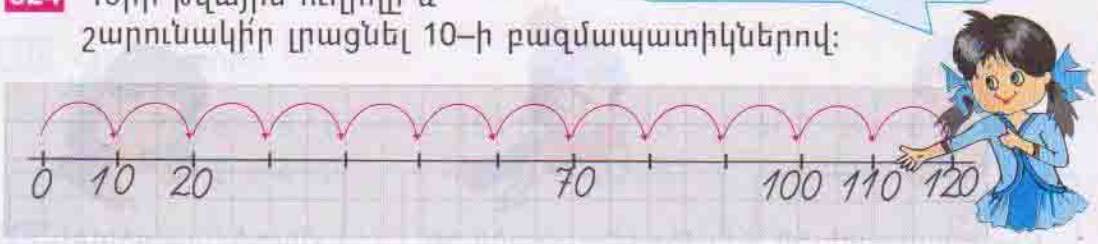

525 Այգն ու Անին կազմել են 10–ի բազմապատկման և բաժանման աղյուսակները: Մեկնաբանիր, թե ինչպես են նրանք կազմել աղյուսակները, և սովորիր անգիր:

$10 = 1 \cdot 10$

$10 + 10 + 10 = 3 \cdot 10$

$1 \cdot 10 = 10 \rightarrow 10 : 10 = 1$

$3 \cdot 10 = 30 \rightarrow 30 : 10 = 3$

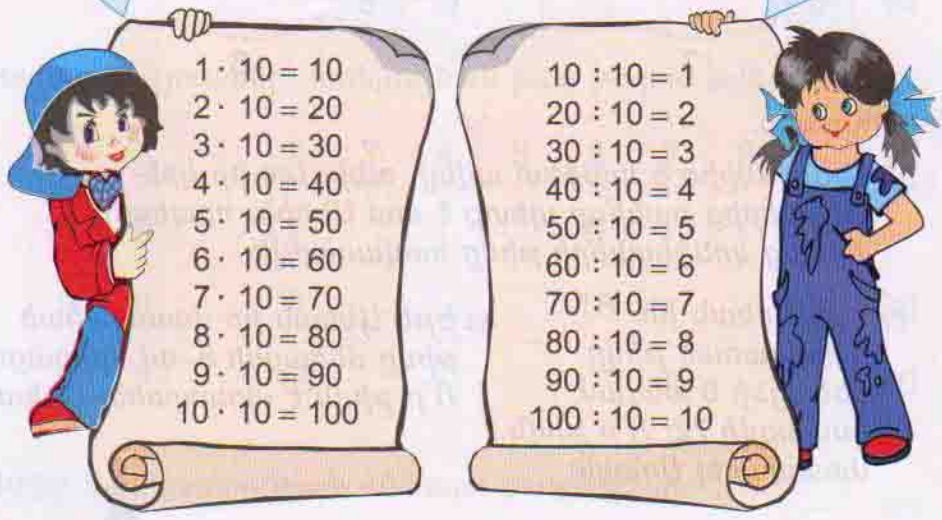

526 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)	ե)
$7 \cdot 10$	$8 \cdot 10$	$5 \cdot 10$	$20 : 10$	$10 : 10$
$6 \cdot 10$	$4 \cdot 10$	$3 \cdot 10$	$30 : 10$	$40 : 10$
$9 \cdot 10$	$2 \cdot 10$	$8 \cdot 10$	$50 : 10$	$60 : 10$
$1 \cdot 10$	$10 \cdot 10$	$9 \cdot 9$	$70 : 10$	$100 : 10$

527 Գծիր աղյուսակը և գրիր հատվածներից յուրաքանչյուրի մոտավոր երկարությունը՝ կարկինի բացվածքը ընդունելով 10 սմ:

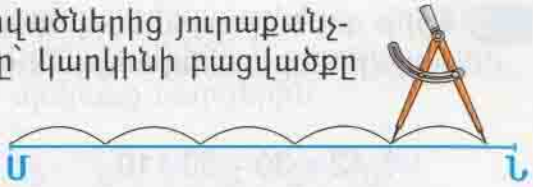

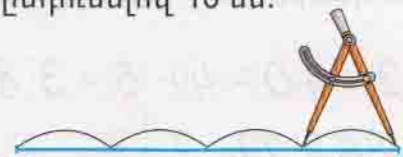

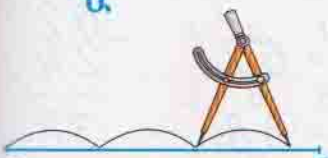

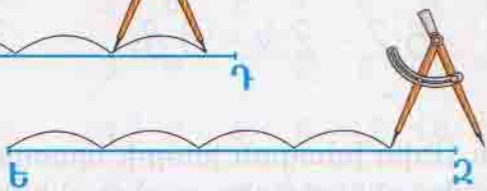

$5 \cdot 10 = 50$ (սմ)

$ՄՆ \approx 50$ սմ

ԱԲ	
ԳԴ	
ԵԶ	
ՄՆ	50 սմ

528 Հետևելով օրինակին՝ պատկերիր տասնյակների խմբերը և ներկայացրու արտադրյալի տեսքով:

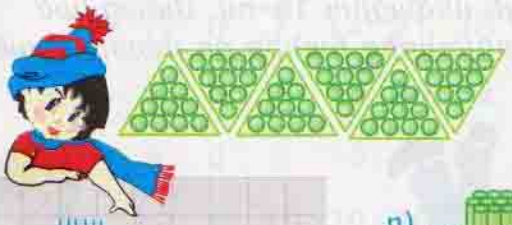

$6 \cdot 10 = 60$

ա)

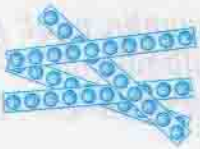

բ)

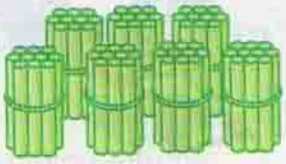

գ)

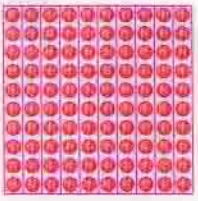

529 Ասա՛ աղյուսակում բաց թողած թվերը և պատասխանիր Անիի ու Այգի հարցերին:

Արտադրիչ	8	10	7		9		3
Արտադրիչ	10		10	8	8	5	
Արտադրյալ	80	60		48		50	30

- 80–ը քանի՞ անգամ է մեծ 10–ից:
- Ո՞րն է 10 և 6 թվերի արտադրյալը:
- Արդյո՞ք 70–ը 7–ի բազմապատիկն է, իսկ 10–ի՞:
- Ո՞րն է 48 և 8 թվերի քանորդը:

530 Նշիր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

Օրինակ՝ 22 + 40 – 40 : 10

ա) 42 + 30 – 30 : 10
37 + 45 – 45 : 9
68 – 54 – 4 · 6

բ) 52 + 20 – 20 : 10
47 + 42 – 8 · 7
77 – 35 – 5 · 6

22 + 40 – 4 · 6 = 38 (2, 3, 1)
1) 4 · 6 = 24
2) 22 + 40 = 62
3) 62 – 24 = 38

$$\begin{array}{r} 62 \\ -\ 24 \\ \hline 38 \end{array}$$

531 Կռահիր, թե ինչպես Այգն ու Անին իմացան խնդրի պատասխան և նման խնդիրներ առաջարկիր ընկերներիդ ու ընտանիքիդ անդամներին:

ա) *Մտապահիր որևէ թիվ: Այն մեծացրու 15–ով: Ստացված թիվը մեծացրու 25–ով: Արդյունքից հանիր քո մտապահած թիվը: Ինչ թիվ ստացար:*

բ) *Մտապահիր որևէ միանիշ թիվ: Այն մեծացրու 2 անգամ: Ստացված թիվը մեծացրու 3 անգամ: Արդյունքը բաժանիր քո մտապահած թվի վրա: Ինչ թիվ ստացար:*

532 Ինչ թիվ կարող է լինել քառակուսու փոխարեն, որպեսզի անհավասարությունը լինի ճիշտ:

Օրինակ՝ 8 · ☐ < 31

ա) 18 : ☐ < 5
20 : ☐ < 3
15 : ☐ > 4

բ) 7 · ☐ < 40
5 · ☐ < 37
8 · ☐ < 45

8 · ☐ < 31
0, 1, 2, 3

533 Դու արդեն գիտես միանիշ թվերի բազմապատկման աղյուսակը: Ընկերոջդ հետ փոխարինեք Այգին ու Անիին և օգտվելով այդ աղյուսակից՝ պատասխանեք միմյանց հարցերին:

·	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	0	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	0	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	0	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	0	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	0	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	0	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	0	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	0	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

- Ո՞րն է 8 և 9 թվերի արտադրյալը:
- Ո՞րն է 81 և 9 թվերի քանորդը:
- Ո՞ր թվերի արտադրյալն է 54–ը:
- 36–ը ո՞ր հավասար թվերի արտադրյալն է:
- 48–ը քանի՞ անգամ է մեծ 8–ից:
- 6–ը քանի՞ անգամ է փոքր 60–ից:

534 Կատարիր գործողությունները:

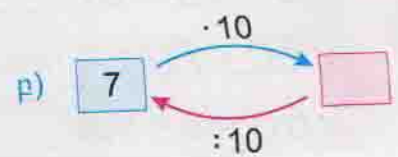

535 Լրացրու բաց թողած թվերը:

ա) $60\ р = \square \cdot 10\ р$
$40\ р = \square \cdot 5\ р$
$35\ р = \square \cdot 5\ р$
$30\ р = \square \cdot 10\ р$

բ) $60\ р = 10 \cdot \square\ р$
$40\ р = 5 \cdot \square\ р$
$45\ р = 9 \cdot \square\ р$
$30\ р = 3 \cdot \square\ р$

գ) $\square\ р = 7 \cdot 5\ р$
$\square\ р = 2 \cdot 5\ р$
$\square\ р = 4 \cdot 5\ р$
$\square\ р = 6 \cdot 5\ р$

536 Ստուգիր և գնահատիր քո գիտելիքները:

Ինքնուրույն աշխատանք

Կատարիր այս առաջադրանքները:

1. Հաշվիր $8 \cdot 9 : 4$ արտահայտության արժեքը:
2. Գտիր անհայտ արտադրիչը. $7 \cdot \square = 42$
3. Գտիր անհայտ բաժանարարը. $63 : \square = 9$
4. Հաշվիր $8 \cdot 9 - 24 : 4$ արտահայտության արժեքը:
5. 18 և 36 թվերի գումարը փոքրացրու 6 անգամ:

Աղյուսակով ստուգիր պատասխանները և հաշվիր վաստակած միավորները:

Առավելագույնը կարող ես վաստակել 12 միավոր.
$2 + 2 + 2 + 3 + 3 = 12$

Հարց	Պատաս-խան	Միավորը
1	18	2
2	6	2
3	7	2
4	66	3
5	9	3

537 Բանալուն համապատասխան՝ աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր հավասարություններ:

●	6	3	5	7	9
▲	40	70	0	60	80
■	28				

Բանալի ■ = ● · 10 − ▲ : 10

Օրինակ՝

$6 \cdot 10 - 40 : 10 = 56$
1 $6 \cdot 10 = 60$
2 $40 : 10 = 4$
3 $60 - 4 = 56$

538 Կարդա՛ թվերը և ասա՛, թե քանի հարյուրյակ է պարունակում դրանցից յուրաքանչյուրը:

1 հարյուրյակ

100 **հարյուր**

2 հարյուրյակ

200 **երկու հարյուր**

3 հարյուրյակ

300 **երեք հարյուր**

539 Կարդա՛ կլոր հարյուրյակները և փորձի՛ր հիշել: Դրանք հաճախ են պետք գալու քեզ:

540 Ճի՞շտ է գրել արդյոք Այգը խմբերում եղած դրամների գումարը:

541 Կարդա՛ թվերը և ասա՛, թե քանի հարյուրյակ, քանի տասնյակ և քանի միավոր է պարունակում դրանցից յուրաքանչյուրը:

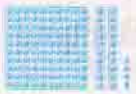

124

հարյուր քսանչորս

435

չորս հարյուր երեսունհինգ

543

հինգ հարյուր քառասուներե

542 Գտի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա) $27 + 44 - 40$
$54 + 28 - 62$
$74 - (27 + 41)$

բ) $44 + 48 - 47$
$55 + 35 - 40$
$84 - (47 + 33)$

գ) $44 + 48 - 47$
$55 + 35 - 40$
$64 - (47 - 33)$

543 Յուրաքանչյուր ժամացույցի ցույց տված ժամանակն ասա՛ րոպեների ճշտությամբ:

Օրինակ՝

10–ն անց է 18 րոպե

544 Կարդա՛ թվերը և ասա՛, թե քանի հարյուրյակ, քանի տասնյակ և քանի միավոր է պարունակում դրանցից յուրաքանչյուրը:

111

132

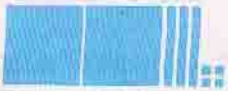

234

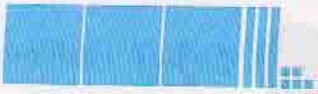

335

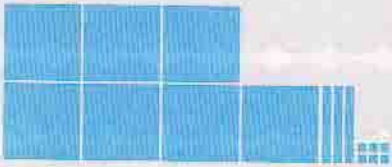

736

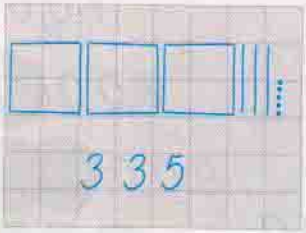

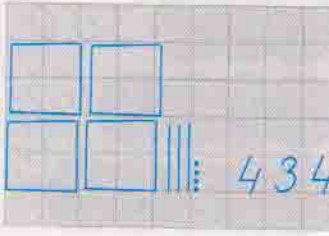

545 Հետևելով Այգի օրինակին՝ դու նույնպես թվերը ներկայացրու պատկերների տեսքով։

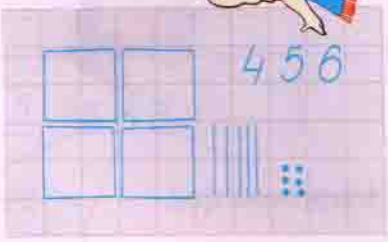

ա) 327, 520, 405, 221, 500, 103

բ) 224, 347, 303, 422, 300, 202

546 Ինչքա՞ն ընկույզ ունի նապաստակներից յուրաքանչյուրը, եթե պարկերից յուրաքանչյուրում կա նշված քանակով ընկույզ։

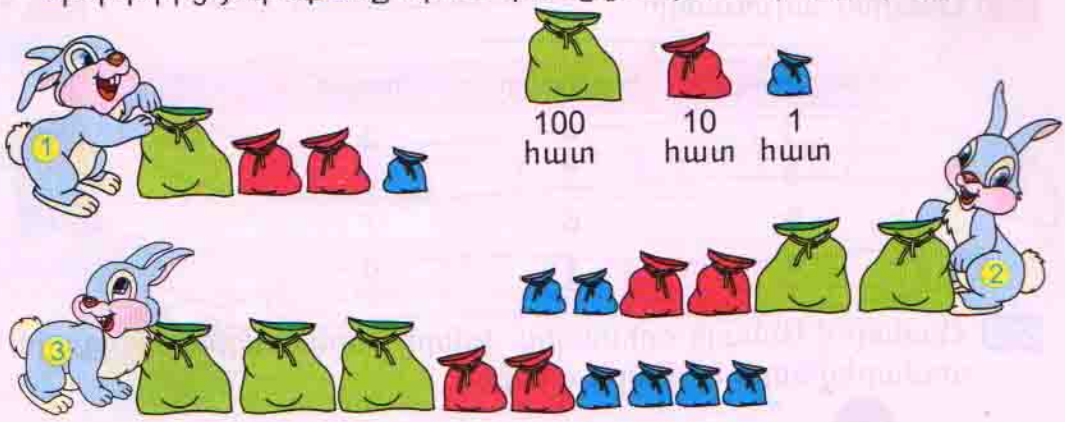

547 Կատարի՛ր գործողություններ հարյուրյակների հետ։

ա)	բ)	գ)
2 հ. + 4 հ.	400 + 400	7 · 100
5 հ. + 2 հ.	500 + 300	3 · 100
6 հ. – 4 հ.	600 – 400	4 · 100
7 հ. – 6 հ.	800 – 600	8 · 100

548 Որքա՞ն դրամ կա յուրաքանչյուր խմբում։

564

հարյուրավոր

տասնավոր

միավոր

Հարյուրավորը ցույց է տալիս, թե քանի հարյուրյակ է պարունակում եռանիշ թիվը:

549 Լրացրու աղյուսակը:

Հարյուրավոր	Տասնավոր	Միավոր	Թիվը
1	4	3	143
3	2	6	
8	6	7	
4	4	0	

550 Հետևելով Աննայի օրինակին՝ թվերը ներկայացրու կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

28 = 2 տ. + 8 մ.

728 = 7 հ. + 2 տ. + 8 մ.

ա) 24, 57, 383, 809, 991, 800

բ) 45, 22, 347, 590, 999, 976

551 Հետևելով Սոնայի օրինակին՝ թվերը ներկայացրու կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

28 = 20 + 8

728 = 700 + 20 + 8

ա) 384, 567, 483, 809, 990, 80

բ) 425, 200, 307, 591, 979, 97

552 Կարդա՛ թվերը:

ա) 7, 27, 427

բ) 7 հ. + 2 տ. + 8 մ.
8 հ. + 5 տ. + 4 մ.
9 հ. + 4 տ. + 6 մ.

գ) 600 + 50 + 8
800 + 30 + 3
400 + 20 + 7

ԵՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒՄԸ

562 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

124 * 224

124 < 224

34 * 24

226 * 224

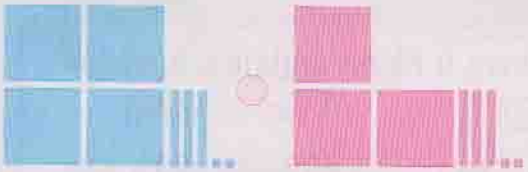

432 * 332

410 * 404

563 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 800 ● 900 — 500 ● 400 — 500 ● 400

բ) 800 ● 865 — 344 ● 400 — 534 ● 600

գ) 185 ● 186 — 542 ● 541 — 254 ● 254

դ) 430 ● 435 — 246 ● 240 — 657 ● 650

564 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 29 ● 39 — 24 ● 44

բ) 20 ● 32 — 45 ● 35

գ) 77 ● 78 — 60 ● 66

դ) 33 ● 32 — 57 ● 57

565 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) $25 = \square \cdot 5$ — $36 = 6 \cdot \square$ — $56 = 7 \cdot \square$

բ) $81 = 9 \cdot \square$ — $64 = \square \cdot 8$ — $50 = \square \cdot 5$

գ) $9 = 45 : \square$ — $8 = \square : 5$ — $7 = \square : 4$

դ) $5 = 35 : \square$ — $6 = \square : 8$ — $8 = \square : 3$

566 Գտիր արտահայտության արժեքը:

ա) $25 + 37 - 46$ — $85 - 37 + 46$

բ) $(25 + 37) - (46 - 24)$ — $(43 - 28) - (46 + 15)$

գ) $5 \cdot 7 - 4 \cdot 6$ — $8 \cdot 7 - 9 \cdot 6$

557 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Նախորդը	824				100	99	
Թիվը	825	321	85	7			
Հաջորդը	826						300

բ)

Նախորդը	299				600	799	
Թիվը	300	99	215	400			
Հաջորդը	301						800

558 Լրացրու աղյուսակը:

Նախորդ կլոր հարյուրյակը	Թիվը	Հաջորդ կլոր հարյուրյակը
300	362	400
	142	
	764	
	967	

559 **Մրցույթ:** Զույգով փոխարինեք Աննային ու Սոնային:

Օգտագործելով 2, 3, 5 թվանշանները և +, −, = նշանները՝ ով ավելի շատ հավասարություններ և անհավասարություններ կկազմի:

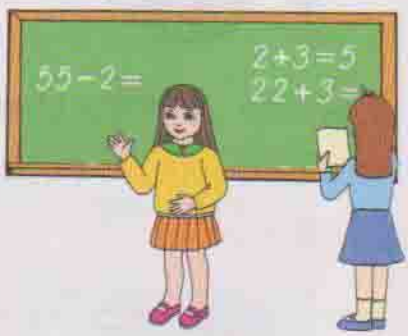

560 Գտիր արտահայտության արժեքը:

ա) $4 \cdot (27 - 22)$
$5 \cdot 5 + 24 : 6$
$3 \cdot 8 - 23 + 62$

բ) $7 \cdot (67 - 58)$
$4 \cdot 5 + 27 - 18$
$4 : 2 + 29 + 52$

գ) $60 : 6 \cdot 6$
$35 : 7 \cdot 8$
$24 : 3 \cdot 9$

561 Խնդիր.

Առաջին տակառում կա 34 լիտր հյութ, իսկ երկրորդում՝ 15 լիտրով պակաս: Քանի՞ լիտր հյութ կա երկու տակառներում միասին:

553 Արտահայտիր սանտիմետրերով:

ա) 5 մ 2 դմ 3 սմ
2 մ 7 դմ 8 սմ

բ) 7 մ 5 դմ 1 սմ
6 մ 4 դմ 8 սմ

Օրինակ՝
4 մ 2 դմ 5 սմ = 400 սմ + 20 սմ + 5 սմ = 425 սմ

554 Կարդա՝ ասելով նաև բաց թողած թվերը:

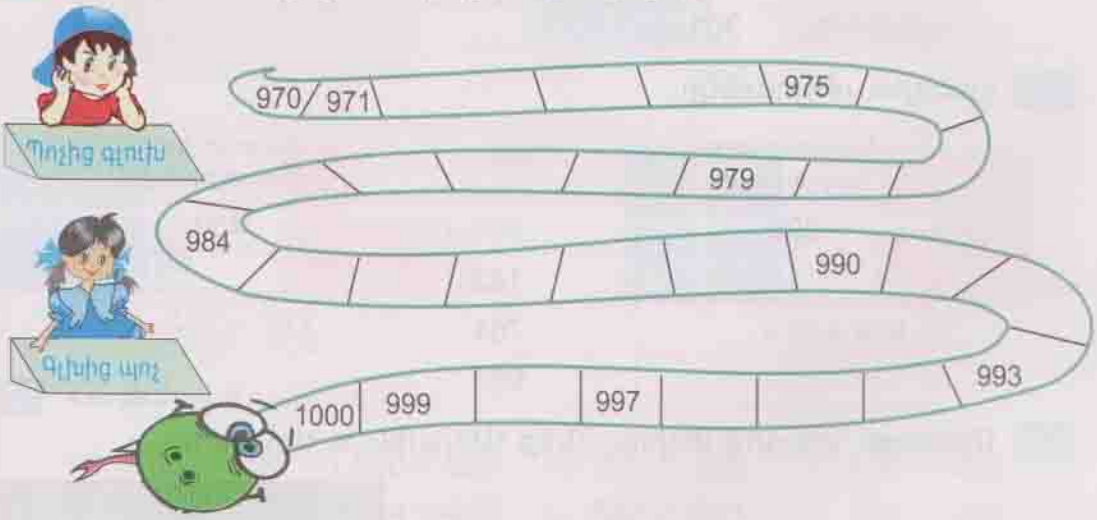

555 Գծիր թվային ուղիղը և լրացրու բաց թողած թվերը:

ա) 100 110 200

բ) 900 910 1000

556 Կռահիր օրինաչափությունը և շարունակիր:

97	598	207	9	400	700
98	599	217	19	405	750
99	600	227	29	410	800

567 Համեմատիր՝ հետևելով Այգի օրինակին. $>$, $<$, $=$

Օրինակ՝ 457 ● 456

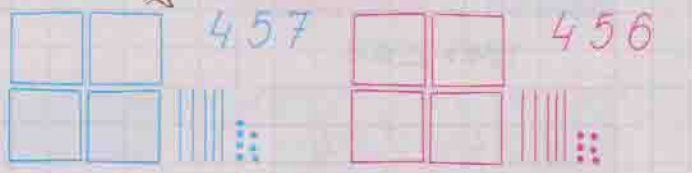

457 > 456

ա) 224 ● 126
360 ● 364
108 ● 108
289 ● 187

բ) 365 ● 360
136 ● 137
241 ● 240
307 ● 307

568 Արտագրիր՝ տրված թվերից առաջ և հետո ավելացնելով ևս երկուական թիվ:

ա) ..., ..., 436, 437, 438, ..., ...
..., ..., 650, 700, 750, ..., ...
..., ..., 600, 700, 800, ..., ...

բ) ..., ..., 599, 600, 601, ..., ...
..., ..., 550, 600, 650, ..., ...
..., ..., 300, 400, 500 ..., ...

569 Խնդիր.

Եռանկյունաձև հողամասի ցանկապատի երկարությունը 800 մ է: Նրա երկու կողմերի երկարությունը 300-ական մետր է: Ինչքա՞ն է երրորդ կողմի երկարությունը:

570 Գրիր հնգական թիվ, որոնք գտնվում են տրված թվերի միջև:

ա) 70 և 80
43 և 53
28 և 60

բ) 100 և 200
400 և 500
700 և 800

գ) 520 և 530
810 և 820
450 և 500

Օրինակ՝

720 և 730
721, 722, 723, 725, 728

571 Աստղանիշերը փոխարինիր համապատասխան թվանշաններով:

ա)

$$\begin{array}{r} 54 \\ +\,37 \\ \hline ** \end{array} \qquad \begin{array}{r} 36 \\ +\,2* \\ \hline *4 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 7* \\ -\,22 \\ \hline *6 \end{array}$$

բ)

$$\begin{array}{r} 45 \\ +\,*8 \\ \hline 7* \end{array} \qquad \begin{array}{r} *1 \\ -\,27 \\ \hline 5* \end{array}$$

572 Տես, թե ինչպես են Աննան, Այգն ու Անին արագ համեմատում եռանիշ թվերը: Դու էլ համեմատիր նույն քայլաշարով. $>$, $<$, $=$

$649 > 587$

Մեծ է այն թիվը, որի հարյուրավորը մեծ է:

$582 > 549$

Մեծ է այն թիվը, որի տասնավորը մեծ է:

$587 > 583$

Մեծ է այն թիվը, որի միավորը մեծ է:

ա) 347 ● 246
557 ● 605
462 ● 832
760 ● 672

բ) 578 ● 583
425 ● 413
745 ● 705
844 ● 850

գ) 353 ● 357
214 ● 210
678 ● 677
440 ● 447

դ) 647 ● 69
506 ● 5
346 ● 1000
1000 ● 510

573 Խնդիրներ.

ա) *Անին գնել է մեկ հաշվիչ և մեկ գնդակ: Այգը գնել է մեկ մեքենա և մեկ գնդակ: Ո՞վ է ավելի շատ վճարել:*

բ) *Աննան գնել է մեկ մեքենա և մեկ գնդակ: Արան գնել է երկու գնդակ: Ո՞վ է ավելի քիչ վճարել:*

գ) *Սոնան ունի 1000 դրամ: Կարո՞ղ է արդյոք նա գնել 2 ինքնաթիռ և 1 հաշվիչ:*

574 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր հավասարություններ: ♥ + ★ · ◣ = 40 + 4 · 9

Օրինակ՝

$40 + 4 \cdot 9 = 76$

♥	★	◣	♥ : ★ · ◣	♥ − ★ · ◣	♥ + ★ · ◣
40	4	9			76
72	8	3			

575 Բանավոր վարժություն՝ հիշողությունը մարզելու համար:

100 $\xrightarrow{+200}$ □ $\xrightarrow{+500}$ □ $\xrightarrow{-300}$ □ $\xrightarrow{+500}$ □ $\xrightarrow{-200}$ □ $\xrightarrow{-700}$ □

576 Աստղանիշերը փոխարինիր համապատասխան թվանշաններով:

ա)

$34* > 346$

$7*8 < 746$

$532 > *22$

բ)

$*67 < 587$

$74* > 743$

$315 > 3*5$

577 Շարունակիր Անիի միտքը և կարդա՝ նրա գրած անհավասարություններն ու հավասարությունները:

120 և 130 *թվերի միջև գտնվող թվերն են՝* 121, 122,...

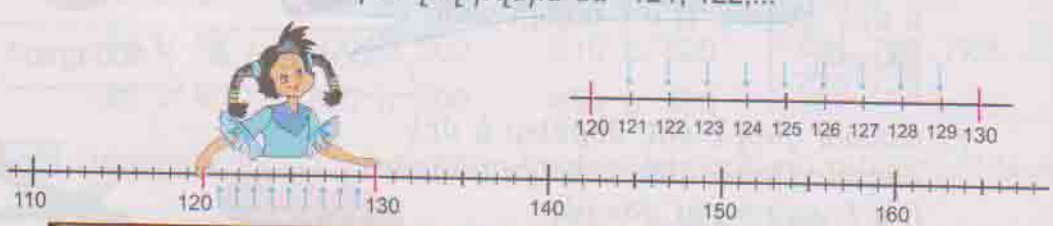

120 < 121	127 > 124	124 = 124
127 < 129	128 > 122	128 = 128
126 < 128	124 > 123	130 > 120

578 Լրացրու դատարկ վանդակները:

ա)

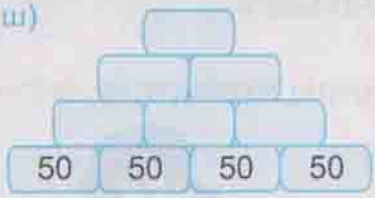

բ)

579 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա)	բ)	գ)	դ)
456 ● 556	123 ● 231	444 ● 333	657 ● 0
342 ● 234	213 ● 213	208 ● 202	500 ● 50
876 ● 765	544 ● 445	678 ● 67	100 ● 100

580 Հետևելով օրինակին՝ կլորացրու թվերը և դարձրու՝

ա) սանտիմետր	բ) դեցիմետր	գ) մետր
28 մմ ≈ 30 սմ	23 սմ ≈ 2 դմ	230 սմ ≈ 2 մ
34 մմ ≈	37 սմ ≈	370 սմ ≈
29 մմ ≈	62 սմ ≈	620 սմ ≈
45 մմ ≈	75 սմ ≈	750 սմ ≈

581 Արտագրիր՝ լրացնելով Սոնայի և Աննայի բաց թողած թվանշանները:

ա)

բ)

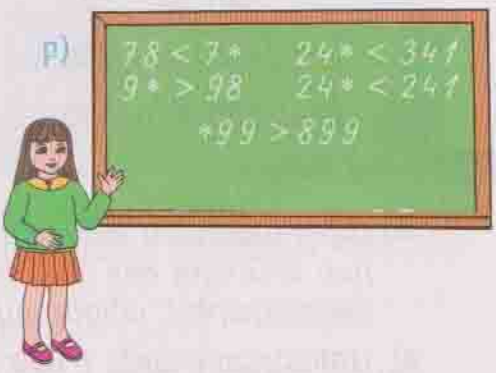

582 Խնդիրներ.

200 դրամ

ա) *Պաղպաղակի արժեքը 200 դրամ է: Այգն ունի 600 դրամ, իսկ Անին՝ 100: Կարո՞ղ են արդյոք նրանք միասին գնել 4 պաղպաղակ:*

բ) *Այգն ուներ 100 դրամ, իսկ Անին՝ 500: Նրանք միասին գնեցին երկու պաղպաղակ: Որքա՞ն դրամ մնաց նրանց մոտ, եթե մեկ պաղպաղակի արժեքը 200 դրամ է:*

ԵՌԱՆԻՇ ԹՎԻՆ ԿԼՈՐ ՀԱՐՅՈՒՐՅԱԿԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԵՎ ՀԱՆՈՒՄ

583 Բացատրիր, թե ինչպես է Այգը կատարել գումարումը, և հաշվիր տրված գումարները:

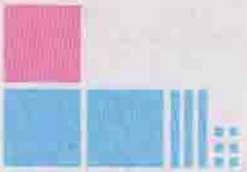

236 + 100 = 336

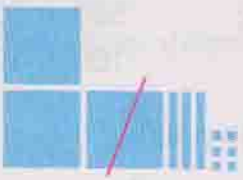

336 – 100 = 236

236 + 100 = 336

336 – 100 = 236

ա) 627 + 100 — 314 + 200 — 222 + 400

բ) 218 + 100 — 238 + 400 — 430 + 300

գ) 741 – 100 — 452 – 300 — 587 – 200

դ) 574 – 100 — 735 – 200 — 897 – 300

584 Արտագրիր՝ տրված թվերից առաջ և հետո ավելացնելով ևս երկուական թիվ:

ա) ..., ..., 340, 440, 540, ..., ...
..., ..., 450, 550, 650, ..., ...
..., ..., 335, 435, 535, ..., ...

բ) ..., ..., 350, 450, 550, ..., ...
..., ..., 455, 555, 655, ..., ...
..., ..., 570, 670, 770, ..., ...

585 Խնդիրներ.

ա) *Ավտոմեքենան առաջին օրը անցել է 200 կմ ճանապարհ, իսկ երկրորդ օրը՝ 100 կմ–ով պակաս: Քանի՞ կիլոմետր ճանապարհ է անցել ավտոմեքենան երկու օրում:*

բ) *Աննան կատարել է 600 դրամի գնում և վճարել երկու հատ 500 դրամանոց մետաղադրամ: Որքա՞ն դրամ պետք է հետ ստանա Աննան:*

586 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 452 ● 560 — 300 ● 288 — 767 ● 676

բ) 523 ● 231 — 203 ● 208 — 544 ● 300

գ) 52 ● 23 — 23 ● 40 — 44 ● 38

դ) 53 ● 6 — 80 ● 400 — 544 ● 99

587 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա)	բ)	գ)	դ)
$240 - (40 + 60)$	$56 : 8 \cdot 5$	$9 \cdot 3 - 8 \cdot 3$	$(98 - 8) : 9$
$242 - (76 + 24)$	$24 : 6 : 4$	$4 \cdot 7 - 4 \cdot 3$	$(48 - 6) : 7$
$434 - (56 + 44)$	$18 : 6 : 3$	$8 \cdot 8 - 6 \cdot 4$	$(48 + 6) : 6$

588 Ներկայացրու կարգային գումարելիների գումարի տեսքով:

ա) 832, 521, 23, 305, 420, 600, 40

բ) 435, 761, 45, 208, 430, 200, 50

589 Կազմիր հավասարություններ՝ աղյուսակը լրացնելու համար:

Գումարելի	324	548	631	300	200	100
Գումարելի	200	300	100	432	218	765
Գումար	524			732		

Օրինակ՝

$324 + 200 = 524$

$300 + 432 = 732$

590 Կազմիր հավասարություններ՝ աղյուսակը լրացնելու համար:

Նվազելի	324	548	631	354		
Հանելի	200	300	100	200	200	100
Տարբերություն	124			154	218	765

Օրինակ՝

$324 - 200 = 124$

$154 + 200 = 354$

591 Հետևիր օրինակներին և կլորացրու թվերը:

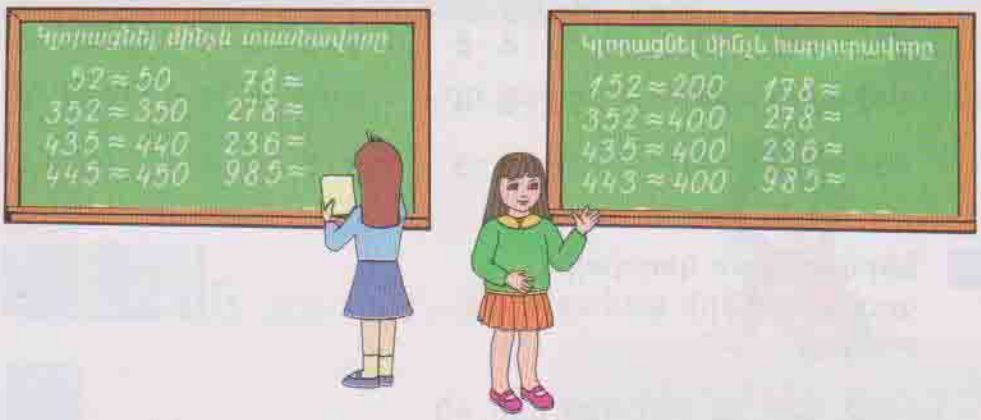

592 Արտագրիր՝ տրված թվերից առաջ և հետո ավելացնելով ևս երկուական թիվ:

ա) ..., ..., 443, 444, 445, ..., ...
..., ..., 344, 444, 544, ..., ...
..., ..., 434, 444, 454, ..., ...

բ) ..., ..., 554, 555, 556, ..., ...
..., ..., 455, 555, 655, ..., ...
..., ..., 545, 555, 565 ..., ...

593 Կատարիր գործողությունները:

ա) 427 → (+200) → ☐ → (−200) → 427

բ) 255 → (+300) → ☐ → (−300) → 255

գ) 400 → (+234) → ☐ → (−234) → 400

դ) 200 → (+318) → ☐ → (−318) → 200

594 Քանի՞ լրիվ քառակուսի է պարունակում պատկերված քառանկյուններից յուրաքանչյուրը:

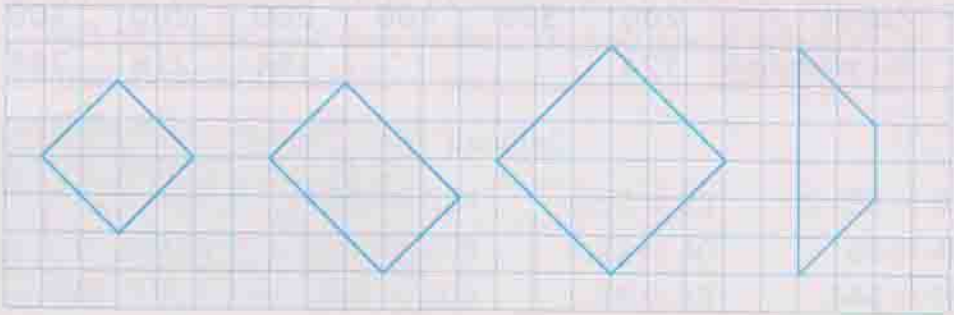

ԵՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ

595 Հետևելով Անիի օրինակին՝ վերականգնիր հավասարությունը:

336 + 123 = 459

□ + □ = □

□ + □ = □

□ + □ = □

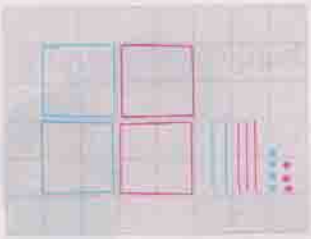

□ + □ = □

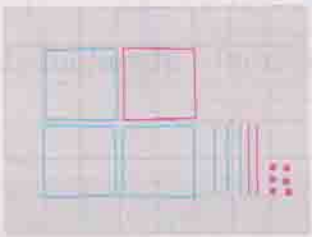

□ + □ = □

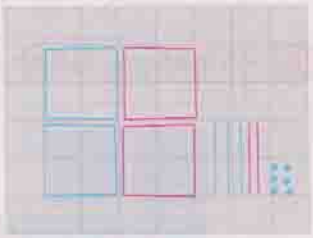

□ + □ = □

596 Արտագրիր՝ լրացնելով բաց թողած թվերը:

ա) 421, 422, 423, ..., ..., ..., 427
234, 244, 254, ..., ..., ..., 294
278, 378, 478, ..., ..., ..., 878

բ) 340, 341, 342, ..., ..., 345
425, 435, 445, ..., ..., 475
137, 237, 337, ..., ..., 637

597 Կազմիր հավասարություններ՝ աղյուսակը լրացնելու համար:

Գումարելի	735	342	514	642	524	314
Գումարելի	200	400	50	30	3	5
Գումար	935		564		527	

Օրինակ՝ 514 + 50 = 564 524 + 3 = 527

598 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) $456 - 200 \bullet 456 - 300$
$342 + 300 \bullet 342 + 400$
$876 - 300 \bullet 676 + 200$

բ) $123 + 400 \bullet 231 + 300$
$213 + 400 \bullet 213 + 400$
$544 - 400 \bullet 445 - 300$

599 Խնդիր.

Այգը, Արան և Աշոտը վազքի մրցույթում հաղթողներ ճանաչվեցին: Այգը առաջինը չէր: Աշոտը երկրորդն էր: Տղաներից ո՞վ ո՞ր տեղն է գրավել:

600 Կազմիր խնդիր և լուծիր:

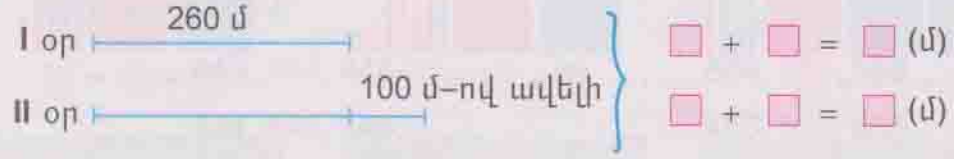

601 Հետևելով Անիի օրինակին՝ վերականգնիր հավասարությունը:

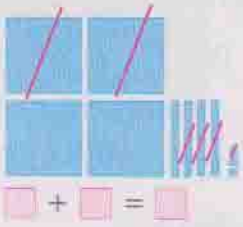

443 − 231 = 212

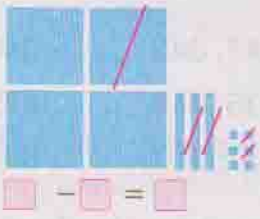

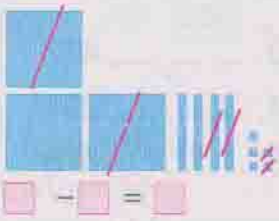

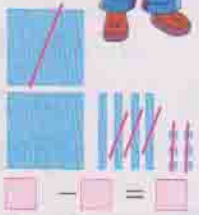

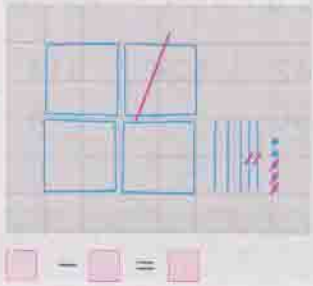

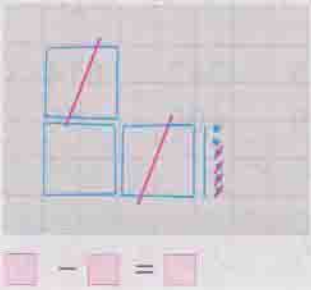

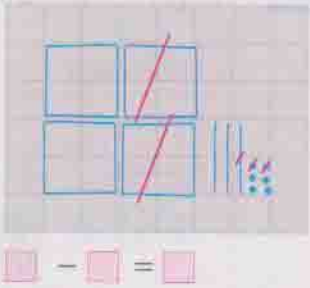

602 Կազմիր հավասարություններ՝ աղյուսակը լրացնելու համար:

Նվազելի	735	872	564	642	426	317
Հանելի	200	300	30	20	1	5
Տարբերություն	535		534		425	

Օրինակ՝ $564 - 30 = 534$ $426 - 1 = 425$

603 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Այգի ու Անիի օրինակներին:

ա) $527 + 232$
$241 + 627$
$425 + 333$

բ) $232 + 543$
$534 + 312$
$465 + 234$

$327 + 212$

$$\begin{array}{r} 327 = 300 + 20 + 7 \\ +\ 212 = 200 + 10 + 2 \\ \hline 500 + 30 + 9 = 539 \end{array}$$

$327 - 212$

$$\begin{array}{r} 327 = 300 + 20 + 7 \\ -\ 212 = 200 + 10 + 2 \\ \hline 100 + 10 + 5 = 115 \end{array}$$

ա) $527 - 212$
$741 - 621$
$425 - 313$

բ) $832 - 521$
$534 - 312$
$465 - 234$

604 Հաշվիր Այգի ունեցած դրամը և տես, թե պատկերված իրերից որոնք կարող է նա գնել:

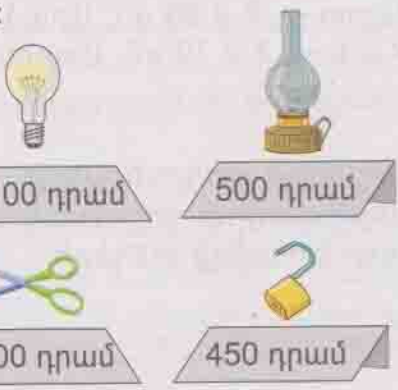

ԵՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ՍՅՈՒՆԱԿՆԵՐՈՎ

605 Տես, թե ինչպես է Այգը կատարել գումարումը, և դու նույնպես կատարիր այդ եղանակով:

325 + 532

	Թիվը	հ.	տ.	մ.
Գումարելի	325	3	2	5
Գումարելի	532	5	3	2
Գումար	857	8	5	7

$$\begin{array}{r} 325 \\ +\ 532 \\ \hline 857 \end{array}$$

ա) 634 + 232
743 + 125
460 + 317
531 + 458

բ) 614 + 273
142 + 634
436 + 352
503 + 480

606 Աստղանիշերը փոխարինիր համապատասխան թվանշաններով:

ա)

$$\begin{array}{r} 543 \\ +\ \ 2 \\ \hline *4* \end{array} \qquad \begin{array}{r} 363 \\ +\ 2* \\ \hline 3*7 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 7*4 \\ +\ 215 \\ \hline 98* \end{array}$$

բ)

$$\begin{array}{r} 452 \\ +\ 3*7 \\ \hline *59 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 689 \\ +\ \ *0 \\ \hline *9* \end{array}$$

607 Հեռացատկի մրցույթում գրանցվեցին հետևյալ արդյունքները՝ Աշոտ — 2 մ 65 սմ, Արամ — 2 մ 72 սմ, Հրաչ — 2 մ 48 սմ, Հայկ — 2 մ 70 սմ, Սուրեն — 2 մ 58 սմ:

Մրցույթի արդյունքները ներկայացրու աղյուսակով՝ ըստ գրված տեղերի:

	Անուն	Արդյունք
1		
2		
3		
4		
5		

608 Գտիր անհայտ բաղադրիչը.

ա) *գումարելին*

40 + □ = 780
20 + □ = 360
50 + □ = 970

բ) *հանելին*

902 – □ = 700
603 – □ = 300
945 – □ = 800

գ) *նվազելին*

□ – 700 = 214
□ – 400 = 429
□ – 295 = 300

609 Խնդիրներ.

ա) *Երկու թվերի գումարը 101 է: Այդ թվերի տարբերությունը նույնպես 101 է: Որո՞նք են այդ թվերը:*

բ) *Երկու թվերի արտադրյալը 56 է: Այդ թվերի քանորդը նույնպես 56 է: Որո՞նք են այդ թվերը:*

610 Տես, թե ինչպես է Այգը կատարել հանումը, և դու նույնպես կատարիր այդ եղանակով:

375 – 132

	Թիվը	հ.	տ.	մ.
Նվազելի	375	3	7	5
Հանելի	132	1	3	2
Տարբերություն	243	2	4	3

```
 375
-132
----
 243
```

ա) 634 – 232
743 – 122
460 – 310
535 – 422

բ) 614 – 203
432 – 321
436 – 312
503 – 402

611 Աստղանիշերը փոխարինիր համապատասխան թվանշաններով:

ա)

```
 573      *63      3*4
-232     -32*     +215
----     ----     ----
 *4*      442      *8*
```

բ)

```
 459      6*8
-3*7     +270
----     ----
 *5*      *9*
```

612 Արտագրիր՝ տրված թվերից առաջ և հետո ավելացնելով ևս երկուական թիվ:

ա) ..., ..., 444, 445, 446, ..., ...
..., ..., 344, 354, 364, ..., ...
..., ..., 578, 678, 778, ..., ...

բ) ..., ..., 523, 524, 525, ..., ...
..., ..., 233, 243, 253, ..., ...
..., ..., 365, 465, 565 ..., ...

613 Խնդիրներ.

ա) *Աննան ունի 700 դրամ: Կարո՞ղ է արդյոք նա գնել 2 կգ կեռաս և 1 կգ լոլիկ:*

1 կգ
300 դրամ

1 կգ
400 դրամ

բ) *Որքա՞ն դրամ է անհրաժեշտ 1 կգ նուռ և 4 կգ ձմերուկ գնելու համար:*

1 կգ
100 դրամ

1 կգ
100 դրամ

614 Ստուգիր՝ ճիշտ են արդյոք կատարված գումարումները:

400 + 5 = 405 450 + 37 = 487 623 + 12 = 635
300 + 24 = 324 740 + 5 = 745

$$\begin{array}{r} 400 \\ +\ 5 \\ \hline 405 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 300 \\ +\ 24 \\ \hline 324 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 450 \\ +\ 37 \\ \hline 487 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 740 \\ +\ 5 \\ \hline 745 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 623 \\ +\ 12 \\ \hline 635 \end{array}$$

615 **Մրցույթ:** Ջույգով փոխարինենք Այգին ու Անիին:

Ես պետք է դասավորեմ աճման կարգով:

Ես պետք է դասավորեմ նվազման կարգով:

Աճման կարգով

4, 6, 8 *թվանշաններով ո՞վ կկազմի ավելի շատ եռանիշ թվեր:*

Նվազման կարգով

ԵՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐՈՎ

616 Տես, թե ինչպես է Այգը կատարել գումարումը, և դու նույնպես կատարիր այդ եղանակով:

ա) 237 + 445
524 + 248
434 + 438
525 + 345

բ) 627 + 148
432 + 248
757 + 128
346 + 227

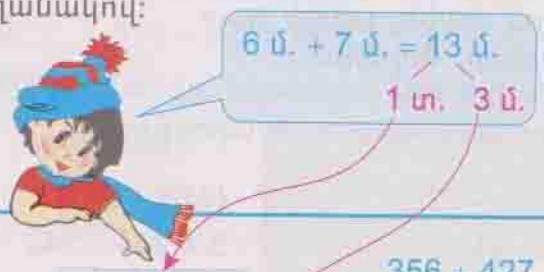

356 + 427

$$\begin{array}{r} 356 \\ +\,427 \\ \hline 783 \end{array}$$

Եթե միավորների գումարը մեկ տասնյակ է կամ ավելի, ապա տասնյակների թիվը ավելանում է մեկով:

617 Աստղանիշը փոխարինիր այնպիսի թվանշանով, որ ստանաս ճշմարիտ անհավասարություն:

ա)

74* > 746	
5*8 < 526	
733 > *22	

բ)

*76 < 587	
34* > 347	
615 < 6*5	

618 Խնդիրներ.

ա) *Որո՞նք են ամռան ամիսները: Հաշվիր, թե քանի օր ունի ամառը:*

բ) *Որո՞նք են աշնան ամիսները: Հաշվիր, թե քանի օր ունի աշունը:*

619 Առաջադրանք.

Քանի՞ ուղիղ է տարել Այգը Ա կետով: Դու կարո՞ղ ես մեկ կետով տանել ավելի շատ ուղիղներ: Փորձի՛ր:

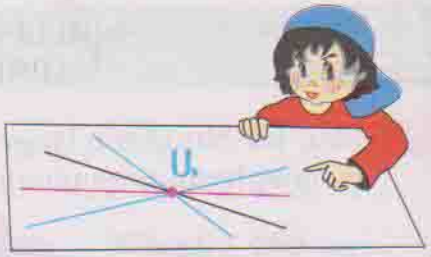

620 Գտի՛ր արտահայտության արժեքը:

ա) $4 \cdot (275 - 272)$
$9 \cdot 5 + 54 : 6$
$5 \cdot 8 + 243 - 121$

բ) $7 \cdot (678 - 673)$
$7 \cdot 5 + 244 - 142$
$8 : 8 + 258 - 240$

գ) $60 : 6 \cdot 7$
$35 : 5 \cdot 9$
$27 : 3 \cdot 6$

621 Կատարի՛ր գործողությունները:

ա) 500 → (+125) → □ → (−125) → 500

բ) 250 → (+310) → □ → (−310) → 250

գ) 964 → (−124) → □ → (+124) → 964

դ) 408 → (+408) → □ → (−408) → 408

622 Տե՛ս, թե ինչպես է Այգը կատարել գումարումը, և դու նո՛ւյնպես կատարի՛ր այդ եղանակով:

ա) $247 + 472$
$524 + 283$
$480 + 438$
$564 + 372$

բ) $662 + 151$
$464 + 250$
$754 + 173$
$343 + 282$

$365 + 482$

$$\begin{array}{r} {}^{1}365 \\ +\,482 \\ \hline 847 \end{array}$$

Եթե տասնավորների գումարը մեկ հարյուրյակ է կամ ավելի, ապա հարյուրյակների թիվը ավելանում է մեկով:

623 Վերականգնիր հավասարությունը:

ա) 220 * □ = 320
288 * □ = 388
421 * □ = 400

բ) 297 * □ = 397
816 * □ = 800
816 * □ = 16

գ) 7 * □ = 207
16 * □ = 716
34 * □ = 734

624 Կատարիր գործողությունները՝ հետևելով Սոնայի օրինակին:

ա) 300 + 50
300 + 15
300 + 100

բ) 500 + 80
500 + 28
500 + 200

գ) 320 + 5
320 + 20
320 + 100

դ) 750 + 5
750 + 40
750 + 100

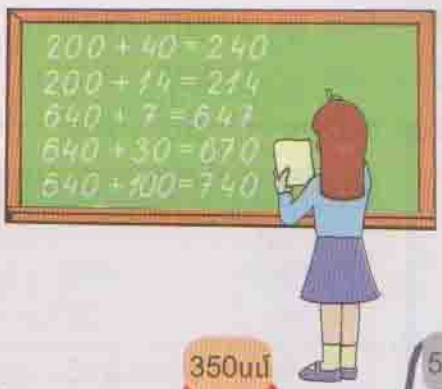

625 Խնդիրներ.

ա) *Համակարգիչը միացնելու համար անհրաժեշտ է առնվազն 4 մ 70 սմ երկարությամբ լար: Պատկերված լարերից ո՞րը կարող է գնել Այգը համակարգչի համար:*

բ) *Նկարում պատկերված լարերի երկարություններն են՝ 3 մ 50 սմ և 5 մ: Որքա՞ն է այդ լարերի երկարությունների տարբերությունը:*

626 Բանավոր վարժություն՝ հիշողությունը մարզելու համար:

75 $\xrightarrow{+50}$ □ $\xrightarrow{+50}$ □ $\xrightarrow{+50}$ □ $\xrightarrow{+500}$ □ $\xrightarrow{+50}$ □ $\xrightarrow{+50}$ □

627 Ո՞ր թվերն են պահված պարկում:

Պարկում կան մեկ միանիշ, մեկ երկնիշ և մեկ եռանիշ թվեր:

Պարկի բոլոր թվերը գրված են ամենամեծ թվանշանով:

ԵՌԱՆԻՇ ԹՎԵՐԻ ՀԱՆՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐՈՎ

628 Տես, թե ինչպես է Այգը կատարել հանումը, և դու նույնպես կատարիր այդ եղանակով:

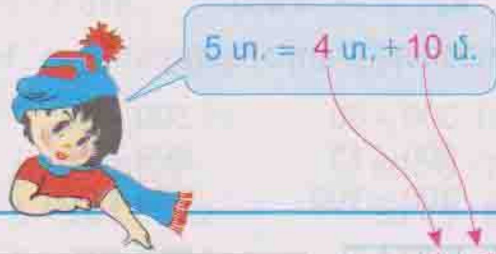

352 – 137

	Թիվը	հ.	տ.	մ.
Նվազելի	352	3	~~5~~ 4	~~2~~ 12
Հանելի	137	1	3	7
Տարբերություն	215	2	1	5

$$\begin{array}{r} {}^{4}\,{}^{12} \\ -\,352 \\ 137 \\ \hline 215 \end{array}$$

ա) 674 – 225
741 – 122
465 – 318
547 – 428

բ) 674 – 206
432 – 625
736 – 318
513 – 404

629 Աստղանիշերը փոխարինիր թվանշաններով:

ա)
$$\begin{array}{r} +\,546 \\ 3*7 \\ \hline *5* \end{array} \qquad \begin{array}{r} +\,363 \\ 2** \\ \hline 24 \end{array} \qquad \begin{array}{r} -\,742 \\ *25 \\ \hline 21* \end{array}$$

բ)
$$\begin{array}{r} +\,456 \\ 31* \\ \hline **2 \end{array} \qquad \begin{array}{r} -\,*77 \\ 218 \\ \hline 5** \end{array}$$

630 Խնդիր.

Աննայի դիմանկարի շրջանակի կողմերի երկարություններն են՝ 25 սմ և 35 սմ: Ինչքա՞ն փայտե ձող կօգտագործվի՝ այդ նույն չափերով մեկ այլ շրջանակ պատրաստելու համար:

631 Մեկնաբանիր բերված օրինակները և կատարիր գործողությունը:

$564 + 231 = 795$ $564 - 231 = 333$

ա)	բ)	գ)	դ)
623 + 143	143 + 405	547 – 234	907 – 706
432 + 104	333 + 460	876 – 263	450 – 320
765 + 222	260 + 324	567 – 252	604 – 203

632 Խնդիրներ.

200 գրամ

250 դրամ

ա) *Սոնան պետք է գնի 1 կգ կարագ: Քանի՞ տուփ կարագ նա պետք է գնի, եթե 1 տուփը կշռում է 200 գրամ:*

բ) *Ինչքա՞ն գումար պետք է վճարի Աննան 3 տուփ կարագի համար, եթե 1 տուփի արժեքը 250 դրամ է:*

գ) *1 բաժին գաթա պատրաստելու համար անհրաժեշտ է 230 գրամ շաքարավազ: Աննային ինչքա՞ն շաքարավազ է անհրաժեշտ 3 բաժին գաթա պատրաստելու համար:*

633 Տես, թե ինչպես է Այգը կատարել հանումը, և դու նույնպես կատարիր այդ եղանակով:

ա)	բ)
634 – 241	614 – 253
743 – 162	422 – 661
560 – 370	536 – 372
865 – 482	803 – 462

457 – 184

	Թիվը	հ.	տ.	մ.
		3	15	
Նվազելի	457	~~4~~	~~5~~	7
Հանելի	184	1	8	4
Տարբերություն	273	2	7	3

հ.	տ.	մ.
3	15	
4	5	7
– 1	8	4
2	7	3

634 Աստղանիշերը փոխարինիր համապատասխան թվանշաններով:

ա)

```
  547      567      742
− 286    − 273    + 195
  ───      ───      ───
  *6*      **4      *3*
```

բ)

```
  456      577
− 372    − 238
  ───      ───
   **      3**
```

635 Կատարիր գործողությունը:

ա)	բ)	գ)	դ)
600 + 7	200 + 8	641 + 3	274 + 4
600 + 17	200 + 18	641 + 30	274 + 40
600 + 117	200 + 118	642 + 300	274 + 400

636 Կատարիր գործողությունը:

ա)	բ)	գ)	դ)
657 − 7	235 − 5	746 − 6	475 − 5
657 − 57	235 − 35	746 − 40	475 − 70
657 − 157	235 − 135	742 − 700	475 − 400

637 Լրացրու աղյուսակը:

·	4	1		9	0		6	8		7	3
7	28					35					
9			18						90		

638 5 րոպե հանգստանալու համար:

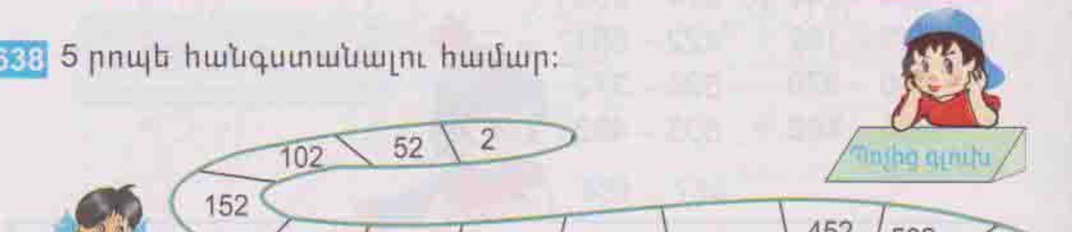

639 Ստուգիր և գնահատիր քո գիտելիքները:

Ինքնուրույն աշխատանք

Կատարիր այս առաջադրանքները:

1. Ո՞րն է 834 թվի հարյուրավորը:
2. 879 և 904 թվերից ո՞րն է մեծ:
3. Հաշվիր 345 և 432 թվերի գումարը:
4. Հաշվիր 255 և 472 թվերի գումարը:
5. Հաշվիր 345 և 232 թվերի տարբերությունը:
6. Հաշվիր 412 + 376 – 292 արտահայտության արժեքը:

Աղյուսակով ստուգիր պատասխանները և հաշվիր վաստակածդ միավորները:

Առավելագույնը կարող ես վաստակել 16 միավոր.

2 + 2 + 2 + 3 + 3 + 4 = 16

Հարց	Միավորը	Պատասխան
1	2	8
2	2	904
3	2	777
4	3	727
5	3	113
6	4	496

640 Կազմիր հավասարություններ՝ աղյուսակը լրացնելու համար:

Նվազելի	564	348	641	390		
Հանելի	237	167	151	236	235	116
Տարբերություն	327			154	218	765

Օրինակ՝

$$\begin{array}{r} 564 \\ -\ 237 \\ \hline 327 \end{array}$$ (10)

564 − 237 = 327

$$\begin{array}{r} 154 \\ +\ 236 \\ \hline 390 \end{array}$$ (1)

154 + 236 = 390

641 Ներկայացրու թվի տեսքով:

ա) 7 տ. + 8 մ.
2 տ. + 7 մ.
5 տ. + 8 մ.

բ) 70 + 5
60 + 8
50 + 7

գ) 7 տ. + 2 տ.
6 տ. + 0 տ.
5 մ.

642 Հետևելով օրինակին՝ պատկերիր և գրիր այն թվերը, որոնք պարունակում են՝

- 4 տասնյակ և 4 միավոր,
- 3 տասնյակ և 0 միավոր,
- 5 տասնյակ և 4 միավոր,
- 3 տասնյակ և 9 միավոր:

5 տասնյակ և 4 միավոր
3 տասնյակ և 6 միավոր

643 Կռահիր օրինաչափությունը և շարունակիր լրացնել բաց թողած թվերը:

ա) 4, 14, 24, ..., ..., ..., 64

բ) 97, 87, 77, ..., ..., ..., 37

գ) 11, 22, 33, ..., ...; ..., ..., ..., 99

դ) 96, 86, 76, ..., ..., ..., ..., ..., 16

644 Կլորացրու մինչև տասնյակները և արտահայտիր դեցիմետրով:

ա) 16 սմ
35 սմ
48 սմ
71 սմ

բ) 11 սմ
66 սմ
77 սմ
33 սմ

Օրինակ՝ 32 սմ

32 սմ ≈ 30 սմ = 3 դմ

645 6–ով վերջացող թվերը կարդա՛ նվազման կարգով, իսկ 8–ով վերջացողները՝ աճման կարգով:

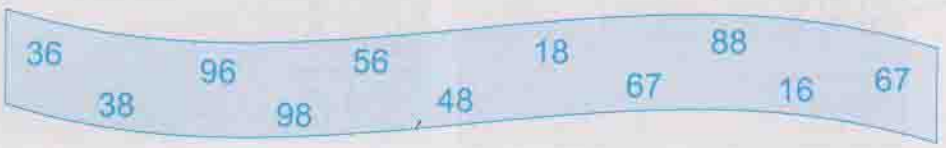

646 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 73 ● 82
75 ● 56

բ) 85 ● 38
54 ● 33

գ) 35 ● 75
41 ● 21

դ) 76 ● 86
63 ● 63

647 Հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) 36 + 47
18 + 65

բ) 57 + 27
52 + 39

գ) 78 – 29
42 – 34

դ) 82 – 66
94 – 58

648 Արագ ասա արտահայտությունների արժեքները, եթե գիտես, որ.

ա) 44 + 36 = 80
44 + 37
44 + 38

բ) 55 + 27 = 82
55 + 26
55 + 25

գ) 75 – 48 = 27
84 – 47
85 – 46

649 Կատարիր գործողությունները:

ա) 32 → (+34) → □ → (–34) → 32

բ) 77 → (–42) → □ → (+42) → 77

գ) 38 → (+54) → □ → (–54) → 38

դ) 92 → (–45) → □ → (+45) → 92

650 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 78 սմ ● 54 սմ + 18 սմ
14 դմ ● 30 սմ – 15 սմ
16 սմ ● 54 մմ – 18 մմ

բ) 4 դմ ● 30 սմ + 9 սմ
7 դմ ● 30 սմ + 40 սմ
4 սմ ● 22 մմ + 18 մմ

651 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 1 ժ ● 23 ր + 37 ր
1 ժ ● 28 ր + 45 ր
1 ժ ● 94 ր – 30 ր

բ) 1 ժ ● 36 ր + 30 ր
1 ժ ● 20 ր + 45 ր
1 ժ ● 80 ր – 30 ր

652 Պատասխանիր հարցերին՝ օգտվելով պատկերված օրացույցից:

- Քանի՞ կիրակի ունի մարտ ամիսը:
- Ինչ օր է հունվարի 12-ը:
- Ինչ օր է քո ծննդյան տարեդարձի օրը:
- Ինչո՞ւ են կարմիր գույնով գրված մայիսի 28-ը և սեպտեմբերի 21-ը:
- Ո՞րն է ամենակարճ ամիսը և քանի՞ օր ունի:

653 Կլորացրու և դարձրու դեցիմետր:

ա) 5 դմ 3 սմ
25 դմ 7 սմ
30 դմ 5 սմ

բ) 14 սմ
47 սմ
75 սմ

2 դմ 4 սմ ≈ 2 դմ
2 դմ 6 սմ ≈ 3 դմ
2 դմ 5 սմ ≈ 3 դմ

654 Պատասխանիր հարցերին՝ օգտվելով պատկերված ժամացույցից:

- Ժամը քանիսն է ցույց տալիս ժամացույցը:
- Ժամը քանիսը կլինի 15 րոպե հետո:
- Ժամը քանիսը կլինի 1 ժամ հետո:
- Քանի՞ րոպե հետո կլինի ժամը 9-ը:
- Քանի՞ րոպե հետո կլինի ժամը 9-ն անց 10 րոպե:

655 Ո՞վ քանի՞ կիլոգրամ ծանրություն է բարձրացրել մրցույթում:

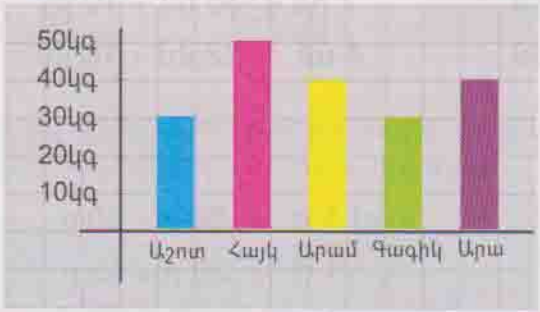

656 Հետևելով օրինակին՝ լրացրու շրջանները և յուրաքանչյուր շրջանի համար կազմիր հավասարություններ:

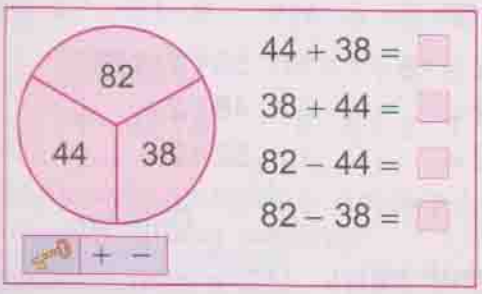

ա)
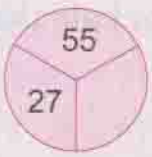

բ)
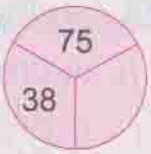

գ)

657 Խնդիրներ.

ա) *Գտիր խորանարդի հանդիպակաց նիստերի վրա գրված թվերի գումարը:*

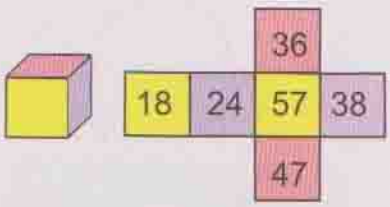

բ) *Գտիր ուղղանկյունանիստի հանդիպակաց նիստերի վրա գրված թվերի տարբերությունը:*

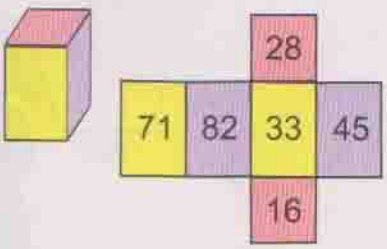

658 Խնդիրներ.

ա) *Արամը առաջին հրումով բարձրացրեց 25 կգ ծանրաձողը, իսկ երկրորդ հրումով՝ 8 կգ–ով ավելի: Ընդամենը քանի՞ կիլոգրամ ծանրություն է բարձրացրել նա երկու հրումով:*

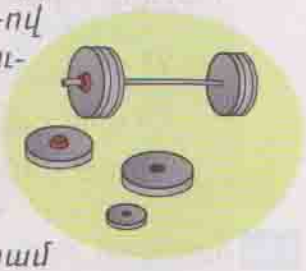

բ) *Աշոտը առաջին հրումով բարձրացրեց 28 կգ ծանրաձողը, իսկ երկրորդ հրումով՝ 6 կգ–ով պակաս: Ընդամենը քանի՞ կիլոգրամ ծանրություն է բարձրացրել նա երկու հրումով:*

659 Խնդիրներ.

ա) *Երկու թվերի գումարը 45 է: Թվերից մեկը 27–ն է: Ո՞րն է մյուս թիվը:*

բ) *Երկու թվերի տարբերությունը 37 է: Թվերից մեկը 45–ն է: Ո՞րն է մյուս թիվը:*

660 Հաշվիր արագ, եթե գիտես, որ.

ա) $20 : 2 = 10$
$22 : 2 =$
$24 : 2 =$

բ) $30 : 2 = 15$
$32 : 2 =$
$34 : 2 =$

գ) $50 : 2 = 25$
$48 : 2 =$
$52 : 2 =$

661 Փորձիր գտնել:

ա) *5–ի բազմապատիկ այնպիսի թվեր, որոնք բազմապատիկ են նաև 3–ին:*

բ) *2–ի բազմապատիկ այնպիսի թվեր, որոնք բազմապատիկ են նաև 4–ին:*

Օրինակ՝

12–ը բազմապատիկ է և 2–ին, և 3–ին:

$12 = 6 \cdot 2$
$12 = 4 \cdot 3$

662 Հաշվիր պատկերված հավասարակող բազմանկյուններից յուրաքանչյուրի պարագիծը:

$7 \cdot 2 սմ = 14 սմ$

663 Նշիր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $21 + 54 - 37$
$73 - 28 + 43$
$35 : 5 \cdot 10$

բ) $27 + 36 - 58$
$44 - 27 + 25$
$40 : 5 \cdot 10$

գ) $45 - 18 : 3$
$54 + 54 : 6$
$4 \cdot 20 + 37$

դ) $80 : 8 + 20$
$48 : 6 + 47$
$34 + 3 \cdot 11$

664 Լրացրու բաց թողած թվերը:

ա) $55 р = \square \cdot 5 р + \square р$
$48 р = \square \cdot 5 р + \square р$

բ) $32 р = \square \cdot 5 р + \square р$
$39 р = \square \cdot 5 р + \square р$

Օրինակ՝

$17 р = 3 \cdot 5 р + 2 р$

665 Նշիր գործողությունների կատարման հերթականությունը և հաշվիր արտահայտության արժեքը:

ա) $27 - 81 : 9$
$57 - 21 : 7$
$74 - 42 : 6$

բ) $7 \cdot 8 + 0 \cdot 3$
$7 : 7 + 5 \cdot 0$
$2 \cdot 8 + 2 \cdot 1$

գ) $8 \cdot 8 + 17$
$8 \cdot (3 + 7)$
$7 \cdot (5 + 5)$

դ) $28 : 4 + 56$
$48 : (4 + 4)$
$36 : (20 - 14)$

666 Աղյուսակը լրացնելու համար կազմիր արտահայտություններ և հաշվիր դրանց արժեքը:

▲	■	●	▲ − ■ : ●	▲ + ■ · ●	▲ : ■ · ●
64	8	2		80	
36	9	3			

Օրինակ՝

$64 + 8 \cdot 2 = 80$
1 $8 \cdot 2 = 16$
2 $64 + 16 = 80$

▲ + ■ · ● = 64 + 8 · 2

667 Խնդիր.

Որքա՞ն դրամ պետք է վճարել հավաքածուներից յուրաքանչյուրի համար:

ԳՆԱՑՈՒՑԱԿ

6 դրամ
20 դրամ
25 դրամ
5 դրամ
10 դրամ

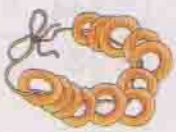

668 Արտագրիր՝ լրացնելով բաց թողած թվերը:

ա) 400, ..., 402, 403, ..., ..., 406
284, ..., 286, 287, ..., ..., 290
278, ..., 280, 281, ..., ..., 284

բ) 355, ..., 357, ..., ..., 360
990, ..., 992, ..., ..., 995
990, ..., 992, ..., ..., 995

669 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) 500 ● 505
232 ● 230
570 ● 499

բ) 5 + 500 ● 505
23 + 200 ● 230
270 + 230 ● 499

գ) 757 ● 700 + 57
400 ● 774 – 73
444 ● 222 + 222

670 Ներկայացրու թվի տեսքով:

ա) 5հ. + 7տ. + 8մ.
6հ. + 7տ.
5հ. + 8մ.
5հ.

բ) 7հ. + 7տ. + 7մ.
6հ. + 9տ.
5տ. + 8մ.
5տ.

գ) 500 + 70 + 8
400 + 50
300 + 7
50 + 8

671 Լրացրու դատարկ վանդակները:

ա)

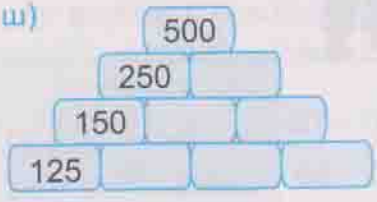

բ)

672 Ինչ մետաղադրամներով կարելի է վճարել.

ա) 240 *դրամ գումարը,* բ) 250 *դրամ գումարը:*

673 Նշված թվերի համար գտիր՝

ա) *տարբերությունը*	բ) *գումարը*	գ) *արտադրյալը*	դ) *քանորդը*
484 և 326	344 և 344	3 և 4	35 և 5
518 և 32	808 և 33	8 և 3	20 և 2
624 և 6	644 և 69	6 և 5	45 և 5

674 Լրացրու աղյուսակը:

ա)

Գումարելի	321		200
Գումարելի	329	55	
Գումար		400	371

բ)

Նվազելի	308	495	
Հանելի	95		475
Տարբերություն		215	405

675 Դարձրու սանտիմետր:

ա) 5 դմ
5 դմ 7 սմ
3 դմ 5 սմ

բ) 7 մ 4 դմ 3 սմ
2 մ 8 դմ
3 մ 3 սմ

գ) 1 մ 7 դմ 2 սմ
6 մ 7 դմ
6 մ 2 սմ

676 Հետևելով Սոնայի օրինակին՝ արտադրյալը հաշվիր հարմար եղանակով:

ա) $18 \cdot 3$
$200 \cdot 4$
$140 \cdot 2$

բ) $29 \cdot 3$
$150 \cdot 4$
$204 \cdot 2$

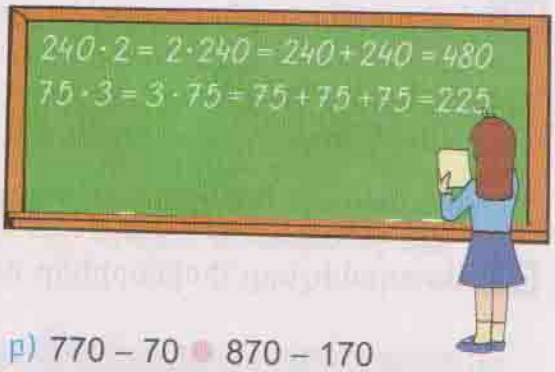

677 Համեմատիր. $>$, $<$, $=$

ա) $827 + 17 \bullet 127 + 817$
$740 + 55 \bullet 755 + 40$
$632 + 50 \bullet 652 + 30$

բ) $770 - 70 \bullet 870 - 170$
$460 - 50 \bullet 660 - 250$
$343 - 43 \bullet 443 - 143$

678 Գտիր անհայտ բաղադրիչը:

ա) $20 + 50 - \square = 8$
$24 + 52 - \square = 20$

բ) $72 - 33 + \square = 81$
$58 - 29 + \square = 100$

գ) $230 + 50 + \square = 800$
$340 + 80 - \square = 200$

679 Աստղանիշերը փոխարինիր թվանշաններով:

ա)

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1\ 1} \\ 546 \\ +\ 378 \\ \hline *2* \end{array} \qquad \begin{array}{r} {\scriptstyle 1\ 1} \\ 363 \\ +\ 258 \\ \hline *2* \end{array} \qquad \begin{array}{r} {\scriptstyle 10} \\ 732 \\ -\ *24 \\ \hline 5** \end{array}$$

բ)

$$\begin{array}{r} {\scriptstyle 1\ 1} \\ 456 \\ +\ 374 \\ \hline *3* \end{array} \qquad \begin{array}{r} {\scriptstyle 10} \\ 272 \\ -\ 268 \\ \hline ** \end{array}$$

680 Գտիր անհայտ բաղադրիչը.

ա) *գումարելին*

$42 + \square = 78$

$25 + \square = 334$

$42 + \square = 921$

բ) *հանելին*

$102 - \square = 71$

$222 - \square = 102$

$45 - \square = 8$

գ) *նվազելին*

$\square - 17 = 45$

$\square - 44 = 205$

$\square - 29 = 345$

681 Հաշվիր տարբերությունը:

ա) $\begin{array}{r} 745 \\ -\ 223 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 547 \\ -\ 238 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 358 \\ -\ 167 \\ \hline \end{array}$

բ) $\begin{array}{r} 876 \\ -\ 254 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 384 \\ -\ 157 \\ \hline \end{array}$ $\begin{array}{r} 405 \\ -\ 234 \\ \hline \end{array}$

682 Կատարիր գործողությունները:

ա) 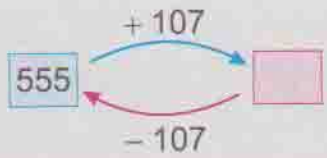

բ) 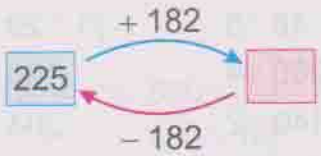

683 Աստղանիշերը փոխարինիր համապատասխան թվանշաններով:

ա) $\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 543 \\ +\ \ 82 \\ \hline **5 \end{array}$ $\begin{array}{r} {\scriptstyle 1} \\ 343 \\ +\ \ \ * \\ \hline 3*0 \end{array}$ $\begin{array}{r} {\scriptstyle 1\ 1} \\ 797 \\ +\ \ 15 \\ \hline **2 \end{array}$

բ) $\begin{array}{r} {\scriptstyle 10} \\ 452 \\ -\ 4*7 \\ \hline 4* \end{array}$ $\begin{array}{r} {\scriptstyle 10} \\ 61* \\ -\ \ 80 \\ \hline 5*9 \end{array}$

684 Արտահայտիր մետրով և սանտիմետրով:

ա) 280 սմ
454 սմ
505 սմ

բ) 980 սմ
826 սմ
241 սմ

Օրինակ՝
367 սմ = 3 մ 67 սմ

685 Արտահայտիր սանտիմետրով:

ա) 4 մ 20 սմ
4 մ 34 սմ
5 մ 55 սմ

բ) 7 մ 49 սմ
3 մ 27 սմ
1 մ 44 սմ

Օրինակ՝
7 մ 34 սմ = 734 սմ

686 Կատարիր գործողությունները:

ա) $203 + 508 - 81$
$240 + 582 - 222$
$205 - 115 + 801$

բ) $323 + 532 - 81$
$580 + 52 - 252$
$625 - 18 + 301$

գ) $23 + 508 - 81$
$40 + 582 + 222$
$25 + 415 - 83$

687 Խնդիրներ.

ա) *Մայրիկը հացի համար վճարել է 200 դրամ, իսկ մրգերի համար՝ 3 անգամ ավելի: Մայրիկը որքա՞ն է վճարել գնումների համար:*

բ) *Աննան գրքի համար վճարել է 200 դրամ, իսկ սկավառակի համար՝ 4 անգամ ավելի: Աննան որքա՞ն է վճարել գնումների համար:*

688 Խնդիրներ.

ա) *Եթե Աննայի մտապահած թվին գումարենք 255, կստանանք ամենամեծ եռանիշ թիվը: Ո՞ր թիվն է մտապահել նա:*

բ) *Եթե Սոնայի մտապահած թվից հանենք 255, կստանանք ամենափոքր եռանիշ թիվը: Ո՞ր թիվն է մտապահել նա:*

689 Հաշվիր ճանապարհներից յուրաքանչյուրի երկարությունը և համեմատիր միմյանց հետ:

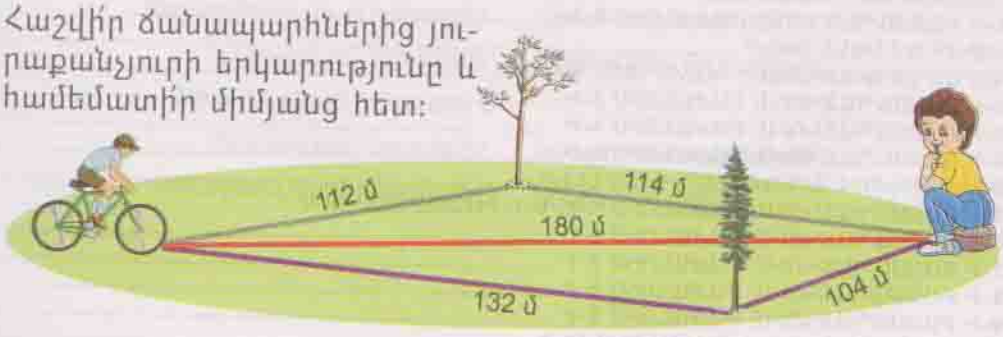

690 Հաշվիր, թե ինչքան կկշռի ափսեներից յուրաքանչյուրի մեջ եղած բանջարեղենը:

1

2

3

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1-ԻՑ 20 ԹՎԵՐԸ 4
21-ԻՑ 100 ԹՎԵՐԸ: ԿԼՈՐ ՏԱՍՆՅԱԿՆԵՐ 10
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄՆԵՐԸ 12
ՏԱՍՆԱՎՈՐ ԵՎ ՄԻԱՎՈՐ 15
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒՄԸ 19
ՏԱՐԻ 26
ԵՐԿՆԻՑ ԵՎ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ 28
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԻՑ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԻ ՀԱՆՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ 30
ԵՐԿԱՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓՈՒՄԸ: ՄԵՏՐ 35
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԿԼՈՐԱՑՈՒՄԸ 39
ԵՐԿՆԻՑ ԵՎ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ՄԻՆՉԵՎ ՄՈՏԱԿԱ ՏԱՍՆՅԱԿԸ 42
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԻՆ ՏԱՍՆՅԱԿԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՆՈՒՄԸ 46
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԻՆ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ 49
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԻՑ ՄԻԱՆԻՑ ԹՎԻ ՀԱՆՈՒՄԸ 55
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ 59
ՉԱՓՈՒՄՆԵՐ 63
ԱՄՓՈՓՈՒՄ. ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ 65
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐՈՎ 66
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ՀԱՆՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐՈՎ 69
ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ՍՅՈՒՆԱԿՈՎ 72
ՊԱՐԱԳԻԾ 78
ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ 81
ԲԱԺԱՆՈՒՄ 86
ԲԱԺԱՆԱՐԱՐ, ԲԱԶՄԱՊԱՏԻԿ 89
2-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 2-Ի 93
ՉՈՒՅԳ ԵՎ ԿԵՆՏ ԹՎԵՐ 96
ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ 98
3-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 3-Ի 101
4-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 4-Ի 105
5-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 5-Ի 108
ՓԱԿԱԳԾԵՐՈՎ ԱՐՏԱՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 111
1-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 1-Ի: 0-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ 115
6-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 6-Ի 119
7-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 7-Ի 123
8-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 8-Ի 126
9-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 9-Ի 129
10-Ի ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ: ԲԱԺԱՆՈՒՄ 10-Ի 131
ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԵՐ 137
ՀԱՐՅՈՒՐԱՎՈՐ, ՏԱՍՆԱՎՈՐ, ՄԻԱՎՈՐ 140
ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ՀԱՄԵՄԱՏՈՒՄԸ 143
ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԻՆ ԿԼՈՐ ՀԱՐՅՈՒՐՅԱԿԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ 148
ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ԱՌԱՆՑ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐԻ 151
ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՀԱՆՈՒՄԸ ՍՅՈՒՆԱԿՆԵՐՈՎ 154
ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐՈՎ 157
ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԵՐԻ ՀԱՆՈՒՄԸ ԿԱՐԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՄՆԵՐՈՎ 160
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ: ԵՐԿՆԻՑ ԹՎԵՐ 164
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ: ԲԱԶՄԱՊԱՏԿՈՒՄ ԵՎ ԲԱԺԱՆՈՒՄ 168
ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ: ԵՌԱՆԻՑ ԹՎԵՐ 170

ՍՈԿՐԱՏ ՄԿՐՏՉՅԱՆ, ԱՐԱՄ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ,
ՍՈՒՐԵՆ ԻՍԿԱՆԴԱՐՅԱՆ

ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱ
2

Դասագիրք
12-ամյա հանրակրթական դպրոցի
երկրորդ դասարանի համար

Հրատարակչության տնօրեն	Էմին Մկրտչյան
Խմբագիր	Մաշա Մնացականյան
Գեղարվեստական խմբագիր	Արա Բաղդասարյան
Լեզվական խմբագիր	Հովհաննես Ջաքարյան
Տեխնիկական խմբագիր և վերստուգող սրբագրիչ	Նվարդ Փարսադանյան
Նկարիչ և համակարգչային ձևավորող	Արևիկ Հակոբյան

Տպագրությունը՝ օֆսեթ: Չափսը՝ 70x100 1/16:
Թուղթը՝ օֆսեթ: Ծավալը՝ 11 տպ. մամուլ:

9 789994 113316

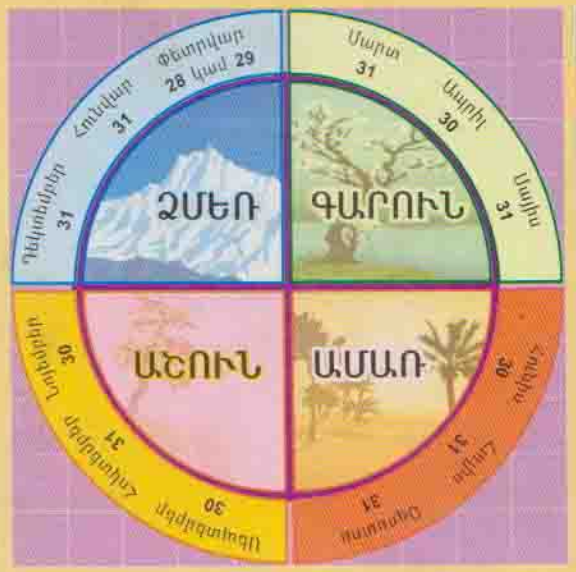

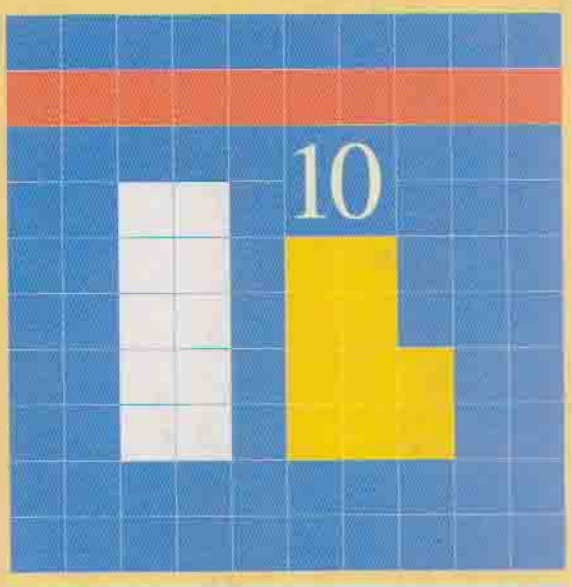

10 սմ = 1 դմ

10 դմ = 1 մ
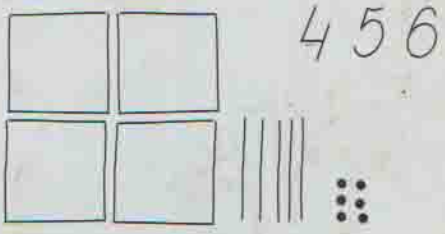
100 սմ = 1 մ